

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ-ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΜΕΣΩ
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ
ΤΟΥΣ»

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΩΝ:
ΖΟΡΜΠΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
ΗΠΕΙΡΩΤΗ ΙΟΥΛΙΑ
ΚΟΥΦΟΓΙΑΝΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΠΑΤΡΑ-2008

Στα πλαίσια της δημιουργίας της παρούσας πτυχιακής εργασίας, η οποία αποσκοπεί στο να επισημάνει τη χρησιμότητα του διαδικτύου στο επάγγελμα του λογιστή αλλά και γενικότερα, νιώθουμε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε εκ βάθους καρδιάς την εποπτεύουσα καθηγήτριά μας κ. Μιχαλακοπούλου Αικατερίνη που στάθηκε αρωγός σε αυτή μας την προσπάθεια και μας καθοδήγησε ούτως ώστε να φτάσουμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Με εκτίμηση,

Χριστίνα-Ιουλία-Κατερίνα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΕΝΝΟΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ-ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1 Η λογιστική επιστήμη.....	σελ. 2
1.1.1 Ιστορική αναδρομή	5
1.2 Η ανάγκη της λογιστικής εργασίας και η λήψη αποφάσεων..	9
1.3 Χρήστες των λογιστικών πληροφοριών, λογιστικές εκθέσεις και λογιστικές καταστάσεις	13
1.4 Μορφές λογιστικής επιστήμης.....	14
1.5 Οι νέες τάσεις.....	17
1.6 Ο σύγχρονος ρόλος του λογιστή και τα χαρακτηριστικά του	17
1.7 Βασικές ικανότητες λογιστή.....	19
1.7.1 Τα όρια ευθύνης του λογιστή.....	21
1.8 Λειτουργία λογιστικής εταιρίας	23
1.9 Παράγοντες που επηρεάζουν το λογιστικό επάγγελμα	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

2.1 Ιστορική αναδρομή-Πέρασμα από τα χειρόγραφα στα μηχανογραφημένα	31
2.2 Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και λογιστική	34
2.3. Το υπολογιστικό σύστημα του λογιστηρίου-Ανάγκες κατά είδος επιχείρησης.....	37
2.4 Η αναγκαιότητα της μηχανογράφησης του λογιστηρίου	40
2.5 Επιλογή και αξιολόγηση του Hardware.....	41
2.6 Το Software του λογιστηρίου	44
2.7 Αξιολόγηση και επιλογή εμπορικών και λογιστικών πακέτων	49
2.8 Πλεονεκτήματα-Μειονεκτήματα υπολογιστικών συστημάτων	51
2.9 Σύνδεση λογιστικών προγραμμάτων με τα WINDOWS, τα OFFICE και το INTERNET	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ INTERNET ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΩΝ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ

3.1 Οι νέες τεχνολογίες, το internet και η αξιοποίησή του από τους λογιστές	57
3.2 Η συνεισφορά της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.).....	58
3.2.1 TAXISnet: Συνοπτική παρουσίαση του συστήματος	60
3.3 Δικτυακές υπηρεσίες προς τους λογιστές.....	63
3.4 Υποβολή δήλωσης εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	65
3.5 Φ.Π.Α.....	68
3.5.1 Υποβολή-Απόδοση περιοδικής δήλωσης Φ.Π.Α.	68
3.5.2 Ανακεφαλαιωτικός πίνακας ενδοκοινοτικών παραδόσεων και αποκτήσεων (Listing)-Υποβολή πίνακα	73
3.5.3 Υποβολή στατιστικής δήλωσης (Intrastat)	75
3.6 Υποβολή ηλεκτρονικού εντύπου Ε9	77
3.7 Συγκεντρωτικές καταστάσεις πελατών-προμηθευτών.....	81
3.8 Δήλωση φόρου μισθωτών υπηρεσιών.....	92

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

4.1 Ανασκόπηση και εντοπισμός αδυναμιών του συστήματος	95
4.2 Η ασφάλεια των δεδομένων και η σημασία της.....	96
4.3 Προτάσεις βελτίωσης της προστασίας των δεδομένων.....	98
4.4 Η έλλειψη τεχνολογικής κατάρτισης και οι επιπτώσεις της.. ..	99
4.5 Η πρόταση της Γ.Γ.Π.Σ. για την επίλυση της τεχνολογικής ανεπάρκειας	103
4.6 Τα κίνητρα της Γ.Γ.Π.Σ. για την ευρύτερη υποστήριξη των ηλεκτρονικών υπηρεσιών	107
Βιβλιογραφία	112
Ιστοσελίδες	114

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα στελέχη ενός λογιστικού γραφείου, ειδικά τα τελευταία χρόνια εκμεταλλεύονται στο έπακρον τις τεχνολογικές μεταβολές και κατακτήσεις, καθώς κάνουν πιο εύκολη τη δουλειά τους και κερδίζουν πολύτιμο χρόνο. Για παράδειγμα όταν η λογιστική επιστήμη πέρασε από τη χειρόγραφη τήρηση των βιβλίων και στοιχείων των επιχειρήσεων, στη μηχανογραφημένη λογιστική τήρηση, αυτό είχε ως συνέπεια την αυτοματοποίηση των συναλλαγών χωρίς τη σπατάλη χρόνου για την εξαγωγή του αποτελέσματος.

Είναι λίγα τα επαγγέλματα που επηρεάστηκαν τόσο πολύ και τόσο γρήγορα, από την εφαρμογή της σύγχρονης ηλεκτρονικής τεχνολογίας και ειδικότερα μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών (H/Y) και των συστημάτων μηχανογράφησης, όσο η λογιστική.

Τα μηχανογραφικά λογιστικά προγράμματα (που μετεξελίχθηκαν και σε ERP μετά την εισαγωγή των ξένων), αποτελούν κοινό τόπο. Τα λογιστικά φύλλα, που παρόλο τον τίτλο τους δεν χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο από λογιστές, είναι πανίσχυρα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πλήθος εφαρμογών· από απλές αναφορές και παρουσιάσεις μέχρι τις σύνθετες εργασίες όπως προϋπολογισμούς ή αναλύσεις με πολύπλοκους μαθηματικούς ή χρηματοοικονομικούς τύπους.

Τέλος, η επέκταση του διαδικτύου (internet) ανέτρεψε και την καθημερινότητα. Είναι πλέον απλή υπόθεση η ανεύρεση ενός νόμου ή μιας γνωμάτευσης. Η μεταφορά δεδομένων και αναφορών γίνεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου(υποβολή δηλώσεων, στοιχείων κ.λπ. μέσω του Taxisnet).

1.1 Η λογιστική επιστήμη

Η λογιστική επιστήμη ορίζεται ως ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με την αναγνώριση, τη μέτρηση και τη συστηματική καταχώριση των λογιστικών πληροφοριών, που αφορούν τις οικονομικές συναλλαγές μιας οικονομικής μονάδας και οργανισμού. Αποσκοπεί στο να βοηθήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη να λάβουν επιχειρηματικές αποφάσεις. Είναι η επιστήμη που έχει χαρακτηριστεί ως η γλώσσα του εμπορίου. Είναι η γλώσσα μέσω της οποίας επικοινωνούν οι συγκεντρωθείσες επιχειρηματικές πληροφορίες σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο και εξελισσόμενο εμπορικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με το Αμερικανικό Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών,¹ η λογιστική πληροφορία είναι *«το αποτέλεσμα της ανάλυσης και ερμηνείας της τέχνης της καταχώρισης, της συστηματικής ταξινομήσεως και κατατάξεως και της συνοπτικής απόδοσης των συναλλαγών και γεγονότων που μπορούν να εκφραστούν σε χρήμα και έχουν οικονομικό χαρακτήρα, ενώ χρησιμοποιούνται για τη λήψη αποφάσεων»*. Ο Σύλλογος των Αμερικανών Λογιστών έχει ορίσει τη λογιστική πληροφορία ως το *«αποτέλεσμα της διαδικασίας αναγνώρισεως, μετρήσεως και επικοινωνίας των οικονομικών πληροφοριών, μέσω της οποίας επιτρέπεται η πλήρης εκτίμηση καταστάσεων και η βέλτιστη λήψη αποφάσεων από αυτούς που τη χρησιμοποιούν»*. Σύμφωνα με τον καθηγητή Δαμασκηνίδα, η λογιστική είναι *«η ιδιόρρυθμος τεχνική μέσω της οποίας επιδιώκεται και επιτυγχάνεται η συστηματική ταξινόμηση και καταγραφή των*

¹ Άγγελος Τσαγκλακάνος, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις University Studio Press 1994, σελ. 88-90

περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως και του επενδεδυμένου ιδίου και ξένου κεφαλαίου, η παρακολούθηση των μεταβολών κατά τη διάρκεια της χρήσης των στοιχείων του κεφαλαίου και η τελική εξαγωγή και εξακρίβωση του οικονομικού αποτελέσματος ενός οικονομικού οργανισμού». Με άλλα λόγια η λογιστική αποτελεί την πηγή συστηματικής ιστορικής πληροφόρησης στην επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η λογιστική αποσκοπεί στην παροχή πληροφοριών που πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

1. έχουν ποσοτικοποιηθεί και εκφραστεί σε χρηματικούς όρους,
2. έχουν παραχθεί με την εφαρμογή των γενικά ακολουθημένων λογιστικών αρχών και κανόνων,
3. βοηθούν τη διοίκηση των επιχειρήσεων στη διαδικασία λήψης οικονομικών αποφάσεων,
4. εμφανίζονται και δημοσιοποιούνται με τη μορφή των λογιστικών καταστάσεων ή εκθέσεων.

Η λογιστική ενδιαφέρεται για κάθε οικονομική μονάδα και κάθε οικονομικό οργανισμό ανεξάρτητα από το μέγεθός του, ή την ιδιότητα του φορέα (αν είναι δημόσιος ή ιδιωτικός), το αντικείμενο δράσης του (παραγωγή προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών), ή τη νομική του μορφή(φυσικό ή νομικό πρόσωπο). Όλες οι οικονομικές μονάδες λόγω των οικονομικών πληροφοριών που χρειάζονται για να λειτουργήσουν χρησιμοποιούν τη λογιστική. Άρα συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως οι οικονομικές μονάδες αποτελούν το αντικείμενο της λογιστικής.

Οι αντικειμενικοί σκοποί της λογιστικής είναι:

- ο προσδιορισμός της περιουσιακής καταστάσεως της επιχειρήσεως, δηλαδή των στοιχείων της περιουσίας και του κεφαλαίου,
- η παρακολούθηση των διαφόρων μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων και του κεφαλαίου της επιχείρησης,
- ο προσδιορισμός των οικονομικών αποτελεσμάτων από την επιχειρηματική δράση του οικονομικού φορέα, δηλαδή τα κέρδη και τις ζημιές που προκύπτουν από το συσχετισμό των εσόδων και των δαπανών της οικονομικής χρήσης,
- ο έλεγχος της διαχειριστικής και διοικητικής ευθύνης,
- η παροχή πληροφοριών για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων από τη διοίκηση κάθε επιχείρησης,
- ο έλεγχος της διαχείρισης και η απόδοση των ευθυνών.

Η λογιστική μπορεί να ορισθεί και να εξετασθεί από δύο σκοπιές:

1. Από τη μία, είναι αυτή που δίνει έμφαση και αναλύει τις λογιστικές πληροφορίες που προέρχονται από τη χρησιμοποίηση της λογιστική τεχνικής.
2. Από την άλλη, είναι αυτή που δίνει έμφαση στους ανθρώπους που ασχολούνται με τη διαδικασία και την τεχνική της λογιστικής, δηλαδή στις δραστηριότητες των λογιστών. Το δεύτερο αποτελεί ανάλυση και της παρούσας αναφοράς δίνοντας έμφαση στις φορολογικές διαδικασίες που πραγματοποιούνται μέσω internet.

Στην πρώτη περίπτωση η λογιστική έχει ορισθεί ως ο κλάδος εκείνος που παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για την αποτελεσματική λειτουργία και την εκτίμηση της αποδοτικότητας της επιχειρήσεως. Δε θα ήταν δυνατή η λήψη ορθολογικών οικονομικών αποφάσεων χωρίς τις λεπτομερείς ποσοτικές πληροφορίες που μας παρέχει η λογιστική. Με βάση τις πληροφορίες που παίρνουμε, ελαττώνεται η αβεβαιότητα για την πρόβλεψη του μέλλοντος και λαμβάνουμε αποφάσεις σχεδόν υπό συνθήκες βεβαιότητας.

1.1.1 Ιστορική αναδρομή

Έχει διαπιστωθεί από ευρήματα που έχουν ανακαλυφθεί, ότι πολλοί αρχαίοι λαοί είχαν συστηματοποιήσει τη διαφύλαξη των συναλλακτικών γεγονότων, καταγράφοντάς τα σε πέτρινες πλάκες, σε πάπυρους, σε αγγεία κ.α. Πέρα όμως από τα ευρήματα που βρέθηκαν, δε μπορεί να υποστηριχθεί πως οι καταχωρήσεις αυτές αποτελούσαν τις λεγόμενες λογιστικές εγγραφές.

Η ανάπτυξη της λογιστικής ξεκινάει με την οικονομική άνθιση και ακμή των σημαντικών ιταλικών και φλαμανδικών πόλεων και την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Τότε αρχίζει η δημιουργία της λογιστικής θεωρίας και εμφανίζονται οι πρώτοι λογιστικοί κανόνες και γίνονται οι ανάλογες λογιστικές εγγραφές. Ακόμα γίνονται προσπάθειες συστηματοποιήσεώς τους για την παρακολούθηση της οικονομικής δραστηριότητας των τραπεζών και άλλων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, των εμπορικών εταιριών που ιδρύθηκαν με άδεια των κυβερνήσεων της Μ. Βρετανίας και της Ολλανδίας, της δραστηριοποίησης της Καθολικής Εκκλησίας και των μοναστηριών, καθώς και του ιδιώτη επιχειρηματία. Η επινόηση της διπλογραφικής μεθόδου ενώ ήταν δημιούργημα της

αναπτυσσόμενης οικονομικής δραστηριότητας, βοήθησε ακόμα περισσότερο παρέχοντας τη δυνατότητα συστηματικής κατατάξεως των οικονομικών γεγονότων και υπολογισμού του αποτελέσματος της δραστηριότητας.

Στα μέσα του 14^{ου} αιώνα δημοσιεύεται στη Βενετία το έργο του μοναχού Fra Luca Paciolo με τίτλο “Summa de Arithmetica Geometria, Proportioni e Proportionalita”, όπου για πρώτη φορά καταγράφονται οι αρχές της διπλογραφικής μεθόδου και οι βασικοί λογιστικοί κανόνες. Τα στοιχεία αυτής της περιόδου είναι τα έξης: Πρώτον, οι καταχωρημένες στα λογιστικά βιβλία εγγραφές δεν αφορούσαν μόνο τις συναλλαγές που σχετίζονταν με την επιχείρηση, αλλά περιελάμβαναν και συναλλαγές σχετικές με την εξωεπιχειρησιακή περιουσία του επιχειρηματία, δηλαδή υπήρχε ταύτιση μεταξύ των δραστηριοτήτων επιχειρηματία και επιχείρησης. Δεύτερον, η τήρηση των λογαριασμών ήταν κατά το μεγαλύτερο μέρος περιγραφική, λόγω της ανυπαρξίας ενιαίας νομισματικής μονάδας που να χρησιμοποιείται ως κοινό μέσο ανταλλαγής, καθώς και ως μέτρο για τον προσδιορισμό της αξίας των ανταλλασόμενων αγαθών. Τρίτον, διδόταν βαρύτητα στο τεχνικό μέρος της λογιστικής και λιγότερο στην προσπάθεια δημιουργίας θεωρίας και ενός συνόλου αρχών γενικής εφαρμογής.

Επόμενο βήμα αποτέλεσε η δημοσίευση του έργου του Edmond Desgranges με τον τίτλο “ La tenue des livres rendue facile”, με το οποίο επινοείται ένα σύστημα παραλλαγής του διπλογραφικού συστήματος (ημερολόγιο-καθολικό) και προτείνεται η χρησιμοποίηση πέντε λογαριασμών: ταμείο, εμπορεύματα, γραμμάτια εισπρακτέα και πληρωτέα, κέρδη και ζημιές. Το σύστημα

αυτό δεχόταν ότι οι λογαριασμοί αντιπροσωπεύουν πρόσωπα συναλλασσόμενα με τον επιχειρηματία.

Αργότερα δημιουργήθηκαν οι λεγόμενες υλιστικές σχολές, που ασχολήθηκαν με την ανάπτυξη του μηχανισμού αυξομείωσης των περιουσιακών στοιχείων σε συσχέτιση με τους λογαριασμούς αποτελεσμάτων και τη διάκριση των λογαριασμών, βάσει της σχέσης της επιχειρηματικής κυκλοφορίας:

Ακαθάριστα έσοδα - Δαπάνες εκμετάλλευσης = Αποτέλεσμα περιόδου.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η λογιστική επιστήμη εξελίχθηκε σημαντικά με την εμφάνιση της Επιστημονικής Διοίκησης των Οργανισμών και τη διάδοση των αρχών της. Η εφαρμογή των αρχών της επιστημονικής διοίκησης στηριζόταν στην ύπαρξη οργανωμένου λογιστηρίου. Η ανάγκη για αξιόπιστες και ομοιογενείς οικονομικές πληροφορίες, προκειμένου να επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί, οδήγησε σε πληρέστερη και συστηματική οργάνωση της λογιστικής επιστήμης.

Κυρίαρχα στοιχεία της παραπάνω περιόδου, είναι τα εξής:

- ✓ η ανάπτυξη και η εξάπλωση του θεσμού της ανώνυμης εταιρίας ως μέσου άντλησης κεφαλαίων,
- ✓ η ανάπτυξη των βιομηχανικών επιχειρήσεων,
- ✓ η αύξηση της παραγωγικότητας και η μείωση του κόστους παραγωγής,
- ✓ η συστηματοποίηση της φορολογίας εισοδήματος,

- ✓ η επέκταση και η νομοθετική κατοχύρωση του θεσμού του εξωτερικού ορκωτού ελεγκτή,
- ✓ η ανάπτυξη των χρηματιστηριακών συναλλαγών σε τίτλους ανώνυμης εταιρίας,
- ✓ η δημοσίευση οικονομικών στοιχείων σε τακτική και επαναλαμβανόμενη βάση, ώστε να υπάρχει επαρκής πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού.

Στη συνέχεια παρατίθενται ορισμένοι ποιο εξειδικευμένοι και σύγχρονοι λογιστικοί τομείς, βάσει των προσπαθειών που γίνονται για αποτελεσματική οργάνωση των επιχειρήσεων:

Λογιστική Κόστους: είναι ο κλάδος που ασχολείται με τον προσδιορισμό, τον έλεγχο και την ανάλυση του κόστους, με σκοπό να ενημερώσει τη διοίκηση και να υποβοηθήσει τον προγραμματισμό και τον έλεγχο των παραγωγικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Μηχανογραφημένη Λογιστική: ο κλάδος αυτός ασχολείται με την οργάνωση των υπηρεσιών του λογιστηρίου που με την κλασική δομή τους, περιλαμβάνουν τη συγκέντρωση, την ταξινόμηση, την αξιολόγηση, την καταχώρηση, τον έλεγχο των λογιστικών πληροφοριών και την παρουσίαση αυτών με βάση τον Κ.Β.Σ. Με τον τρόπο αυτό κάθε οικονομικός οργανισμός χρησιμοποιεί λογιστικά πληροφοριακά συστήματα, ώστε να συλλέγονται άμεσα και έγκαιρα οι οικονομικές πληροφορίες και να επεξεργάζονται.

Φορολογική Λογιστική: ο κλάδος αυτός ασχολείται με τη μελέτη των διατάξεων και των νόμων που αφορούν τη φορολογία των φυσικών και των νομικών προσώπων, καθώς και τις επιπτώσεις από

την εφαρμογή τους πάνω στις δραστηριότητες των οικονομικών μονάδων είτε ως νομικά, είτε ως φυσικά πρόσωπα.

Λογιστική Εταιριών: ο κλάδος αυτός ασχολείται με την καταγραφή των νομικών και των οικονομικών γεγονότων, αφού οι λογιστικές εγγραφές που γίνονται αναφέρονται διαρκώς στις διατάξεις του γενικού ή του ειδικού για τις εταιρίες δικαίου, αλλά και στις ιδιαίτερες συμφωνίες που περιλαμβάνονται στο καταστατικό των εταιριών. Τα βασικά γεγονότα που συναντώνται στις εταιρίες, μεταξύ άλλων, αφορούν τη σύσταση, τις πράξεις μεταξύ των μετόχων και της εταιρίας, τη διάθεση των αποτελεσμάτων χρήσης, τις μεταβολές του μετοχικού κεφαλαίου των εταιριών, τη λύση και την εκκαθάριση μιας εταιρίας.

1.2 Η ανάγκη της λογιστικής εργασίας και η λήψη αποφάσεων

Οι πληροφορίες που παρέχει η λογιστική είναι χρήσιμες για δύο κατηγορίες ανθρώπων, καταρχάς για τους ανθρώπους που είναι μέσα στην επιχείρηση και ενδιαφέρονται άμεσα για αυτή και κατά δεύτερον για ανθρώπους που είναι έξω από αυτή. Ειδικότερα οι τελευταίοι μπορεί να είναι μέτοχοι, πιστωτές, τράπεζες, προμηθευτές, επενδυτές, χρηματοδότες κ.α. Η χρησιμοποίηση των λογιστικών πληροφοριών μέσα στην επιχείρηση γίνεται από τον πρόεδρο αυτής, τους διευθυντές των διαφόρων τμημάτων και κάθε άλλο υπεύθυνο για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων. Οι αποφάσεις αυτές λαμβάνονται έτσι ώστε να επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί της διοίκησης.

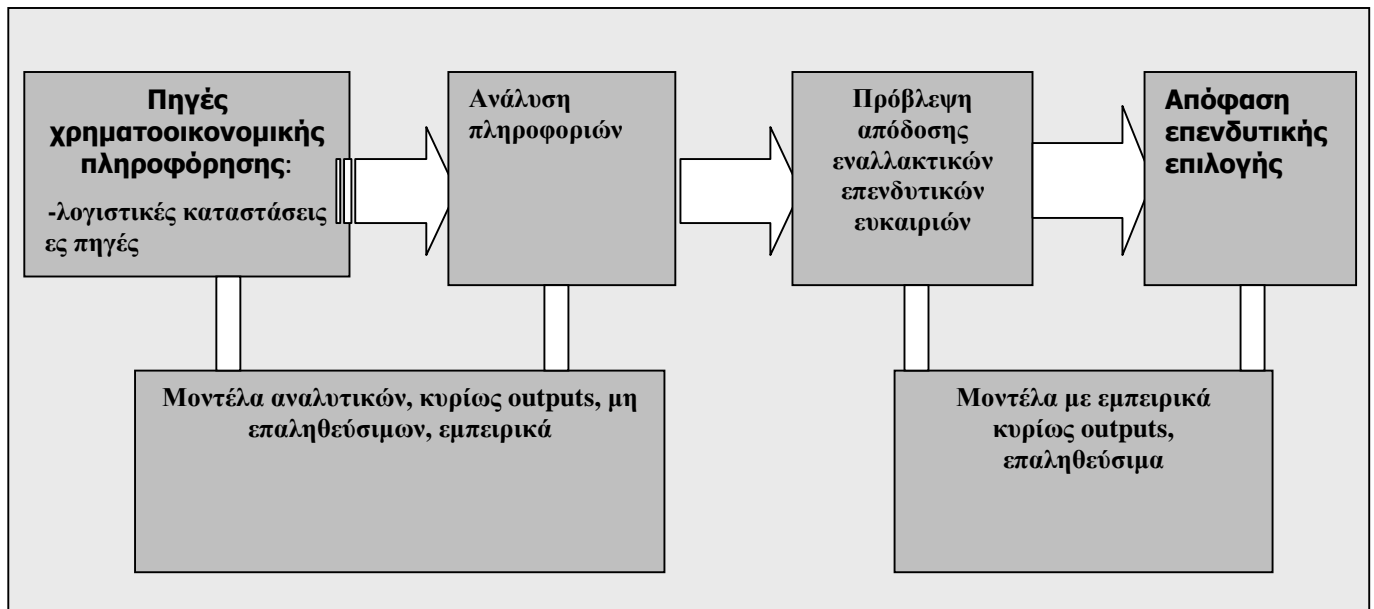
Ιδιαίτερα η λογιστική είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθούν:²

1. Καλύτερος προγραμματισμός και έλεγχος της καθημερινής λειτουργίας της επιχείρησης.
2. Μακροχρόνιος προγραμματισμός των δραστηριοτήτων της επιχείρησης με τη θέσπιση μακροχρόνιων στόχων και σχεδιασμός των επενδυτικών προγραμμάτων και της στρατηγικής δράσης, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί, καθώς και ο απολογιστικός έλεγχος των προγραμμάτων αυτών.
3. Άσκηση εσωτερικού ελέγχου.
4. Άσκηση αποτελεσματικής διοίκησης.
5. Κοστολόγηση των παραγόμενων προϊόντων και παρεχόμενων υπηρεσιών, ώστε να ασκηθεί σωστή τιμολογιακή πολιτική.
6. Έλεγχος και ανάλυση του κόστους, για να διερευνηθούν τα επί μέρους στοιχεία κόστους και να επιτευχθεί ο καλύτερος συνδυασμός των στοιχείων αυτών.

Όλα τα παραπάνω, ειδικά στις μέρες μας, κάνουν τη λογιστική εργασία πολύ σημαντική και απαραίτητη. Και αυτό γιατί όλες οι αποφάσεις που καλείται να πάρει μια διοίκηση οποιουδήποτε οικονομικού οργανισμού γίνεται μέσω των λογιστικών πληροφοριών που η λογιστική επιστήμη παρέχει σ' αυτήν. Για να γίνει πιο κατανοητό το τελευταίο αναλύουμε τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων ενός οργανισμού:

² Κ.Κάντζος, Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, 2002, Εκδόσεις Γκιούρδας, σελ. 119-121

ΣΧΗΜΑ: Η διαδικασία λήψης αποφάσεων

Από τα παραπάνω βλέπουμε πως οι πηγές για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των ατόμων που ενδιαφέρονται για αυτή, παίρνονται μέσα από τις λογιστικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, όπως είναι ο ισολογισμός, τα αποτελέσματα χρήσης, το προσάρτημα, οι τυχόν παρατηρήσεις των ορκωτών ελεγκτών κ.τ.λ. Ο σύγχρονος λογιστής καλείται μέσα από τις καταστάσεις αυτές, εφόσον τις μελετήσει και τις αναλύσει, να εξάγει χρήσιμες οικονομικές πληροφορίες. Τα στοιχεία αυτά δίνονται στην εκάστοτε διοίκηση, που σε συνδυασμό με την εξέταση των εναλλακτικών λύσεων, αποφασίζει την ορθή επενδυτική επιλογή με βάση τα στοιχεία που έχουν τεθεί.

Επίσης, η χρησιμότητα της Λογιστικής στον επιχειρηματικό κόσμο μπορεί να περιγραφεί σημειώνοντας τα βασικά είδη των εργασιών που διενεργούνται από τους σύγχρονους λογιστές. Τα είδη των εργασιών που εκτελούνται στη Λογιστική και η χρησιμότητα της

στον επιχειρηματικό κόσμο περιγράφονται χαρακτηριστικά από τον κ^ο Καραγιώργο, Διδάκτορά του Πανεπιστήμιου Μακεδονίας:³

- i.Επιλογή λογιστικού συστήματος:** Η πρώτη εργασία που απαιτείται σε οποιαδήποτε οικονομική μονάδα είναι η ανάπτυξη ενός λογιστικού συστήματος. Ανάλογα με τη φύση της εργασίας, το είδος της επιχείρησης και τη νομική της μορφή, ο λογιστής επιλέγει το κατάλληλο λογιστικό σύστημα.
- ii.Οι διάφορες συναλλαγές που έχει η λογιστική μονάδα καταγράφονται στα έντυπα (π.χ. τιμολόγια, αποδείξεις παροχής υπηρεσιών κ.τ.λ.) και στη συνέχεια καταχωρούνται στα βιβλία που προτείνει το κάθε λογιστικό σύστημα.**
- iii.Κατάρτιση λογιστικών καταστάσεων:** Σε τακτά χρονικά διαστήματα ο λογιστής, με τη χρήση των χρηματοοικονομικών δεδομένων που έχουν καταγραφεί στα βιβλία, προετοιμάζει τις καταστάσεις που δείχνουν την οικονομική θέση της λογιστικής μονάδας και τα αποτελέσματα από τις δραστηριότητές της. Οι καταστάσεις αυτές δίνουν σημαντικές πληροφορίες στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χρήστες.
- iv.Διαδικασίες ελέγχου:** Η διαδικασία της εξέτασης των λογιστικών βιβλίων και των λογιστικών καταστάσεων για τη διαπίστωση και τη διόρθωση πιθανών λαθών και παραλείψεων καθώς και η διαβεβαίωση ότι τα βιβλία και οι καταστάσεις έχουν προετοιμαστεί με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές, αποτελούν τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο της οικονομικής μονάδας.

³ Καραγιώργος Θεοφάνης, Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γερμανός 2006, σελ. 13 - 14

Ο έλεγχος διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό. Ο συνεχής εσωτερικός έλεγχος πραγματοποιείται από έναν ειδικό της επιχείρησης, ο οποίος ελέγχει τις εργασίες που επιτελούνται από το λογιστικό τμήμα (λογιστήριο) της οικονομικής μονάδας ενώ ο εξωτερικός έλεγχος, πραγματοποιείται περιοδικά από ανεξάρτητους λογιστές, ώστε να δοθεί μια επιπρόσθετη επιβεβαίωση στη διοίκηση και στους εξωτερικούς χρήστες ότι οι λογιστικές καταστάσεις συντάχθηκαν με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.

1.3 Χρήστες των λογιστικών πληροφοριών, λογιστικές εκθέσεις και λογιστικές καταστάσεις

Οι **εσωτερικοί χρήστες**,⁴ όπως οι διευθυντές και τα στελέχη των οικονομικών μονάδων είναι αυτοί που βρίσκονται μέσα στην επιχείρηση και χρειάζονται τις λογιστικές πληροφορίες, οι οποίες θα τους βοηθήσουν στη λήψη οικονομικών αποφάσεων.

Ένας διευθυντής θα πρέπει να γνωρίζει τις λογιστικές πληροφορίες επειδή έχει σχέση με την εκτίμηση και τη διεύθυνση των δραστηριοτήτων της επιχειρηματικής μονάδας. Ο λογιστής (καθώς και άλλα στελέχη της επιχείρησης), έχει ως καθήκον να καταγράφει, να παρατηρεί, να ερμηνεύει, να συνοψίζει και να μεταβιβάζει πληροφορίες με έναν τρόπο που θα επιτρέπει στο χρήστη των πληροφοριών να εκτιμήσει, να ελέγξει, να σχεδιάσει και ακόμη να προβλέψει την απόδοση της οικονομικής μονάδας.

Οι **εξωτερικοί χρήστες** των λογιστικών πληροφοριών είναι αυτοί που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση και έχουν ή σχεδιάζουν να έχουν άμεσο ή έμμεσο συμφέρον από αυτήν. Σ' αυτούς

⁴ Παπαδόπουλος Δημήτριος, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γερμανός 2006, σελ. 17-18

συμπεριλαμβάνονται οι σημερινοί και οι μελλοντικοί μέτοχοι ή εταίροι (στους σημερινούς μετόχους συμπεριλαμβάνονται και αυτοί που δε μετέχουν άμεσα στη διοίκηση των οικονομικών μονάδων), οι προμηθευτές, οι πιστωτές, οι τράπεζες, οι πελάτες, οι χρηματοοικονομικοί ομολογιούχοι αλλά και άλλοι ενδιαφερόμενοι.

Οι εσωτερικοί και οι εξωτερικοί χρήστες αντλούν κυρίως τις πληροφορίες από τις λογιστικές εκθέσεις. Οι λογιστικές εκθέσεις είναι εκθέσεις στις οποίες συγκεντρώνονται και γνωστοποιούνται βασικά οικονομικά δεδομένα και ο σκοπός τους είναι να εξασφαλίσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει, ως γνωστόν, τις εξής λογιστικές καταστάσεις τις οποίες όμως ονομάζει οικονομικές καταστάσεις:

- 1. τον ισολογισμό**
- 2. το λογαριασμό «αποτελεσμάτων χρήσεως»**
- 3. τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων**
- 4. το προσάρτημα**
- 5. το λογαριασμό «Γενικής εκμετάλλευσης».**

1.4 Μορφές λογιστικής επιστήμης

Όπως είδαμε παραπάνω, Λογιστική είναι η τεχνική εκείνη, που εκτελεί το σύνολο των πράξεων που απαιτούνται πάνω σε ένα ζήτημα ώστε να εξαχθεί το ζητούμενο αποτέλεσμα. Με άλλα λόγια λογιστική είναι η επιστήμη των λογαριασμών, η τέχνη του να καταστρώνει χρεωπιστωτικούς ή άλλους λογαριασμούς, που συνδεδεμένοι μεταξύ τους δίνουν λογικό αποτέλεσμα. Η λογιστική

χρησιμοποιεί διάφορες μεθόδους για την παρατήρηση των οικονομικών φαινομένων.

Ο φυσικός χώρος που διατίθεται από την επιχείρηση για να γίνουν όλες αυτές οι διεργασίες, είναι το λογιστήριο. Αυτός ο οικονομικός τομέας μιας επιχείρησης ασχολείται με όλα τα στοιχεία που αφορούν την επιχείρηση, μετατρέποντάς τα σε οικονομικά στοιχεία. Τα οικονομικά στοιχεία επεξεργάζεται η λογιστική μέσω του λογισμού.

Η Λογιστική διακρίνεται βασικά σε δύο κατηγορίες, στη Διοικητική Λογιστική (MANAGEMENT ACCOUNTING) και στη Χρηματοοικονομική ή Γενική Λογιστική (FINANCIAL OR GENERAL ACCOUNTING).

Η Χρηματοοικονομική Λογιστική προετοιμάζει τις Χρηματοοικονομικές καταστάσεις, δηλαδή τον ισολογισμό, τα αποτελέσματα χρήσεως, την κατάσταση πηγών και διαθέσεως κεφαλαίων κ.λπ. καθώς και τη δημοσίευσή τους για να χρησιμοποιηθούν από ανθρώπους που βρίσκονται βασικά εκτός επιχείρησης.

Η Διοικητική Λογιστική ασχολείται με την εσωτερική αναδιάρθρωση, τη χρησιμοποίηση των στοιχείων από τους MANAGERS και άλλους υπεύθυνους με σκοπό την καλύτερη οργάνωση, το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό της επιχειρήσεως καθώς και τον απολογιστικό έλεγχο των διαφόρων δραστηριοτήτων. Η λειτουργία αυτής της Λογιστικής έγκειται στην παραγωγή πληροφοριών μέσα στην επιχείρηση, για την υποβοήθηση της λήψης αποφάσεων στα επίπεδα της παραγωγής, του MARKETING, της αξιολόγησης των επενδύσεων (INVESTMENT ANALYSIS) και της ανάληψης νέων δραστηριοτήτων. Παράλληλα μέρος της αποστολής

της είναι και η σχεδίαση (PLANNING) αποτελεσματικών συστημάτων ελέγχου (CONTROL) σχετικά με την πορεία του προγραμματισμού και της γενικότερης απόδοσης της επιχείρησης.

Τέλος, η λογιστική των λογαριασμών αναπτύσσεται μέσα στο χώρο του λογιστηρίου με τους τέσσερις παρακάτω αναφερόμενους σκοπούς:

1. Ο προσδιορισμός της Περιουσιακής κατάστασης.
2. Η παρακολούθηση των οικονομικών σχέσεων με τρίτους.
3. Ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων.
4. Η άσκηση ελέγχου.

Η λογιστική των λογαριασμών είναι μία διεύθυνση του οικονομικού τομέα που έχει το δικό της οργανόγραμμα.

<u>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΣ</u>					
Επιστημονική Διοίκηση των Οικονομικών Μονάδων					
Προγραμματισμός	Λογιστική	Κοστολόγηση	Στατιστική		
Επεξεργασία αριθμών και προγραμμάτων	Συγκέντρωση Κατάταξη Συσχέτιση των συναλλαγών	Λήψη αποφάσεων	Μεθοδική αξιοποίηση των αριθμητικών δεδομένων		

1.5 Οι νέες τάσεις

Σήμερα η λογιστική επιστήμη ανταποκρινόμενη στις σύγχρονες τάσεις, αντιμετωπίζει λογιστικά προβλήματα και αναζητεί λύσεις σε θέματα όπως:

- ◆ Η μεταβολή της αγοραστικής αξίας της νομισματικής μονάδας, αλλά και των τιμών των επιμέρους στοιχείων που κατέχει μια επιχείρηση.
- ◆ Η ίδρυση και η λειτουργία επιχειρήσεων σε διαφορετικά μέρη που βρίσκονται όμως κάτω από ενιαία οικονομική διοίκηση-κατεύθυνση.
- ◆ Η ύπαρξη ποιοτικών μεταβλητών, όπως το ηθικό και η εκπαίδευση των εργαζομένων, που δεν είναι δυνατόν να εκφραστούν με ποσοτικά κριτήρια.
- ◆ Η υποκίνηση συμμετοχής των εργαζομένων.
- ◆ Η ύπαρξη διαφορετικών ομάδων χρηστών των οικονομικών καταστάσεων με διαφορετικές πληροφοριακές ανάγκες, που δημιουργεί προβλήματα ως προς τον τρόπο ανταπόκρισης και ικανοποίησης από την επιχείρηση.
- ◆ Η κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση της λογιστικής.

1.6 Ο σύγχρονος ρόλος του λογιστή και τα χαρακτηριστικά του

Συχνά αναφέρεται ότι το λογιστήριο είναι η καρδιά της επιχείρησης.⁵ Η πραγματική πρόκληση όμως για τους λογιστές είναι

⁵ www.epixeirisi.gr

να μετακομίσουν στο μυαλό της επιχείρησης. Να μην εκτελούν μηχανικά εγγραφές και υπολογισμούς, αλλά να βοηθάνε στη σωστή ανάπτυξη της εταιρίας ή του οργανισμού που ανήκουν, εξυπηρετώντας ταυτόχρονα το δημόσιο συμφέρον. Το θέμα της δράσης σύμφωνα με το δημόσιο συμφέρον τίθεται σα βασικός στόχος από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών.

Οι κύριες δραστηριότητες των σύγχρονων λογιστών θα μπορούσαν να συνοψιστούν στις εξής:

- Δημιουργία προστιθέμενης αξίας μέσω της αποτελεσματικής χρησιμοποίησης πόρων (οικονομικών ή μη).
- Ικανοποίηση των νόμιμων ενδιαφερόντων των συναλλασσόμενων με την επιχείρηση (μέτοχοι, εργαζόμενοι, προμηθευτές, Κράτος, πελάτες, τρίτοι).
- Ανάλυση και ερμηνεία πληροφοριών για τη λήψη βραχυπρόθεσμων ή στρατηγικών αποφάσεων.
- Προετοιμασία και επικοινωνία με τρίτους για τα οικονομικά αποτελέσματα με βάση τις λογιστικές αρχές (Δ.Λ.Π., φορολογικές, εθνικές).
- Έλεγχος κόστους μέσω μεθόδων κοστολόγησης, προϋπολογισμών και προβλέψεων.
- Διαχείριση κινδύνων (risk management) και προστασία περιουσιακών στοιχείων.
- Στα παραπάνω θα μπορούσαν να προστεθούν και άλλα κύρια αντικείμενα (π.χ. εξοικονόμηση πόρων μέσω ανάλυσης και

βελτιστοποίησης διαδικασιών) ή διοικητικά καθήκοντα τα οποία χρεώνονται σε πολλές περιπτώσεις στο λογιστή.

Ένα λογιστικό γραφείο ή μια λογιστική εταιρία, αποτελεί γραφείο και εταιρία παροχής υπηρεσιών, αντίστοιχα. Η μορφή του μπορεί να είναι είτε αυτή του επιτηδευματία είτε του νομικού προσώπου, όπως π.χ. της Α.Ε. ή της Ε.Π.Ε. ή της Ο.Ε. Η λειτουργία ενός τέτοιου γραφείου στηρίζεται στο ανθρώπινο δυναμικό του, το οποίο μέσα από τις εξειδικευμένες γνώσεις του και την πλούσια εμπειρία του, συνθέτει την υπηρεσιακή δομή του γραφείου.

Τα στελέχη ενός λογιστικού γραφείου, ειδικά τα τελευταία χρόνια εκμεταλλεύονται στο έπακρον τις τεχνολογικές μεταβολές και κατακτήσεις, καθώς κάνουν πιο εύκολη τη δουλειά τους και κερδίζουν πολύτιμο χρόνο. Για παράδειγμα όταν η λογιστική επιστήμη πέρασε από τη χειρόγραφη τήρηση των βιβλίων και στοιχείων των επιχειρήσεων στη μηχανογραφημένη λογιστική τήρηση, αυτό είχε ως συνέπεια την αυτοματοποίηση των συναλλαγών χωρίς τη σπατάλη χρόνου για την εξαγωγή του αποτελέσματος.

1.7 Βασικές ικανότητες λογιστή

Ο λογιστής⁶ βρίσκεται μεταξύ διαφόρων δυνάμεων, διαδικασιών και νόμων και πρέπει να ισορροπεί ανάμεσά τους, ικανοποιώντας συμφέροντα που συχνά είναι και αντίθετα (τουλάχιστον φαινομενικά). Τηρεί τη φορολογική νομοθεσία, υπολογίζει και αποδίδει φόρους στο Κράτος αλλά ταυτόχρονα προσπαθεί να

⁶ Μιλτιάδη Κ. Λεοντάρη, Λογιστής Φοροτεχνικός, Εκδόσεις Πάμισσος, Αθήνα 1999,σελ. 101-103

ελαχιστοποιήσει τη φορολογική υποχρέωση της επιχείρησης την οποία υπηρετεί εκμεταλλεόμενος κίνητρα και εναλλακτικές λογιστικές πολιτικές. Παρέχει πληροφορίες σε τρίτους, διαταράσσοντας την εμπιστευτικότητα, αλλά δεν αποκαλύπτει μυστικά που η θέση του δίνει το προνόμιο να κατέχει. Υπολογίζει και προτείνει το μέρος προς διανομή ικανοποιώντας τους μετόχους, προφυλάσσοντας ταυτόχρονα την εταιρία από την ταμειακή εξάντληση. Βοηθάει στη στρατηγική ανάπτυξη της εταιρίας προστατεύοντάς την ταυτόχρονα από κινδύνους.

Οι βασικές ικανότητες πηγάζουν από τη βαθιά επιστημονική γνώση του αντικείμενου του λογιστή, το οποίο διευρύνεται συνεχώς και γίνεται εξαιρετικά απαιτητικό. Οι γνώσεις πλέον δεν περιορίζονται στην παραδοσιακή λογιστική και τα φορολογικά, αλλά επεκτείνονται και σε άλλα εξειδικευμένα αντικείμενα. Ο λογιστής δεν καταγράφει πλέον έπιπλα και σκεύη σε κάποιο μητρώο, αλλά ασχολείται όλο και περισσότερο με την εφαρμογή χρηματοοικονομικών τεχνικών καθώς και με νέα πεδία της πάντα εξελισσόμενης λογιστικής (π.χ. λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων, νέες μεθοδολογίες αποτίμησης). Για να ανταποκριθεί επαρκώς στα προηγούμενα χρειάζεται διαρκή εκπαίδευση που δε θα περιορίζεται στην ενημέρωση των αλλαγών του νέου φορολογικού νομοθετήματος και της ατελείωτης περιπτώσιολογίας του Κ.Β.Σ., αλλά θα αποκτάται μέσα από νέες εκπαιδευτικές διαδικασίες. Ο έμπειρος λογιστής, παρότι έχει ταυτιστεί με την εικόνα του ανθρώπου που ξέρει πολλά πρέπει να συμβιβαστεί με την ιδέα ότι δεν τα ξέρει όλα και χρειάζεται να εκπαιδευτεί δια βίου. Το περιεχόμενο της εργασίας του γίνεται όλο και λιγότερο μοναχικό. Δεν είναι ο μοναδικός συμβαλλόμενος σε απλές διαδικασίες, αλλά επιτυγχάνει στόχους μέσω της

χρησιμοποίησης άλλων, άρα πρέπει να διαθέτει πέρα από γνώσεις, σοβαρές διοικητικές και οργανωτικές δεξιότητες.

Μία από τις προκλήσεις για το λογιστικό επάγγελμα είναι η επαφή του με την επιχειρηματική πραγματικότητα. Οι λογιστές παραδοσιακά ασχολούνται με τους αριθμούς όμως η πραγματική προστιθέμενη αξία βρίσκεται στην ερμηνεία τους. Στην πραγματικότητα ο λογιστής είναι και αυτός πωλητής έχοντας μάλιστα υπό την ευθύνη του και δύσκολα άυλα «προϊόντα» όπως αριθμούς, αναλύσεις ή αξιοπιστία. Δεν έχει μέλλον ο σύγχρονος λογιστής αν εξακολουθεί να εκπέμπει παλιές εικόνες συντήρησης και αποξένωσης από την πρώτη γραμμή του επιχειρηματικού πεδίου. Χρειάζεται πλήρη και συνεχή επαφή με τις πωλήσεις, το marketing, την παραγωγή για να έχει άποψη και κυρίως συμβολή στη στρατηγική των επιχειρήσεων.

1.7.1 Τα όρια ευθύνης του λογιστή

Οι ευθύνες του λογιστή διαφοροποιούνται ανάλογα με την επιχείρηση στην οποία παρέχονται οι υπηρεσίες του. Είναι διαφορετικές σε ένα μη κερδοσκοπικό οργανισμό από μία επιχείρηση που επιδιώκει το κέρδος, ενώ παράλληλα επηρεάζονται από το ιδιοκτησιακό καθεστώς (Δημόσιο, ελληνική ιδιωτική επιχείρηση, πολυεθνική), το μέγεθος, καθώς και από το ειδικό θεσμικό καθεστώς (όπως οι εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο).

Νομοθετικά προβλέπεται μια γενική διάταξη περί ευθύνης των λογιστών. Το Ποινικό Δίκαιο αναφέρει στο άρθρο 17 ότι «ο λογιστής-φοροτεχνικός οφείλει να επιδεικνύει την προσήκουσα επιμέλεια περί την εκτέλεση των εργασιών που του ανατίθενται,

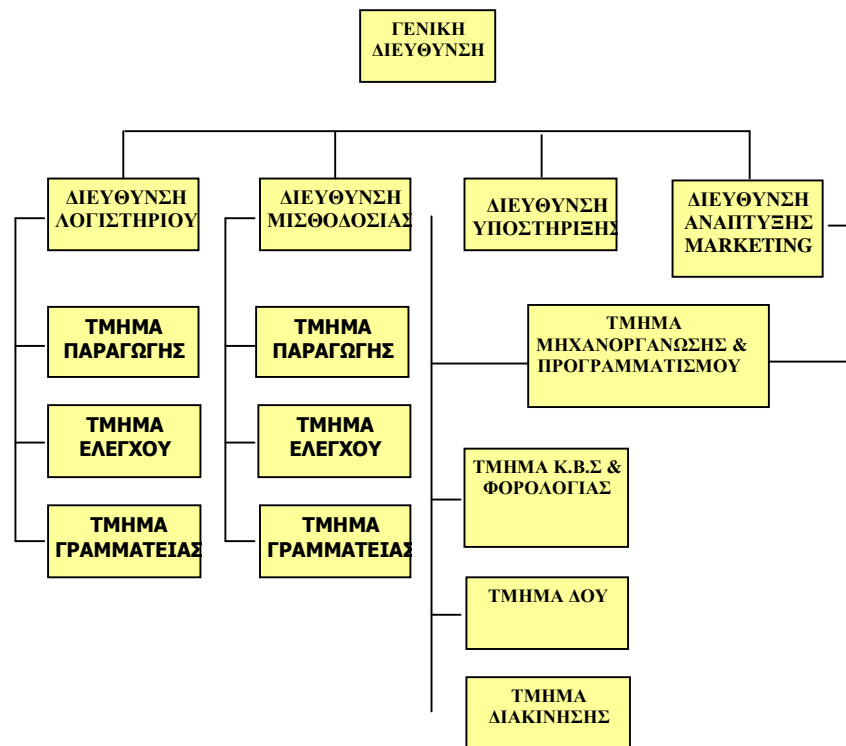
άλλως ευθύνεται έναντι του εντολέα του για τις κάθε είδους φορολογικές και λοιπές επιβαρύνσεις που προέκυψαν από υπαιτιότητά του». Το άρθρο αυτό, όπως συνήθως συμβαίνει με διατάξεις που δεν επηρεάζουν την ουσία των πραγμάτων, έμεινε στα αζήτητα καθώς ουδέποτε και κανέναν από τους χιλιάδες εμπλεκόμενους δεν απασχόλησε. Η διάταξη δε θεραπεύει προβλήματα όπως το ότι ο επιτυχημένος λογιστής-φοροτεχνικός στην Ελλάδα για διάφορους λόγους, έχει ταυτιστεί με αυτόν που κατέχει μεθόδους (νόμιμες ή παράνομες) ελαχιστοποίησης των πληρωτέων φόρων ενώ παράλληλα δεν αντιμετωπίζει το είδος των εντολών προς εκτέλεση που λαμβάνει. Αντιθέτως, ο κώδικας δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC) αρχίζει αναφέροντας ότι «ένα διακεκριμένο γνώρισμα του λογιστικού επαγγέλματος είναι η αποδοχή της ευθύνης να λειτουργεί προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Επομένως η ευθύνη του επαγγελματία λογιστή δεν είναι αποκλειστικά η ικανοποίηση των αναγκών ενός πελάτη ατομικά ή ενός εργοδότη».

Στην απέλπιδα προσπάθεια του Ελληνικού κράτους για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής κατά καιρούς έχουν νομοθετηθεί μέχρι και υπερβολές όπως η εις ολόκληρον και απεριόριστη χρηματική ευθύνη για ανακριβείς φορολογικές δηλώσεις και μάλιστα για λογιστές με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Όμως είναι αμφίβολη έστω και η ελάχιστη αποτελεσματικότητα ακόμη και από τις πιο αυστηρές διατάξεις τέτοιου τύπου, αν δε συνοδεύονται και από άλλα μέτρα. Η εντελώς απαραίτητη εισαγωγή κώδικα δεοντολογίας και η προώθηση επαγγελματικών προτύπων υψηλής ποιότητας και στην Ελλάδα θα βοηθούσε στην εξασφάλιση της

αντικειμενικότητας και της επαγγελματικής επάρκειας των λογιστών όλων των κατηγοριών.

1.8 Λειτουργία λογιστικής εταιρίας

Μια τυπική εταιρία που παρέχει όλες τις λογιστικές εργασίες, αποτελείται από τα εξής τμήματα:

ΣΧΗΜΑ: Οργανόγραμμα λογιστικής εταιρίας

Το τμήμα εξυπηρέτησης πελατών συνήθως αποτελούν άτομα με ένα καλό θεωρητικό υπόβαθρο γνώσεων στη λογιστική. Είναι τα άτομα που έρχονται σε επαφή με τον πελάτη και αποτελούν το συνδετικό κρίκο μεταξύ λογιστικής εταιρίας και πελάτη. Το τμήμα της λογιστικής εκτέλεσης των εργασιών αποτελεί την ουσία των παρεχόμενων υπηρεσιών της εταιρίας. Είναι τα άτομα που ασχολούνται με τη λογιστική ενημέρωση των φορολογικών υποχρεώσεων των πελατών τους. Συγκεντρώνουν, ταξινομούν, καταγράφουν και καταχωρούν τα παραστατικά των επιτηδευματιών

και των επιχειρήσεων. Γενικότερα διεκπεραιώνουν όλες τις απαραίτητες λογιστικές εργασίες σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. Στις οικονομικές υπηρεσίες ανήκει το λογιστήριο της εταιρίας, το οποίο ασχολείται με τη λογιστική ενημέρωση των στοιχείων της εταιρίας. Μπορεί να υπάρχει και ανεξάρτητο τμήμα διοίκησης με τον τίτλο της γενικής διεύθυνσης, το οποίο θα ασκεί το management της εταιρίας.

1.9 Παράγοντες που επηρεάζουν το λογιστικό επάγγελμα

Σε πρόσφατη συνέντευξη του προέδρου της νεοσυσταθείσας Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), οι λογιστές προτρέπονται να εγκαταλείψουν την «τυπολατρική» λογιστική του παρελθόντος και να πάψουν να λειτουργούν ως καταστιχογράφοι αλλά ως οικονομικοί αναλυτές. Σχολιάζοντας την παραίτηση, θα προσθέταμε τα εξής: Το λογιστικό επάγγελμα λειτουργεί και αναπτύσσεται στο επιχειρηματικό πεδίο. Αυτό ίσχυε από την εφεύρεση της λογιστικής, της οποίας αρχικός στόχος ήταν η μέτρηση και η καταγραφή οικονομικών δεδομένων, εξελικτικά έφτασε όμως να υπηρετεί πολύπλοκους σκοπούς στο ευρύτερο κοινωνικο-οικονομικό γίγνεσθαι. Από την αρχική εφαρμογή της λογιστικής το περιβάλλον, θεσμικό και κυρίως οικονομικό, είναι αυτό που καθορίζει το ρόλο των λογιστών και όχι το αντίθετο. Είναι προφανές ότι ο λογιστής έχει άλλο ρόλο σε μία οικονομία του τρίτου κόσμου από αυτόν στην Ελλάδα και με τη σειρά του από τον λογιστή που η εργασία του μπορεί να επηρεάζει οικονομικές καταστάσεις εταιρειών στη Wall Street. Τα συμφέροντα και τα μεγέθη είναι ανόμοια και ετεροβαρή και επειδή η λογιστική αυτά καταγράφει, αλλάζει η σημαντικότητα ακόμα και αν όλα τα άλλα στηρίζονται στις ίδιες αρχές και τεχνικές.

Υπάρχουν βέβαια και άλλοι σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν το πώς λειτουργούν οι λογιστές, όπως το επίπεδο εκπαίδευσης της χώρας και η νοοτροπία. Μάλιστα η τελευταία έχει την τάση να αναπαράγεται και να αποτελεί ισχυρό οχυρό αντίστασης σε οποιαδήποτε αλλαγή που δεν τη βολεύει. Η παρουσία τους όμως δεν αναιρεί το προαναφερθέν βασικό συμπέρασμα. Αυτός είναι και ο λόγος που ο ρόλος των λογιστών στις αναπτυγμένες οικονομικά χώρες είναι διαφορετικός από αυτόν στις αναπτυσσόμενες. Είναι χαρακτηριστικό ότι το μέσο επίπεδο αμοιβών των πιστοποιημένων λογιστών στις αναπτυγμένες χώρες ξεπερνά σήμερα το αντίστοιχο των γιατρών ή δικηγόρων. Στην Ελλάδα, παρότι δεν ισχύει το προαναφερθέν, οι αποπληθωρισμένες (πραγματικές) αμοιβές των οικονομικών διευθυντών τη δεκαετία 1995-2005 αυξήθηκαν κατά 47% περισσότερο από όλες τις άλλες θέσεις που μετρήθηκαν, λόγω της οικονομικής ανάπτυξης των τελευταίων δεκαετιών.

Υπάρχει θετική συσχέτιση ανάμεσα στο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και της σημαντικότητας του λογιστικού επαγγέλματος και θα ήταν από τη φύση του επαγγέλματος αδύνατον να ίσχυε το αντίστροφο. Όμως, αυτή η συσχέτιση δεν είναι γραμμική και διαφοροποιείται και από άλλες μεταβλητές όπως είναι η θέση που κατέχει η χώρα στην οικονομική ανάπτυξη, καθώς και στη γραφειοκρατία, με συνέπεια εξαιτίας όλων αυτών ο ρόλος του λογιστή να μην είναι κατά απόλυτο τρόπο προκαθορισμένος.

Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στον παράγοντα νοοτροπία, ο οποίος παρότι δευτερογενής, αποτελεί τον γενετικό κώδικα που μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά. Το τεκμήριο ενοχής που εφαρμόζεται στη διάρκεια των φορολογικών ελέγχων και μεταφράζεται στο ότι «όλοι φοροδιαφεύγουν εκτός εάν αποδείξουν

το αντίθετο», ανατροφοδοτεί την παραβατική νοοτροπία επαγγελματιών και επιχειρήσεων, που αποτελούν τον επαγγελματικό χώρο των λογιστών. Αυτό συμβαίνει γιατί απενοχοποιούν οι ελεγχόμενοι την ιδέα ότι είναι φορολογικά παράνομοι, με αποτέλεσμα να έχουν κίνητρο μόνο την ταμειακή ενίσχυση της φοροδιαφυγής με από μηχανής θεό τον «συμβιβασμό». Οι φορολογικές «περαιώσεις» που έχουν καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια σαν κρατική εισπρακτική τακτική, επιβεβαιώνουν με τον πιο επίσημο τρόπο κάθε αρνητικό φορολογικό στερεότυπο και, το σπουδαιότερο, υποβαθμίζουν (για την ακρίβεια ακυρώνουν) το ρόλο του λογιστή-φοροτεχνικού.

Θα πρέπει τέλος να τονισθεί, ότι η νοοτροπία δεν αφορά μόνο τους λογιστές, αλλά και αυτούς στους οποίους κυρίως απευθύνεται το έργο τους στο εσωτερικό (επιχείρηση/οργανισμός) και στο εξωτερικό (ενδιαφερόμενοι τρίτοι, όπως Κράτος, Τράπεζες, επενδυτές κ.λπ.) περιβάλλον. Υπάρχουν επιχειρήσεις με υγιή και άλλες με άρρωστη νοοτροπία και αυτό επηρεάζει τους ρόλους εκατέρωθεν. Με την ψήφιση ενός νόμου και μόνο δεν ανατρέπεται το ότι «μέχρι τώρα καλός λογιστής θεωρείτο αυτός που είχε καλές σχέσεις με την εφορία κι αυτός που ήξερε να ωραιοποιεί έναν ισολογισμό», ούτε επιβάλλεται με διατάγματα το ότι «ο λογιστής γίνεται πλέον οικονομικός αναλυτής γιατί θα πρέπει να αναζητά την ουσία της συναλλαγής και να μην αρκείται στον τύπο». Η ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του οργανισμού και κυρίως το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο υποχρεώνεται να συμμορφωθεί, καθορίζουν και το τι ακριβώς κάνει ο λογιστής. Εκτός από τους πρωταρχικούς παράγοντες (οικονομικό και θεσμικό περιβάλλον, εκπαίδευση,

νοοτροπία), υπάρχουν και άλλοι που επηρεάζουν τον τρόπο λειτουργίας και το ρόλο των λογιστών:⁷

A. Τεχνολογία

Είναι λίγα τα επαγγέλματα που επηρεάστηκαν τόσο πολύ και τόσο γρήγορα από την εφαρμογή της σύγχρονης ηλεκτρονικής τεχνολογίας όσο η λογιστική.

Σήμερα η ενημέρωση των χειρόγραφων βιβλίων αποτελεί πλέον ιστορία που διηγούνται συνταξιούχοι λογιστές. Τα μηχανογραφικά λογιστικά προγράμματα (που μετεξελίχθηκαν και σε ERP μετά την εισαγωγή των ξένων), αποτελούν κοινό τόπο. Τα λογιστικά φύλλα (spreadsheets), που παρόλο τον τίτλο τους δεν χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο από λογιστές, είναι πανίσχυρα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πλήθος εφαρμογών· από απλές αναφορές και παρουσιάσεις μέχρι τις σύνθετες εργασίες όπως προϋπολογισμούς ή αναλύσεις με πολύπλοκους μαθηματικούς ή χρηματοοικονομικούς τύπους.

Η τεχνολογία απελευθέρωσε το λογιστή και έσπασε τις αλυσίδες, που φορούσε για εκατονταετίες, με αποτέλεσμα να μπορέσει να τρέξει μπροστά και να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις και κυρίως το χρόνο του σε ανώτερης αξίας δραστηριότητες. Παρότι δεν άλλαξε καθόλου την ουσία της λογιστικής τεχνικής, όπου παραμένει το διπλογραφικό σύστημα, κατάργησε χρονοβόρες διαδικασίες, όπως για παράδειγμα η περιβόητη συμφωνία ισοζυγίων – καθολικών οδηγώντας τες στο μουσείο της λογιστικής ιστορίας.

⁷ Μαρκάζος Κώστας, Ο ρόλος του λογιστικού επαγγέλματος στο οικονομικό περιβάλλον, οι εξωτερικοί παράγοντες αλληλεπίδρασης, θέματα επαγγελματικής δεοντολογίας, 2006, σελ. 22-24

B. Λογιστικό Σχέδιο και Λογιστικές Αρχές

Η μεγαλύτερη αλλαγή στο λογιστικό επάγγελμα εισήχθη στην Ελλάδα με την εφαρμογή του Ενιαίου Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ). Συνέπεσε χρονικά με τις προαναφερθείσες τεχνολογικές καινοτομίες, δημιουργώντας έτσι τις κατάλληλες συνθήκες για ριζικές ανατροπές. Η εφαρμογή του βοήθησε αρκετές επιχειρήσεις να κατανοήσουν ότι «η πρωταρχική αποστολή των Λογιστηρίων τους πρέπει να είναι η έγκαιρη, πλήρης και σωστή ενημέρωση των Διοικήσεων τους, η οποία συμβάλλει αποφασιστικά στη λήψη σωστών επιχειρηματικών αποφάσεων» και το λογιστήριο να σταματήσει να λειτουργεί μόνο για τις ανάγκες της εφορίας. Σήμερα, 25 χρόνια μετά την εφαρμογή του είναι εύκολο να διαβαστεί ένα ισοζύγιο ανεξαρτήτου επιχείρησης, ενώ με την καθιέρωση κοινής λογιστικής γλώσσας είναι συνηθισμένο φαινόμενο να συνομιλούν λογιστές για εγγραφές με κωδικούς. Χιλιάδες επαγγελματίες μελέτησαν και εφάρμοσαν πάνω από 300 γνωματεύσεις του ΕΣΥΛ. Το γεγονός ότι πολλές από τις αρχές και τεχνικές του έχουν ξεπεραστεί δεν αφαιρεί τίποτα από τη σημασία του. Οι λογιστικές αρχές άλλωστε αλλάζουν και εξελίσσονται και το ΕΓΛΣ δε θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Οφείλουμε πολλά στους ανθρώπους που μόχθησαν για την καθιέρωση του ΕΓΛΣ.

Η πρόσφατη εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.) δημιουργεί προϋποθέσεις για σοβαρές αλλαγές στο λογιστικό επάγγελμα στη χώρα μας. Δεν είναι όμως ο αυτόματος πιλότος που θα οδηγήσει από μόνος του σε σαρωτικές αλλαγές του λογιστικού επαγγέλματος, ιδιαίτερα όταν σήμερα αφορά τη μικρή αριθμητικά μειοψηφία των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο εταιριών. Υπάρχουν κίνδυνοι τα Δ.Λ.Π. να προσαρμοστούν στην «ιδιόμορφη ελληνική

πραγματικότητα» και όχι το αντίστροφο που είναι άλλωστε και πιο δύσκολο.

Γ. Εξωτερικοί ελεγκτές

Ο εκάστοτε ρόλος που καλούνται να παίξουν οι εξωτερικοί ελεγκτές επιδρά αντίστοιχα στον ελεγχόμενο λογιστή. Είναι διαφορετικό πράγμα η δουλειά ενός επαγγέλματος να ελέγχεται από ανεξάρτητους τρίτους από το αντίθετο· και είναι γεγονός ότι οι λογιστές είναι αυτοί που ελέγχονται περισσότερο συγκριτικά με άλλους μέσα σε μία επιχείρηση, άρα έμμεσα ή άμεσα κρίνονται, περισσότερο ή λιγότερο αυστηρά. Ο κανόνας είναι απλός: όσο σημαντικότερος είναι ο ρόλος του ελεγκτή τόσο επηρεάζεται και ο ρόλος του λογιστή. Φυσικά οι ρόλοι παραμένουν διακριτοί και η ευθύνη σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων είναι ολόκληρη από την πλευρά της επιχείρησης και του λογιστή της και δε μεταβιβάζεται σε καμία περίπτωση. Ο θεσμός του ορκωτού ελεγκτή τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα έχει υποστεί σοβαρές θεσμικές αλλαγές. Σήμερα ελέγχονται από ορκωτούς ελεγκτές επτά χιλιάδες περίπου εταιρίες οι οποίες είναι ανισομερώς κατανεμημένες ανάμεσα σε επτά ελεγκτικές εταιρίες και μερικές ακόμη μικρότερες.

Το σοβαρότερο θέμα του ελέγχου αποτελεί η ανεξαρτησία γνώμης του ελεγκτή. Το περιορισμένο μέγεθος της ελληνικής οικονομίας και το αντίστοιχο των ελληνικών επιχειρήσεων, μαζί με νοοτροπία που διαμορφώνεται ιστορικά στη χώρα, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες και για την ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου.

Δ. Εταιρική διακυβέρνηση

Ο ρόλος του λογιστή επηρεάζεται και από παράπλευρα θεσμικά πλαίσια όπως για παράδειγμα τη χρηματιστηριακή νομοθεσία. Πρόσφατα θεσμοθετήθηκαν με το νόμο 3016/2002 διατάξεις περί Εταιρικής Διακυβέρνησης. Σε αυτόν το νόμο καθορίζονται τυπικά κριτήρια λειτουργίας των εταιριών όπως η σύνθεση του Διοικητικού Συμβούλιου, ο εσωτερικός κανονισμός ή η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου. Οι κανόνες της εταιρικής διακυβέρνησης ορίζουν μόνο το θεσμικό πλαίσιο και δεν καθορίζουν τον τρόπο που ουσιαστικά λειτουργεί η κάθε εταιρία, ούτε προδικάζουν κάποιο αποτέλεσμα. Αυτό μεταφράζεται στο ότι η κάθε εταιρία πρέπει να υλοποιεί την ουσία των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης, αλλιώς παραμένει μόνο κόστος και η όποια τυπική συμμόρφωση μετατρέπεται σε νεκρό γράμμα. Σε κάθε περίπτωση όμως η σωστή εφαρμογή κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης έχει τεράστια σημασία και επηρεάζει τον πυρήνα του περιεχομένου της δουλειάς των λογιστών.

2.1 Ιστορική αναδρομή – Πέρασμα από τα χειρόγραφα στα μηχανογραφημένα

Η Λογιστική είναι μια επιστήμη με μακρόχρονη ιστορία. Η ανάπτυξή της ακολούθησε την ανάπτυξη του εμπορίου και των συναλλαγών. Ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης και εξαιτίας των οικονομικών μεταβολών που προκάλεσε, η Λογιστική αναπτύχθηκε ακόμη περισσότερο. Όμως μόλις στον 20^ο αιώνα, αναγνωρίστηκε ως επιστήμη αφού μέχρι τότε θεωρούνταν τεχνική. Τα λογιστήρια λειτουργούσαν με τη μορφή πολλών υπαλλήλων που έγραφαν και καταχωρούσαν τα παραστατικά και τις εγγραφές στο χέρι με τη χρήση τεραστίων λογιστικών βιβλίων και αριθμομηχανών. Βασικό στοιχείο αποτελούσαν οι άνθρωποι, από τα χέρια των οποίων περνούσε η λογιστική τέχνη. Οι εργαζόμενοι έχαναν το χρόνο τους στο συνεχές γράψιμο και στην ενημέρωση των καταστάσεων αλλά, και στον υπολογισμό συνόλων για να τα μεταφέρουν σε άλλα βιβλία, σε άλλες καταστάσεις κ.ο.κ. Είναι δεδομένο πως η εργασία αυτή σε σύγκριση με τα σημερινά δεδομένα και κοιτώντας τα από την απόσταση του χρόνου ήταν αντιπαραγωγικά αλλά και επιδρούσαν ανασταλτικά στην απόδοση των εργαζομένων.

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών έδωσε νέες δυνατότητες στην επιστήμη της Λογιστικής και πολλαπλασίασε την αποτελεσματικότητά της στην υποστήριξη των επιχειρηματικών αποφάσεων.

Στις μέρες μας η λογιστική έχει εξελιχθεί με θαυματικό τρόπο. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας οδήγησε σε μεγάλο βαθμό στην αυτοματοποίηση των λογιστικών εργασιών και στην ανάπτυξη των κλάδων

της λογιστικής επιστήμης. Έτσι, ο ρόλος της λογιστικής έπαψε όχι μόνο να είναι μονοδιάστατος αλλά διαδραματίζει ρόλο πρωταρχικό στις σύγχρονες οικονομίες. Η λογιστική γνώση αναδεικνύεται σε απαραίτητο εργαλείο για όσους μελετούν τα δεδομένα των οικονομικών μονάδων, επενδύουν στο χρηματιστήριο, συμμετέχουν σε εταιρίες, δανείζουν ή δανείζονται.

Ως συνέπεια των ανωτέρω, η λογιστική επιστήμη πέρασε από τη χειρόγραφη τήρηση των βιβλίων και στοιχείων των επιχειρήσεων, στη μηχανογραφημένη λογιστική τήρηση με αποτέλεσμα την αυτοματοποίηση των συναλλαγών, χωρίς τη σπατάλη χρόνου για την εξαγωγή του αποτελέσματος. Βέβαια αυτό θα ήταν ακατόρθωτο χωρίς τη δημιουργία και φυσικά τη βοήθεια των συστημάτων μηχανογράφησης καθώς και των μηχανογραφικών λογιστικών προγραμμάτων τα οποία έκαναν την επέλασή τους και αμέσως επηρέασαν τόσο πολύ και τόσο γρήγορα το επάγγελμα του λογιστή.

Το πρώτο λογιστικό φύλλο ονομάστηκε VisiCalc και σχεδιάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1970 από τους Dan Bricklin και Bob Frankston για τον υπολογιστή Apple II. Το VisiCalc αποτέλεσε επανάσταση για την εποχή του. Πολλές εταιρίες αγόρασαν τον υπολογιστή Apple II με μοναδικό σκοπό να συμπληρώνουν και να παρακολουθούν τα λογιστικά τους βιβλία με τη βοήθεια του VisiCalc.

Λίγα χρόνια μετά, στις αρχές της δεκαετίας του 1980, η εταιρία Lotus παρουσίασε τη δική της πρόταση στα λογιστικά φύλλα, το Lotus 1-2-3. Το πρόγραμμα αυτό ήταν το πρώτο ολοκληρωμένο λογιστικό φύλλο και παρά την τσουχτερή του τιμή (κόστιζε \$495

την εποχή εκείνη) παρέμεινε για πολλά χρόνια το πρώτο πρόγραμμα σε πωλήσεις.

Το Excel παρουσιάστηκε από τη Microsoft για πρώτη φορά το 1985 για τους υπολογιστές Macintosh. Το Νοέμβριο του 1987 παρουσιάστηκε η πρώτη έκδοση του Excel για τα Windows. Η μεγάλη δημοτικότητα των Windows βοήθησε στη διάδοση του Excel, το οποίο σήμερα είναι το πιο δημοφιλές πρόγραμμα λογιστικών φύλλων για τα Windows.

Το Excel ανήκει σε μια μεγάλη κατηγορία προγραμμάτων που ονομάζονται λογιστικά φύλλα (spreadsheets) επειδή αρχικά σχεδιάστηκαν για να διευκολύνουν τις λογιστικές πράξεις σε πίνακες με αριθμητικά δεδομένα. Με το πέρασμα των χρόνων τα λογιστικά φύλλα εξελίχθηκαν και σήμερα επιτρέπουν τον αποτελεσματικό χειρισμό πινάκων με κάθε είδους δεδομένα.

Όσον αφορά τα πακέτα OFFICE, αποτελούν και αυτά εργαλεία δουλειάς τόσο για μία επιχείρηση, όσο και για ένα λογιστικό γραφείο. Το WORD βοηθάει όσον αφορά στα αρχεία κειμένου όπως το να γραφεί μία επιστολή επικοινωνίας, να διαβαστεί ένα αρχείο στη μορφή αυτή που βρήκαμε στο internet κ.ο.κ. Το POWERPOINT μας βοηθάει στο να κάνουμε παρουσιάσεις σε διαφάνειες για την πορεία της δουλειάς μας με γραφικές παραστάσεις κ.τ.λ. Το OUTLOOK EXPRESS αποτελεί ένα πρόγραμμα λήψης και διαβίβασης ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Τα πιο σημαντικά και συχνά χρησιμοποιούμενα προγράμματα από το πακέτο των OFFICE είναι αυτά των EXCEL και της ACCESS. Το excel είναι υπολογιστικά φύλλα που με την χρήση μακροεντολών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον επίλυση οποιουδήποτε

προβλήματος και για λογιστικές εφαρμογές. Η access μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε βάση δεδομένων του πελατολογίου μιας επιχείρησης ή ενός λογιστικού γραφείου με πραγματική οικονομική εικόνα για κάθε πελάτη.

2.2 Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και λογιστική

Η εισαγωγή των ηλεκτρονικών υπολογιστών σε όλους σχεδόν τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας έχει καταστήσει απαραίτητη τη στοιχειώδη έστω γνώση της δομής και του τρόπου λειτουργίας ενός απλού υπολογιστή. Το μηχάνημα αυτό θα πρέπει κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις να είναι σε θέση να ικανοποιεί πολλές και διαφορετικές απαιτήσεις αυτών που το χρησιμοποιούν.

Το πρόβλημα που αρχικά διαφαίνεται τόσο για τα επιμέρους τμήματα του υπολογιστή όσο και για τους χρήστες που έχουν την επιθυμία να χρησιμοποιήσουν το μηχάνημα για κάποια υπολογιστική διαδικασία, είναι το θέμα της επικοινωνίας. Το πρόβλημα όμως αυτό έρχεται να λυθεί με τη δημιουργία μιας σειράς ειδικών προγραμμάτων που αποσκοπούν στον πλήρη συγχρονισμό των επιμέρους τμημάτων του υπολογιστή τόσο μεταξύ τους, όσο και με τα διάφορα προγράμματα γνωστά και ως software τα οποία χρησιμοποιούμε. Τα ειδικά αυτά προγράμματα που αναφέρονται συχνά ως λειτουργικά συστήματα συνοδεύουν πάντα κάθε ηλεκτρονικό υπολογιστή και εξαρτώνται από τον τύπο του μηχανήματος στο οποίο αναφέρονται. Ειδικά οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές των λογιστικών γραφείων και των λογιστηρίων γενικότερα, θα πρέπει να έχουν μία ολόκληρη πλατφόρμα από λειτουργικά προγράμματα που θα συνδέονται μεταξύ τους για την ομαλή λειτουργία και τη συμπλήρωση του ενός από το άλλο.

Στα πλαίσια της ανάπτυξης λογιστικών συστημάτων παρέχονται πληροφοριακά συστήματα με τις ακόλουθες δυνατότητες :

- Λειτουργία On-line και Real-time (ταυτόχρονες συνολικές ενημερώσεις όλων των υποσυστημάτων).
- Ασφαλή και γρήγορη διαχείριση και επεξεργασία μεγάλων όγκων δεδομένων.
- Πολυεπεξεργασία εργασιών και δεδομένων.
- Εξασφαλισμένη ασφάλεια και ακεραιότητα δεδομένων (data security and integrity) και εξάλειψη του κινδύνου πρόσβασης και ανεπιθύμητης αλλοίωσής τους από εξωγενείς παράγοντες.
- Πλήρης ασφάλεια και έλεγχος κατά τη διενέργεια συναλλαγών (Transaction tracking) με δυνατότητα ολικού roll-back.
- Λειτουργία σε τοπικά και γεωγραφικά κατακεντρωμένα δίκτυα (LAN & WAN).
- Πολύ-γλωσσικό σύστημα ώστε το πρόγραμμα να εμφανίζει τα μηνύματα στη γλώσσα που επιλέγει ο κάθε χρήστης.
- Δυνατότητα δια-λειτουργικότητας με άλλες εφαρμογές όπως π.χ. αυτοματισμού γραφείου (αξιοποίηση τεχνολογιών DDE, OLE, κ.λπ).
- Δυνατότητα σύνδεσης και συνεργασίας με δημοφιλή πακέτα της αγοράς που διαχειρίζονται Work-flows.

- Δυνατότητα συνεργασίας και ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων με άλλα ετερογενή μηχανογραφικά συστήματα (EDI - EDIFACT, EFT, κ.λπ).
- Δυνατότητα χρήσης ισχυρών εργαλείων reporting που διατίθενται στην αγορά για την άντληση πληροφοριών.
- Δυνατότητα αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών Internet, Intranet & Extranet.

Συνεπώς, οι λογιστές, πάντα με τη βοήθεια της τεχνολογίας και φυσικά με την επιλογή και το συνδυασμό του κατάλληλου μηχανολογικού εξοπλισμού είναι σε θέση να εκτελούν τις παρακάτω λειτουργίες:

- καταχώριση και καταγραφή των οικονομικών συναλλαγών
- συστηματική κατάταξη και ταξινόμηση των συναλλαγών αυτών
- απόδοση και ανακεφαλαίωση των οικονομικών στοιχείων
- διοχέτευση των οικονομικών στοιχείων στα ενδιαφερόμενα μέρη
- ανάλυση και ερμηνεία των στοιχείων αυτών
- πρόβλεψη των μελλοντικών στοιχείων βάσει των μέχρι τώρα στοιχείων
- λήψη αποφάσεων με την επιλογή της καλύτερης λύσης μεταξύ πολλών άλλων εναλλακτικών λύσεων.

2.3 Το υπολογιστικό σύστημα του λογιστηρίου-Ανάγκες κατά είδος επιχειρησής

Το υπολογιστικό σύστημα⁸ της επιχείρησης αναφέρεται σε έναν αρμονικό συνδυασμό **hardware** και **software**. Η επιλογή του υπολογιστικού συστήματος εξαρτάται από τις ανάγκες επεξεργασίας των δεδομένων που έχει η επιχείρηση, από τον όγκο των προς επεξεργασία στοιχείων και από την ύπαρξη δικτύου επικοινωνιών με πελάτες, dealers κ.τ.λ.

Οι μικρές επιχειρήσεις διακρίνονται από μικρό κύκλο εργασιών και επομένως ο όγκος της λογιστικής εργασίας δεν είναι εξαιρετικώς μεγάλος, όσον αφορά τον αριθμό τουλάχιστον των προς καταχώριση παραστατικών. Συνήθως, οι επιχειρήσεις αυτές είναι ατομικές ή έχουν τη μορφή προσωπικής εταιρίας και ο υπεύθυνος λογιστής με τη χρησιμοποίηση κάποιου λογιστικού προγράμματος, το οποίο τρέχει αυτόνομα σε έναν προσωπικό υπολογιστή, αναλαμβάνει τη διεκπεραίωση όλων των λογιστικών εργασιών.

Στις **μικρομεσαίες** επιχειρήσεις με μεγάλο όγκο λογιστικών εργασιών χρησιμοποιούνται συνήθως υπολογιστές τύπου mini οι οποίοι συνδέονται με τερματικά, ή προσωπικοί υπολογιστές συνδεδεμένοι μεταξύ τους σε δίκτυο. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται καταμερισμός της λογιστικής εργασίας και αποτελεσματική εκμετάλλευση όλων των συνδεδεμένων στο δίκτυο πόρων. Με το ίδιο πρόγραμμα κάποιος υπάλληλος του λογιστηρίου μπορεί να καταχωρεί παραστατικά των προμηθευτών, κάποιος άλλος παραστατικά γενικής λογιστικής και κάποιος τρίτος να εκδίδει

⁸ Φαναριώτης Παναγιώτης, Οργάνωση και Διεύθυνση Λογιστηρίου, Εκδόσεις Σταμούλης 2000, σελ. 122-123

παραστατικά πωλήσεων. Είναι βεβαίως δυνατή η ταυτόχρονη χρησιμοποίηση του ίδιου αρχείου από πολλούς χρήστες του δικτύου. Για παράδειγμα, πολλοί χρήστες μπορούν να εκτελούν ταυτοχρόνως ημερολογιακές εγγραφές στο ίδιο αρχείο κινήσεων της εφαρμογής της γενικής λογιστικής. Αυτό επιτυγχάνεται με την τεχνική του «κλειδώματος» της εγγραφής (record lock) του αρχείου. Σε κάθε χρήστη του δικτύου που επιχειρεί την καταχώριση ενός άρθρου, παρέχεται αποκλειστικώς ο χώρος μιας εγγραφής (record) του αρχείου κινήσεων, ώστε να μη δημιουργείται σύγχυση μεταξύ των εγγραφών των διαφόρων χρηστών.

Στις **μεγάλες** επιχειρήσεις υπάρχει ανάγκη επεξεργασίας και αποθήκευσης ενός μεγάλου όγκου πληροφοριών, οπότε χρησιμοποιείται συνήθως ένας συνδυασμός mini ή μεγάλων υπολογιστών. Σε αυτές τις επιχειρήσεις προβάλλει η ανάγκη λειτουργίας ενός τμήματος πληροφορικής ή διεύθυνσης πληροφοριακών συστημάτων. Το τμήμα αυτό, είναι υπεύθυνο για διάφορες λειτουργίες, όπως:

- § τη στενή συνεργασία με τα στελέχη του λογιστηρίου (λογιστές, κοστολόγους κ.τ.λ.) με σκοπό την παροχή, των απαιτούμενων από το λογιστήριο, εμπορικών προγραμμάτων (πακέτων), συστημάτων αποθήκευσης δεδομένων κ.α.
- § τον προγραμματισμό των εφαρμογών που θα δημιουργήσει στο εσωτερικό της περιβάλλον η επιχείρηση
- § την τεκμηρίωση των εφαρμογών, δηλαδή τη γραπτή σε έντυπο ή σε ψηφιακό αρχείο επεξήγηση του αντικειμένου τους, των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν για την κατασκευή τους και

του συγκεκριμένου τρόπου λειτουργίας καθώς και των λεπτομερών οδηγιών χρήσης τους

§ τη συντήρηση και την προσαρμογή των εφαρμογών σε νέες πληροφοριακές ανάγκες τόσο της επιχείρησης όσο και των εξωτερικών χρηστών

§ την εκπαίδευση των νέων χρηστών του υπολογιστικού συστήματος

§ την επίβλεψη της γενικότερης λειτουργίας και ασφάλειας του πληροφοριακού συστήματος της επιχείρησης.

Στα σύγχρονα οργανογράμματα τις σχηματικές παραστάσεις δηλαδή, που παρουσιάζουν την οργανωτική δομή της επιχείρησης, η διεύθυνση των πληροφοριακών συστημάτων καταλαμβάνει την ίδια θέση ιεραρχίας με την οικονομική διεύθυνση, τη διεύθυνση πωλήσεων και τη διεύθυνση παραγωγής.

Για τα στελέχη του λογιστηρίου αποτελεί σήμερα επιβεβλημένη ανάγκη η κατανόηση των εννοιών της πληροφοριακής τεχνολογίας. Η γνώση του μηχανογραφημένου περιβάλλοντος λειτουργίας του λογιστηρίου καθιστά τη συμμετοχή αυτών των στελεχών απαραίτητη στη λήψη σημαντικών αποφάσεων όσον αφορά την προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών και άλλων συσκευών (hardware), την επιλογή και αγορά διαφόρων ετοιμών πακέτων ή την κατασκευή συγκεκριμένων εφαρμογών από το μηχανογραφικό τμήμα της επιχείρησης (software) και γενικότερα την επιλογή και προμήθεια των υπολογιστικών συστημάτων του λογιστηρίου. Δίδει επίσης τη δυνατότητα στα στελέχη να έχουν στη διάθεση τους σύγχρονα εργαλεία ανάλυσης αλλά και άμεση πρόσβαση σε ένα μεγάλο όγκο

επιχειρηματικών δεδομένων, η μελέτη των οποίων οδηγεί στην κατανόηση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της επιχείρησης, στη λήψη ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων και στην επιτυχή αντιμετώπιση του ανταγωνισμού. Επομένως, η συνεχής ενημέρωση για τις εξελίξεις της τεχνολογίας αποτελεί ένα πρόσθετο καθήκον των στελεχών του λογιστηρίου συντελεί όμως ταυτόχρονα και στην αναβάθμιση του κύρους και του ρόλου τους στη διοικητική ιεραρχία της επιχείρησης.

2.4 Η αναγκαιότητα της μηχανογράφησης του λογιστηρίου

Τα βασικά πλεονεκτήματα των υπολογιστικών συστημάτων, τα οποία συντελούν στην καταλυτική υπεροχή τους έναντι των χειρόγραφων συστημάτων και τα οποία επέβαλαν τη χρησιμοποίησή τους σε όλα τα λογιστήρια, είναι τα εξής:

1. Η υψηλή ταχύτητα στην εκτέλεση της επεξεργασίας των δεδομένων που εισάγονται στο σύστημα (παραστατικών των συναλλαγών και των οικονομικών πράξεων της επιχείρησης). Η δυνατότητα επεξεργασίας ενός μεγάλου όγκου οικονομικών δεδομένων παρέχει πλήθος χρήσιμων για την επιχείρηση πληροφοριών όσον αφορά την αποτελεσματική διαχείριση των συναλλαγών της, τη λήψη αποφάσεων, την αξιολόγηση της πορείας της κ.τ.λ.
2. Η ακρίβεια στην εξαγωγή των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας των πληροφοριών που εξάγονται από το υπολογιστικό σύστημα υπό μορφή διαφόρων αναφορών (π.χ. ισοζύγια, υπόλοιπα πελατών, χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αριθμοδείκτες κ.α.)

3. Η δυνατότητα προγραμματισμού της διαδικασίας της επεξεργασίας των δεδομένων ώστε το πρόγραμμα το οποίο κατασκευάζεται για την επίλυση ενός προβλήματος να μπορεί να χρησιμοποιηθεί άπειρες φορές για την επεξεργασία διαφορετικών κάθε φορά δεδομένων.
4. Η δυνατότητα ψηφιακής αποθήκευσης ενός τεράστιου όγκου δεδομένων σε μικρό αποθηκευτικό χώρο.
5. Η δυνατότητα επικοινωνίας με άλλα υπολογιστικά συστήματα στον ίδιο ή σε απομακρυσμένο χώρο και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ υποκαταστημάτων της ίδιας επιχείρησης ή μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων (π.χ. ανταλλαγή παραστατικών σε σύγχρονα συστήματα ηλεκτρονικού εμπορίου).

Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς η αναγκαιότητα της μηχανοργάνωσης του λογιστηρίου. Το πρώτο στάδιο της θεώρησης της μηχανογράφησης αναφέρεται στον ακριβή προσδιορισμό του είδους και την μορφής των πληροφοριακών αναγκών της επιχείρησης και ειδικότερα του λογιστηρίου καθώς και στην πρόβλεψη των μελλοντικών της αναγκών. Αυτές οι ανάγκες αφορούν τόσο τους εσωτερικούς όσο και τους εξωτερικούς χρήστες, έχουν συνήθως τυποποιημένη μορφή, απορρέουν από συμπεράσματα της λογιστικής θεωρίας και προσδιορίζουν τις ανάγκες σε λογισμικό του σύγχρονου λογιστηρίου.

2.5 Επιλογή και αξιολόγηση του Hardware

Όπως έχουμε ήδη τονίσει, οι πληροφοριακές ανάγκες της επιχείρησης καθορίζουν την επιλογή υπολογιστικού συστήματος. Το

είδος της εφαρμογής και ο όγκος των προς επεξεργασία δεδομένων επιβάλλει την επιλογή διαφόρων κατά περίπτωση υπολογιστικών συστημάτων. Ο αριθμός των θέσεων εργασίας και η απόσταση μεταξύ τους είναι άλλοι δύο παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τα υπολογιστικά συστήματα, λόγω της συνεχούς εξέλιξης της τεχνολογίας, διακρίνονται από έναν μικρό σχετικά κύκλο ζωής. Η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει στο λογιστήριό της κάποιο σύστημα με ενσωματωμένες δυνατότητες επικοινωνίας ένα πολυχρηστικό δηλαδή εκ κατασκευής σύστημα, ή ένα δίκτυο προσωπικών υπολογιστών. Συνήθως, ο συνδυασμός των δύο ανωτέρω συστημάτων τα οποία μπορούν να επικοινωνούν και μεταξύ τους προβάλλει ως η ενδεδειγμένη λύση μηχανογράφησης μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων.

Τα δίκτυα προσωπικών υπολογιστών είναι φθηνότερα από τα πολυχρηστικά συστήματα, απαιτούν ελάχιστη εκπαίδευση των χρηστών και χρησιμοποιούνται για το τρέξιμο μνημοβόρων εφαρμογών όπως υπολογιστικών φύλλων εργασίας και σύγχρονων επεξεργαστών κειμένου περιβάλλοντος γραφικών. Σε αυτές τις περιπτώσεις και σε όσες απαιτούν πολλή μνήμη από το σύστημα, η λύση ενός μικρού δικτύου υπολογιστών είναι η ενδεδειγμένη διότι αποφορτίζει το κεντρικό υπολογιστικό σύστημα, η αποτελεσματικότητά του οποίου μειώνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των χρηστών. Τα τοπικά δίκτυα προσωπικών υπολογιστών χρησιμοποιούνται επίσης αυτόνομα και σχεδόν αποκλειστικώς στις μικρές επιχειρήσεις ικανοποιώντας την ανάγκη των χρηστών για διασύνδεση και επικοινωνία.

Αντιθέτως, τα υπολογιστικά συστήματα που βασίζονται σε μεγάλους υπολογιστές ή σε υπολογιστές τύπου mini, προσφέρουν αυξημένες δυνατότητες διαχείρισης ενός μεγάλου όγκου δεδομένων και είναι ιδανικά για τη διαχείριση μεγάλων βάσεων δεδομένων και των εμπορικών εφαρμογών των επιχειρήσεων με μεγάλο όγκο συναλλαγών.

Σε κάθε περίπτωση, οι βασικοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν κατά την επιλογή του hardware είναι οι εξής:

- Ø Το είδος της εφαρμογής και ο όγκος των δεδομένων προς επεξεργασία
- Ø Ο μέγιστος αριθμός των τερματικών που μπορούν να συνδεθούν στο σύστημα
- Ø Το μέγεθος της κύριας μνήμης του συστήματος
- Ø Το υποκατάστημα της περιφερειακής μνήμης και τα υποστηριζόμενα συστήματα back-up
- Ø Η τεχνολογία κατασκευής και οι δυνατότητες των επεξεργαστών του συστήματος
- Ø Η συμβατότητα με το ήδη υπάρχον υπολογιστικό σύστημα
- Ø Οι δυνατότητες επικοινωνίας με άλλα υπολογιστικά συστήματα
- Ø Η επεκτασιμότητα του συστήματος ώστε να μπορεί να καλύψει μελλοντικές ανάγκες
- Ø Η σχέση των δυνατοτήτων του συστήματος προς το κόστος αγοράς και συντήρησής του

Ø Η αξιοπιστία και η φήμη της κατασκευάστριας εταιρίας, η ύπαρξη service και ανταλλακτικών, ο χρόνος παράδοσης του συστήματος, η παροχή εκπαίδευσης και η εγγύηση λειτουργίας των μηχανημάτων.

2.6 Το Software του λογιστηρίου

Τα προγράμματα που χρησιμοποιούνται στο σύγχρονο λογιστήριο ανήκουν στις παρακάτω κυρίως κατηγορίες:

1. Προγράμματα βάσεων δεδομένων (data bases)

Γνωστά πακέτα βάσεων δεδομένων για προσωπικούς υπολογιστές είναι τα εξής: Dbase, RQ Base, Access, Corel Paradox. Τα προγράμματα αυτά χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση βάσεων δεδομένων των υπαλλήλων μιας επιχείρησης, των ειδών της αποθήκης κ.λπ. Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να διαμορφώσει κατά βούληση τη δομή των αρχείων της βάσης δεδομένων του όσον αφορά τον τύπο, το μέγεθος και την ονομασία των πεδίων που διαμορφώνουν τις διάφορες εγγραφές των αρχείων. Τα πακέτα αυτά παρέχουν πολλές δυνατότητες επεξεργασίας, ανάλυσης, άντλησης και εκτύπωσης των πληροφοριών.

2. Προγράμματα (υπο)λογιστικών φύλλων εργασίας (spreadsheets)

Δημοφιλή πακέτα spreadsheet για το περιβάλλον Windows είναι το Excel, το Lotus 1-2-3 και το Corel Quattro Pro. Τα πακέτα αυτά είναι πολύ χρήσιμα για την κατάρτιση λογιστικών προϋπολογισμών, την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, την ανάλυση του νεκρού σημείου του κύκλου εργασιών, των δεδομένων των

πωλήσεων της επιχείρησης, τη στατιστική ανάλυση, τη δημιουργία διαφόρων γραφικών παραστάσεων κ.α.

3. Προγράμματα επεξεργασίας κειμένου (word processing)

Γνωστά προγράμματα επεξεργασίας κειμένου είναι το Word, το WordPerfect και το Lotus Ami pro. Τα προγράμματα αυτά έχουν τη δυνατότητα συνεργασίας με άλλες εφαρμογές και ενσωμάτωσης στο κείμενο γραφικών παραστάσεων ή πινάκων, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο μια αποτελεσματική πλατφόρμα δημιουργίας έντυπων αναφορών, διαφανειών, slides κ.λπ. Χρησιμοποιούνται ειδικά προγράμματα δημιουργίας αναφορών όπως είναι το PowerPoint. Τα πακέτα αυτά παρέχουν δυνατότητες διαδοχικής προβολής εικόνων ή και κίνησης και χρησιμοποιούνται συνήθως σε συνδυασμό με ένα data show μιας συσκευής δηλαδή, η οποία έχει τη δυνατότητα, με τη βοήθεια ενός overhead projector, προβολής της οθόνης του υπολογιστή σε ένα πίνακα.

4. Προγράμματα εμπορικής διαχείρισης

Τα προγράμματα αυτά είναι απαραίτητα για τη λεπτομερή παρακολούθηση του εμπορικού κυκλώματος των επιχειρήσεων (προμηθευτές - πελάτες - αποθήκη) και την παροχή σημαντικών πληροφοριών για ορθολογιστική επιχειρηματική διαχείριση. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν από οποιαδήποτε εμπορική ή μεταποιητική επιχείρηση ανεξαρτήτου κατηγορίας λογιστικών βιβλίων, είτε αυτόνομα είτε σε σχέση με προγράμματα εσόδων - εξόδων και γενικής λογιστικής. Στη δεύτερη περίπτωση, ο χρήστης καταχωρεί τα παραστατικά στα αρχεία του εμπορικού κυκλώματος. Η εφαρμογή αναλαμβάνει στη συνέχεια, μετά από σχετική εντολή

του χρήστη, την ενημέρωση των αρχείων του προγράμματος εσόδων-εξόδων ή του προγράμματος της γενικής λογιστικής.

Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται η διπλή καταχώριση των παραστατικών τόσο στο κύκλωμα της εμπορικής διαχείρισης όσο και σε αυτό της λογιστικής, με συνέπεια την αποφυγή λαθών κατά την καταχώριση καθώς και την εξοικονόμηση χρόνου. Παραστατικά που δεν έχουν σχέση με το εμπορικό κύκλωμα (π.χ. καταστάσεις μισθοδοσίας, αποδείξεις εξόδων κ.λπ.) καταχωρούνται κατευθείαν στα αρχεία του προγράμματος εσόδων-εξόδων ή στα αρχεία της εφαρμογής της γενικής λογιστικής.

5. Προγράμματα αξιόγραφων και παγίων στοιχείων

Τα προγράμματα αυτά παρακολουθούν αναλυτικά τα πληρωτέα και εισπρακτέα αξιόγραφα της επιχείρησης (επιταγές, γραμμάτια, συναλλαγματικές) καθώς επίσης και τα πάγια στοιχεία της (μητρώο παγίων).

6. Προγράμματα εσόδων-εξόδων και αγορών

Τα προγράμματα αυτά χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν στη δεύτερη και στην πρώτη κατηγορία τήρησης λογιστικών βιβλίων, αντίστοιχα.

7. Προγράμματα λογιστικής

Τα προγράμματα γενικής λογιστικής χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν στην τρίτη κατηγορία τήρησης λογιστικών βιβλίων. Σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ., γενική λογιστική κατά το διπλογραφικό σύστημα τηρούν οι ανώνυμες εταιρίες (Α.Ε.), οι

εταιρίες περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και όσες επιχειρήσεις έχουν υπερβεί κάποιο όριο ακαθάριστων εσόδων.

Τα προγράμματα γενικής λογιστικής τρέχουν αυτόνομα ή σε συσχετισμό με ένα πρόγραμμα εμπορικής διαχείρισης. Όταν η επιχείρηση χρησιμοποιεί αποκλειστικώς κάποιο πρόγραμμα γενικής λογιστικής, τότε η λογιστική καταγραφή των οικονομικών πράξεων πραγματοποιείται κατευθείαν στα αρχεία αυτού του προγράμματος. Πρώτα ενημερώνονται τα **Ημερολόγια**. Τα ημερολόγια είναι λογιστικά αρχεία στα οποία καταγράφονται αναλυτικώς όλες οι πράξεις λογιστικού περιεχομένου και οι συναλλαγές της επιχείρησης όπως αυτές είναι αποτυπωμένες στα διάφορα παραστατικά. Στη συνέχεια, ανά τακτά χρονικά διαστήματα ενημερώνονται τα **Καθολικά**, τα οποία αποτελούν μια σύνοψη, μια συγκέντρωση των δεδομένων που έχουν καταγραφεί στα Ημερολόγια. Τα δεδομένα που περιέχονται στα Καθολικά, συνδυάζονται μεταξύ τους για να καταρτιστούν οι οικονομικές αναφορές σχετικά με την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της επιχείρησης.

8. Προγράμματα κοστολόγησης και αναλυτικής λογιστικής

Τα προγράμματα αναλυτικής λογιστικής χρησιμοποιούνται από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, οι οποίες τηρούν αναλυτική λογιστική εκμετάλλευσης (εσωλογιστική κοστολόγηση). Από 1.1.93 εφαρμόζουν πλήρως το ΕΓΛΣ με τήρηση και της αναλυτικής λογιστικής εκμετάλλευσης (Ομάδα 9) οι επιχειρήσεις, οι οποίες υποχρεωτικώς ελέγχονται από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών του Ν1969/1991.

Οι βιομηχανίες, βιοτεχνικές και συναφείς οικονομικές μονάδες οι οποίες δεν εμπορεύονται μόνο αγαθά, αλλά κατασκευάζουν και οι

ίδιες προϊόντα καθώς και οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, έχουν την ανάγκη λεπτομερειακής παρακολούθησης της λειτουργίας, της παραγωγής και του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών τους. Το σύστημα της γενικής λογιστικής προσφέρει γενικές πληροφορίες σχετικά με την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Η απαραίτητη όμως περαιτέρω συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση της παραγωγικής διαδικασίας και εξεύρεση των αναλυτικών αποτελεσμάτων ανά προϊόν ή υπηρεσία απαιτεί τη χρησιμοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων **κοστολόγησης και διαχείρισης της παραγωγής**. Όταν η παρακολούθηση πραγματοποιείται μέσω του λογιστικού συστήματος με τον ειδικό τρόπο που αυτό προβλέπει και με τη χρησιμοποίηση λογαριασμών (ομάδα 9 του ΕΓΛΣ), τότε αναφερόμαστε σε προγράμματα **αναλυτικής λογιστικής**.

9. Πρόγραμμα μισθοδοσίας

Τα προγράμματα αυτά λόγω της πολυπλοκότητας του προβλήματος της μισθοδοσίας χρησιμοποιούνται από όλες σχεδόν τις επιχειρήσεις, ακόμη και από αυτές με μικρό αριθμό εργαζομένων. Προσφέρουν ακριβή υπολογισμό των εργοδοτικών εισφορών και των κρατήσεων του ΙΚΑ, του Φόρου Μισθωτών Υπηρεσιών και του χαρτοσήμου, των τυχόν υπερωριών και των κάθε είδους επιδομάτων και αποζημιώσεων καθώς επίσης και εκτύπωση της μισθοδοτικής κατάστασης, των εκκαθαριστικών σημειωμάτων για κάθε εργαζόμενο, της βεβαίωσης αποδοχών, εργοδότη κ.α.

10. Προγράμματα επεξεργασίας εγγράφων

Επιχειρήσεις με μεγάλο όγκο παραγωγής και διακίνησης εγγράφων, έχουν την ανάγκη ενός συστήματος ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης εγγράφων. Ενός συστήματος δηλαδή αποθήκευσης, διατήρησης,

επεξεργασίας και ανάκτησης των πληροφοριών το οποίο θα μπορούν να χρησιμοποιούν όλα τα στελέχη της εταιρίας. Αυτό επιτυγχάνεται με τα συστήματα επεξεργασίας εγγράφων.

11. Ειδικά προγράμματα (π.χ. Ναυτιλιακών επιχειρήσεων, ξενοδοχειακών, τραπεζών.)

2.7 Αξιολόγηση και επιλογή εμπορικών και λογιστικών πακέτων

Υπάρχουν τρεις βασικοί τρόποι κάλυψης των αναγκών μιας επιχείρησης σε εμπορικό λογισμικό:

- 1. Κατασκευή εφαρμογών** στο εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης από το τμήμα μηχανογράφησης. Η περίπτωση αυτή συναντάται σε μεγάλες επιχειρήσεις. Η επιχείρηση έχει τον πλήρη έλεγχο της εφαρμογής και δεν εξαρτάται από προμηθευτές-κατασκευαστές software.
- 2. Ανάθεση του έργου** κατασκευής των εφαρμογών σε εταιρίες παραγωγής software. Η εφαρμογή αναπτύσσεται με βάση τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της επιχείρησης και επομένως καλύπτει εξειδικευμένες ανάγκες της. Υπάρχει σχετική εξάρτηση από τον κατασκευαστή και το κόστος των εφαρμογών μπορεί να αποβεί υψηλό.
- 3. Αγορά έτοιμων πακέτων** της αγοράς. Σε πολλές περιπτώσεις ενδείκνυται η αγορά έτοιμων πακέτων λόγω του χαμηλού σχετικώς κόστους. Η επιχείρηση εξαρτάται από την προμηθεύτρια εταιρία για τη συντήρηση και τη βελτίωση του προγράμματος.

Βέβαια, πριν την αγορά οποιουδήποτε εμπορικού ή λογιστικού πακέτου πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τον έλεγχο των εξής τουλάχιστον παραμέτρων:⁹

- i. Διαπίστωση της συμβατότητας του προγράμματος με το λειτουργικό σύστημα που χρησιμοποιεί η επιχείρηση.
- ii. Απαιτήσεις του πακέτου hardware σε κεντρική μνήμη και σε περιφερειακή μνήμη και υποστήριξη εκτυπωτών και συστημάτων back-up.
- iii. Δυνατότητα λειτουργίας του προγράμματος σε δίκτυο και μέγιστος αριθμός χρηστών που μπορεί να υποστηρίξει.
- iv. Δυνατότητα άμεσης και μαζικής επεξεργασίας.
- v. Διαπίστωση της ορθής λειτουργίας του και της απόλυτης εναρμόνισής του με τις διατάξεις περί λογισμικού, που θέτει ο Κ.Β.Σ.
- vi. Φιλικότητα του προγράμματος προς το χρηστή, δηλαδή ευκολία χειρισμού του προγράμματος και παροχή άμεσης βοήθειας στην οθόνη με το πάτημα ενός πλήκτρου.
- vii. Υποστήριξή του από την κατασκευάστρια εταιρία μετά από την πώληση.
- viii. Καταχώριση εγγραφών σε προσωρινό αρχείο.
- ix. Εκτύπωση αναφορών στα έντυπα του υπουργείου οικονομικών.

⁹ Στεφάνου Κ. Μηχανογράφηση εμπορικής διαχείρισης & λογιστική, Εκδόσεις University Studio Press 1996, σελ. 68-71

- x. Συνεργασία με προγράμματα της εμπορικής διαχείρισης και της αναλυτικής λογιστικής.

2.8 Πλεονεκτήματα-Μειονεκτήματα υπολογιστικών συστημάτων

Τα Λογιστικά Συστήματα Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Πόρων μετρούν ήδη κάποια χρόνια λειτουργίας στην ελληνική αγορά. Μάλιστα κάποια με διεθνείς διακρίσεις έχουν προσαρμοστεί επαρκώς στην όχι και τόσο εύκολη ελληνική πραγματικότητα με τις πολλές γραφειοκρατικές απαιτήσεις και τις ακαμψίες του Κ.Β.Σ. Άλλα πάλι, προερχόμενα από το εξωτερικό βρίσκονται στη φάση της δύσκολης προσαρμογής. Βεβαίως, υπάρχουν και αρκετά εγχώρια προέλευσης που είναι εκ κατασκευής «προσαρμοσμένα». Ανεξάρτητα όμως από τη χώρα προέλευσης του συστήματος Διαχείρισης, η επιχείρηση πρέπει να έχει υπ' όψιν της τα «συν» και τα «πλην» όταν θα αναζητήσει την εγκατάσταση ενός υπολογιστικού συστήματος.

Πλεονεκτήματα

- Ø Προσφέρεται αυξημένος έλεγχος στους υπολογισμούς και στην επεξεργασία οικονομικών δεδομένων.
- Ø Μειώνεται η εκτύπωση εγγράφων για λόγους απλής πληροφόρησης.
- Ø Προσφέρεται μεγαλύτερη ακρίβεια και ταχύτητα στις πληροφορίες.
- Ø Επιτρέπεται η ταχύτερη αλλαγή των επιχειρησιακών διαδικασιών.

- Ø Παρέχονται λύσεις για άλλου τύπου μηχανογραφικά-λογιστικά προβλήματα.
- Ø Γενικότερα, παρέχεται μια ενοποιημένη βάση δεδομένων η οποία αυξάνει την αποδοτικότητα της επιχείρησης.

Όλα τα παραπάνω όμως είναι στοιχεία τα οποία προκύπτουν από διεθνείς πηγές και μεγάλες παγκοσμίως επιχειρήσεις. Τι συμβαίνει όμως με την ελληνική αγορά; Στη χώρα μας υπολογίζεται ότι περίπου το 15% των μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων έχουν εγκαταστήσει ένα τέτοιο πρόγραμμα, ποσοστό αρκετά χαμηλό για να γίνει διάχυση της γνώσης γύρω από το θέμα. Αυτό μαρτυρά επίσης από την άλλη πλευρά, και τη σχετικά μικρή εμπειρία των εταιριών που προωθούν και εγκαθιστούν τέτοιου είδους προγράμματα.

Μειονεκτήματα

Στην πραγματικότητα τα προβλήματα ενός συστήματος που μπορεί να αντιμετωπίσει μία επιχείρηση είναι αρκετά και αξιοσημείωτα. Σημαντικό ρόλο θα παίζει βέβαια και η ετοιμότητα της επιχείρησης και συγκεκριμένα το επίπεδο της εσωτερικής οργάνωσης, τα στελέχη και το προσωπικό που θα πρέπει να είναι έτοιμα καταρχάς να προσαρμοστούν και στη συνέχεια να απορροφήσουν ένα τέτοιο πρόγραμμα. Πιο συγκεκριμένα:

Το πρώτο θέμα, όπως προαναφέρθηκε, είναι η έλλειψη εμπειρίας των εταιριών πώλησης τέτοιων συστημάτων. Γίνεται φανερό λοιπόν, ότι θέματα που μπορεί να προκύψουν κατά την προσαρμογή μπορεί να μην είναι άμεσα αντιμετωπίσιμα από τις εταιρίες δεδομένου ότι κάθε πελάτης γι' αυτές είναι κάτι καινούργιο και πρωτόγνωρο όσον αφορά στο «στήσιμο» του συστήματος.

Άλλο μειονέκτημα είναι επίσης το υψηλό κόστος αγοράς και προσαρμογής καθώς και εκπαίδευσης του προσωπικού (με τα δεδομένα μιας μεσαίας σε μέγεθος επιχείρησης υπολογίζεται σε 60 - 90 χιλιάδες ευρώ). Επισημαίνεται και η ανάγκη αντίστοιχου εξοπλισμού hardware, όπου στις περισσότερες των περιπτώσεων χρειάζονται αναβαθμίσεις με το ανάλογο κόστος.

Τέλος, ο χρόνος εγκατάστασης και τελειοποίησης της λειτουργίας μιας εφαρμογής κρίνεται μεγάλος. Στατιστικά έχει υπολογισθεί ένας μέσος όρος ενός έτους. Αντίστοιχα είναι σίγουρο ότι θα επιβραδυνθούν οι καθημερινές εργασίες της επιχείρησης για προφανείς λόγους. Ανάλογα πάντα με τη δομή, το επίπεδο της εσωτερικής οργάνωσης της επιχείρησης και το επίπεδο του στελεχικού-υπαλληλικού της προσωπικού, μπορεί να αντιμετωπιστεί ευκολότερα ή δυσκολότερα και μια σειρά άλλων προβλημάτων. Η ουσία τέτοιων προβλημάτων πρέπει να αναζητηθεί στα θεμελιώδη προβλήματα της επιχείρησης.

2.9 Σύνδεση λογιστικών προγραμμάτων με τα WINDOWS, τα OFFICE και το INTERNET

Είναι γενικά παραδεκτό στις μέρες μας ότι στη σύγχρονη μετεξέλιξη των υπολογιστικών συστημάτων και στην ιλιγγιώδη εξάπλωσή τους συνέβαλε αποφασιστικά η είσοδος του λειτουργικού συστήματος WINDOWS από την MICROSOFT. Επίσης σπουδαία συμβολή είχε και η είσοδος των πακέτων OFFICE που βοήθησε τις επιχειρήσεις ειδικά τις μικρές που δεν είχαν τη δυνατότητα σύγχρονης μηχανογράφησης, να οργανωθούν και να εκμεταλλευθούν τη σύγχρονη τεχνολογία για ίδιον όφελος. Τα Windows είναι ουσιαστικά ένα περιβάλλον εργασίας με διάφορες γραφικές

παραστάσεις και απεικονίσεις που αποσκοπούν στο να διευκολύνουν ορισμένες εργασίες με τον υπολογιστή, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου οι χρήστες δεν έχουν μεγάλη εμπειρία.

Πλέον στην εποχή μας, τα πληροφοριακά συστήματα και το internet αποτελούν κατάκτηση. Ολοένα και περισσότεροι χρησιμοποιούν υπολογιστικά συστήματα είτε για οικιακή είτε για επαγγελματική χρήση. Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού του δυτικού κόσμου γνωρίζει να χειρίζεται τους υπολογιστές. Στη χώρα μας ωστόσο ένα από τα προβλήματα που προκύπτουν είναι η χαμηλή διείσδυση όσον αφορά τις υπηρεσίες του internet. Ακόμα όμως και το πρόβλημα αυτό φαίνεται να επιλύεται καθώς όλο και περισσότεροι Έλληνες επιλέγουν γρήγορες συνδέσεις όπως π.χ. dsl συνδέσεις, στο οποίο έχει συμβάλει ο ανταγωνισμός των εταιριών καθώς και οι χαμηλές τιμολογιακές χρεώσεις τους.

Επιχείρηση είτε μικρομεσαία είτε, πολύ περισσότερο, μεγάλη δε νοείτε πλέον να μην είναι μηχανογραφικά οργανωμένη και σπάνια συναντάται. Ταυτόχρονα εκτός από το μηχανογραφικό σύστημα που διαθέτει θα πρέπει να δίνεται και η δυνατότητα στους εργαζομένους, της πρόσβασης στο internet για πολλούς λόγους, ο σημαντικότερος των οποίων είναι η δωρεάν ενημέρωση σε επαγγελματικά και σε κάθε είδους θέματα.

Όσον αφορά τη λογιστική εργασία, όπως προαναφέρθηκε, δεν είναι πλέον δυνατόν να γίνει παρά μόνο χρησιμοποιώντας υπολογιστικά συστήματα. Πλέον, ακόμα και για την κατάθεση της περιοδικής δήλωσης Φ.Π.Α. είναι υποχρεωμένες οι επιχειρήσεις (κυρίως οι μεγάλες) να την υποβάλλουν μέσω internet, διότι δύσκολα γίνονται

δεκτές όταν οι ίδιες υποβάλλονται χειρόγραφα.¹⁰ Μάλιστα μέσω του Taxisnet, όπως θα δούμε και στο επόμενο κεφάλαιο, μπορεί να γίνει ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων όπως:¹¹

- Ø του Φόρου Εισοδήματος
- Ø του Φ.Π.Α.
- Ø V.I.E.S., καθώς και πολλών άλλων.

Άρα ένα λογιστικό γραφείο για να λειτουργήσει χρειάζεται δύο πράγματα. Από τη μία να έχει τη μηχανογραφική οργάνωση που απαιτείται δηλαδή υπολογιστές, λογιστικά προγράμματα, servers modems, εκτυπωτές και από την άλλη, την τεχνολογική υποδομή δηλαδή internet για εύκολη και γρήγορη πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες.

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα που παρουσιάζει στις μέρες μας η χρήση του internet στη λογιστική εργασία είναι επίσης το ότι όλες οι εταιρίες που παρέχουν τα λογιστικά προγράμματα προσφέρουν και on-line υπηρεσίες. Τέτοιες υπηρεσίες είναι η ενημέρωση καθημερινά στη φορολογική και εργατική νομοθεσία, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται λάθη του παρελθόντος. Με αυτόν τον τρόπο θα λέγαμε πως γίνεται ένα είδος εσωτερικού ελέγχου της λειτουργίας του λογιστικού γραφείου βοηθώντας έτσι στην αποφυγή λαθών. Τα προγράμματα δηλαδή, αφού ενημερώνονται καθημερινά (update) παρέχουν δικλείδες ασφαλείας σε νέες νομολογίες. Έτσι αν κάτι έχει αλλάξει πρόσφατα και εμείς δεν το γνωρίζουμε, κάνοντας

¹⁰ Γκίνογλου Δ., Ταχυνάκης Π., Λογιστικά Πληροφοριακά Συστήματα, Μηχανογραφημένη Λογιστική, Εκδόσεις Rossilli, σελ. 252-254

¹¹ <https://www.taxisnet.gr/web/default.html>

την καταχώριση με το παλαιό σύστημα, αυτό δε μας αφήνει και μας ενημερώνει με το νέο πλαίσιο. Συνεπώς, οι υπηρεσίες που παρέχονται μέσω διαδικτύου είναι πάντα πιο έγκυρες και πιο ασφαλείς για τις επιχειρήσεις αλλά και για τους ίδιους τους πολίτες.

3.1 Οι νέες τεχνολογίες, το internet και η αξιοποίησή τους από τους λογιστές

Οι νέες τεχνολογίες είχαν ραγδαία εξέλιξη τις τελευταίες δύο δεκαετίες και κυρίως τη δεκαετία του '90 (1990-1999). Αξιοποιώντας κυρίως την πρόοδο της εξέλιξης των Η/Υ και την ανάπτυξη του internet αυξήθηκε η παραγωγικότητα και μειώθηκε ο χρόνος εργασίας που χρειαζόταν για κάθε παραγόμενη υπηρεσία.

Ο κλάδος των λογιστών είναι από εκείνους που οι νέες τεχνολογίες βρήκαν πρόσφορο έδαφος για εφαρμογή. Έτσι από το 1990 και μετά, έχουμε τη ραγδαία ανάπτυξη μηχανογραφημένων συστημάτων και προγραμμάτων καθώς και τη χρησιμοποίησή τους όχι μόνο από επιχειρήσεις, αλλά και από οργανωμένα λογιστικά γραφεία ή από μεμονωμένους λογιστές. Νέες δυνατότητες δημιουργήθηκαν καθώς μαζί με την ανάπτυξη του internet εμφανίστηκαν οι πρώτες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών μέσω διαδικτύου. Το internet έδωσε τη δυνατότητα της γρήγορης και άμεσης επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και αποτέλεσε πηγή πληροφόρησης για οποιοδήποτε θέμα.

Για τους Λογιστές, η δυνατότητα άμεσης και έγκαιρης ενημέρωσης αποτελεί εργαλείο για καλύτερη επαγγελματική κατάρτιση και σωστή λήψη αποφάσεων. Μέχρι το 1995 αυτή την ενημέρωση την προσέφεραν κυρίως περιοδικά του χώρου πάντα με το ανάλογο κόστος συνδρομής. Μετά το 1995, εμφανιστήκαν και οι πρώτες ιστοσελίδες με λογιστικές και φορολογικές πληροφορίες. Οι ιστοσελίδες αυτές ήταν κυρίως Λογιστικών περιοδικών. Έτσι λοιπόν υπήρξε από τότε η δυνατότητα για γρήγορη και άμεση πληροφόρηση των λογιστών κάτι που είναι απαραίτητο για τη δουλειά τους. Το

Σεπτέμβριο του 1993 πρωτοεμφανίζεται η Φορο-Λογιστική Ενημέρωση. Μία ιστοσελίδα που είχε και έχει όλα τα χαρακτηριστικά ενός καλά οργανωμένου χώρου λογιστικών και φορολογικών πληροφοριών, χωρίς την απαίτηση συνδρομής. Από τη χρονιά αυτή και μετά έχουμε τη μερική απελευθέρωση της πληροφόρησης και από τους επαγγελματίες του χώρου.

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Λογιστών (Π.Ο.Λ.) ήταν από τις πρώτες, αν όχι η πρώτη οργάνωση που είχε παρουσία στο internet, από το 1998. Η παρέμβαση της Π.Ο.Λ. στο internet άνοιξε ακόμη ένα παράθυρο επικοινωνίας με χιλιάδες συναδέλφους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

3.2 Η συνεισφορά της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.)

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων είναι πρωτοπόρος στη σχεδίαση, υλοποίηση και παραγωγική λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government) στη χώρα μας. Παρέχει απευθείας στους πολίτες και τις επιχειρήσεις έναν αυξανόμενο αριθμό ηλεκτρονικών υπηρεσιών, διευκολύνοντας τις συναλλαγές τους με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Αυτοματοποιεί διαδικασίες, διατηρεί και επεξεργάζεται τα οικονομικά δεδομένα για την επίτευξη φορολογικής δικαιοσύνης και διαφάνειας, καθώς και για το σχεδιασμό της οικονομικής πολιτικής. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων διαθέτει υψηλού επιπέδου τεχνικές υποδομές καθώς επίσης και το απαραίτητο - και πλέον πολύτιμο - ανθρώπινο δυναμικό για να επιτύχει τους στόχους της. Αποτελέσματα αυτής της επιλογής είναι η συνεχής βελτίωση της

εξυπηρέτησης των φορολογουμένων, πολιτών και επιχειρήσεων και η απλούστευση των ακολουθούμενων διαδικασιών. Παράλληλο όφελος είναι η εξοικονόμηση πόρων, με την απαλλαγή των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών από χρονοβόρες συναλλαγές.

Τα επιμέρους πληροφοριακά συστήματα της Γ.Γ.Π.Σ. και εφαρμογές που παρέχουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες και αποβλέπουν στην ένταξη των πολιτών στο επίκεντρο της εξυπηρέτησης, συνιστούν το ΝΕΟ TAXISnet. Η Γ.Γ.Π.Σ. αναπτύσσει και λειτουργεί παραγωγικά μεγάλης κλίμακας Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα (Ο.Π.Σ.) για τη στήριξη του έργου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, με κυριότερα το TAXIS για τη φορολογία, το TAXISnet για τη φορολογική εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων μέσω internet, το ICIS για τα τελωνεία και τα συστήματα μισθοδοσίας και συντάξεων. Οι κύριοι τομείς δράσης της Γ.Γ.Π.Σ. σήμερα είναι:

- Η ανάπτυξη νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών φορολογίας (νέο TAXISnet) και τελωνείων (ICISnet), έτσι ώστε να περιοριστεί η ανάγκη για φυσική παρουσία του πολίτη κατά τις συναλλαγές του με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.
- Η δημιουργία νέου κέντρου δεδομένων (data center) πολυεπεξεργαστικής τεχνολογίας και η παροχή υπηρεσιών κέντρου δεδομένων και τεχνογνωσίας προς το δημόσιο τομέα για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας.
- Η αναβάθμιση του τηλεπικοινωνιακού δικτύου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σε δίκτυο υψηλών ταχυτήτων, μετά την ένταξη συνολικά του Υπουργείου στο

τηλεπικοινωνιακό δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ με κοινοτική χρηματοδότηση. Με αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστούν μεγαλύτερες ταχύτητες πρόσβασης και υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης και τηλεφωνίας, με ταυτόχρονη μείωση του λειτουργικού κόστους του Υπουργείου.

- Η μετεξέλιξη του TAXIS σε σύγχρονη τεχνολογική πλατφόρμα και η αναβάθμιση του ICIS για την εξασφάλιση καλύτερης απόδοσης με μικρότερο κόστος συντήρησης.

3.2.1 TAXISnet: Συνοπτική παρουσίαση του συστήματος

Το TAX Information System ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1998 και από το πρώτο διάστημα κιόλας ήταν οφθαλμοφανές ότι επρόκειτο για ένα Σύστημα που διέφερε από όλες τις υπόλοιπες ηλεκτρονικές υπηρεσίες Δημόσιας Διοίκησης. Μετά από μια σειρά συνεχών αναβαθμίσεων και με κομβικό σημείο την ανανέωση του εξοπλισμού με τη χρήση Η/Υ που χρησιμοποιήθηκαν στους Ολυμπιακούς Αγώνες το Νέο Taxisnet λειτουργεί πλήρως αναβαθμισμένο.

Η τεχνολογική υποδομή του TAXIS αποτελείται από ένα ολοκληρωμένο on-line δίκτυο 282 περιφερειακών υπολογιστών (ένας υπολογιστής-server για κάθε Δ.Ο.Υ.), 8.600 θέσεων εργασίας κατανεμημένων στις Δ.Ο.Υ. ανάλογα με το μέγεθός τους και ενός κεντρικού υπολογιστικού εξοπλισμού στη Γ.Γ.Π.Σ.¹²

Οι πλέον συνήθεις υπηρεσίες προς πολίτες και επιχειρήσεις είναι οι παρακάτω: Ηλεκτρονικές υποβολές δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος και συμπληρωματικών εντύπων (Ε1, Ε2, Ε3, Ε9), ΦΠΑ και Vies (για τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές), συγκεντρωτικών

¹² www.gsis.gr/ggps/drastiriotites/drastiriotites_taxis.html

καταστάσεων όπως ορίζει ο Κ.Β.Σ., οριστικών δηλώσεων Φ.Μ.Υ., δηλώσεων μεταβολών για οχήματα. Επιπλέον, ηλεκτρονική έκδοση πιστοποιητικών όπως εκκαθαριστικό σημείωμα, φορολογική ενημερότητα, καθώς και αντίγραφο του εντύπου Ε1. Έλεγχος εγκυρότητας, υπολογισμοί αντικειμενικών αξιών ακινήτων, υπολογισμοί Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας (Φ.Μ.Α.Π.), ενημέρωση εκκαθάρισης, καθώς και μια σειρά εκτυπώσεων αντιγράφων αλλά και εντύπων συμπεριλαμβάνονται στη γκάμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Γ.Γ.Π.Σ.

Οφέλη: Όλα τα παραπάνω λειτουργούν υπό το πρίσμα αλληλεπιδραστικών υπηρεσιών, προσφέροντας τη δυνατότητα στα στελέχη των εφοριών για ταχύτητα και αύξηση της παραγωγικότητας, ενώ είναι εφικτή πλέον η παράλληλη διεκπεραίωση εσωτερικών διεργασιών των διαφόρων υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών. Παράλληλα, έχουμε αποσυμφόρηση των εφοριών, απλούστευση των διαδικασιών και απαλλαγή από χρονοβόρες συναλλαγές τόσο για τους φορολογούμενους όσο και για το προσωπικό των εφοριών.¹³

Το κεντρικό υπολογιστικό σύστημα υπολογίζεται ότι είναι αριθμητικά πενήντα φορές μεγαλύτερης ισχύος κάτι που συνεπάγεται για τον φορολογούμενο μεγαλύτερες ταχύτητες στη διεκπεραίωση των διαφόρων εργασιών, με φυσικό συνεπακόλουθο το μέγιστο κέρδος σε χρόνο, ενώ πρέπει να γίνει μνεία και για τη δυνατότητα εντοπισμού εκτεταμένου αριθμού λαθών.

Όλα τα παραπάνω δεδομένα αναμένεται να ενισχυθούν εντός του 2008 με την έναρξη λειτουργίας και νέων υπηρεσιών από τις οποίες

¹³ <http://www.taxheaven.gr/logistis.shtml>

ξεχωρίζουμε την υποστήριξη των ηλεκτρονικών πληρωμών μέσω τράπεζας, την υποβολή όλων των τύπων δηλώσεων (ακόμα και τροποποιητικών ή εκπρόθεσμων), τη δημιουργία ατομικού φορολογικού ημερολογίου που θα είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τις υποχρεώσεις της κάθε επιχείρησης. Σύντομα, αναμένεται το 100% των συναλλαγών να υποστηρίζεται ηλεκτρονικά, ολοκληρώνοντας ουσιαστικά την υλοποίηση της λεγόμενης «Ψηφιακής Εφορίας».

Θεωρείται επιβεβλημένο να γνωρίζει ο λογιστής τις δυνατότητες του νέου taxis γιατί ακόμα και ακούσια, από κάποια παράλειψή του ή κάποιο λογιστικό λάθος, μπορεί να βρεθεί στη «δύνη του κυκλώνα». Ας μη λησμονούμε ότι ο βασικός σκοπός του συστήματος πέρα από την βέλτιστη εξυπηρέτηση των πολιτών είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής και η διαφάνεια. Η δυναμική του συστήματος είναι γνωστή και δεδομένη αφού ήδη σε ότι αφορά:¹⁴

1. διασταυρώσεις συγκεντρωτικών τιμολογίων μεταξύ επιχειρήσεων
2. ακίνητα και
3. αυτοκίνητα και σκάφη εντοπίζει πολύ εύκολα τις διαφορές.

Πέρα από το παραπάνω τρίπτυχο, το Taxis εμφανίζεται ενισχυμένο σε πολλά επίπεδα.

Το Κέντρο Δεδομένων (Data Center) έχει πλέον τη δυνατότητα ακόμα πιο εκτεταμένων ελέγχων και αντιπαραβολής στοιχείων κάτι που σημαίνει ότι οι ελεγκτικές υπηρεσίες τσεκάρουν ολοένα και

¹⁴ www.gsis.gr/ggps/drastiriotes/drastiriotes_taxis.html

ευκολότερα τις αριθμητικές αποκλίσεις. Παράλληλα, μέσα στα βραχυπρόθεσμα πλάνα είναι η δημιουργία νέας υπηρεσίας με την κωδική ονομασία “Elenxis”. Είναι άλλωστε πολύ κοντά η μέρα όπου τα ελεγκτικά όργανα θα επισκέπτονται τις επιχειρήσεις με lap-top και on-line σύνδεση με το Taxis κάτι που σημαίνει ότι οι αρμόδιοι εφοριακοί θα ελέγχουν τα στοιχεία της εκάστοτε εταιρίας on-time.

Το Taxisnet που ξεκίνησε τη λειτουργία του το Μάρτιο του 1998 μετρά περίπου 1,5 εκατομμύριο εγγεγραμμένους χρήστες. 150.000 είναι οι εγγεγραμμένοι χρήστες στην υπηρεσία m-TAXIS (mobile Taxis) από την οποία στέλνονται γραπτά μηνύματα στους φορολογούμενους. Το 2005 πραγματοποιήθηκαν 2,5 εκατομμύρια ηλεκτρονικές συναλλαγές. Πρακτικά αυτό μεταφράζεται σε 2,5 εκατομμύρια λιγότερες επισκέψεις στις εφορίες.¹⁵

3.3 Δικτυακές υπηρεσίες προς τους λογιστές

Όπως βλέπουμε παραπάνω η εφορία μέσω του Taxisnet προσφέρει πολλές δικτυακές υπηρεσίες προς τον πολίτη και τις επιχειρήσεις. Βέβαια, στις περισσότερες των περιπτώσεων τη διεκπεραίωση των παραπάνω διαδικασιών δεν τις αναλαμβάνουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις ή οι πολίτες αλλά εκπαιδευμένοι λογιστές και φοροτεχνικοί.

Είναι κάποιες φορές που σταθμίζοντας κάποια δεδομένα, οι λογιστές οφείλουν να εγκαταλείψουν κάποιες στερεότυπες αντιλήψεις που έχουν επικρατήσει. Όπως για παράδειγμα πως ότι καλό γίνεται στη χώρα μας οφείλεται στην ιδιωτική πρωτοβουλία ή ότι η Δημόσια

¹⁵ www.businesswoman.gr/article.php

Διοίκηση δεν είναι ικανή να παρακολουθήσει τις προσταγές της καλπάζουσας τεχνολογίας.

Η αλήθεια είναι ότι αυτός είναι ο γενικός κανόνας. Εδώ και χρόνια πάντως, η Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων με τις ιστοσελίδες της (www.gsis.gr και www.taxisnet.gr) αναγκάζει τους λογιστές κι όχι μόνο να αναθεωρήσουν αυτό το στερεότυπο αλλά και να υποστηρίξουν τις δυνατότητες της «Ψηφιακής Εφορίας» όπως αυτές δημιουργούνται και αναπτύσσονται διαρκώς με τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας.

Η κατηγορία λοιπόν των φορολογικών εργασιών που καθιστά πλέον απαραίτητη τη χρήση του διαδικτύου εκ μέρους των λογιστών περιλαμβάνει τη φορολογική ενημερότητα όπου γίνονται όλες οι εργασίες που απαιτούνται όσον αφορά τον υπολογισμό και την καταβολή των φόρων προς το δημόσιο και τους οργανισμούς και που σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία η επιχείρηση ή κάθε φυσικό πρόσωπο θα πρέπει να καταβάλουν ως συνέπεια της δράσης τους. Οι κυριότερες ενασχολήσεις σ' αυτήν την κατηγορία είναι:

- Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων
- Φόρος προστιθέμενης αξίας
- Φορολογία μεταβίβασης αυτοκινήτων και ακινήτων
- Φορολογία κεφαλαίου
- Φορολογία μεγάλης ακίνητης περιουσίας
- Διάφορες ειδικές κατά περίπτωση φορολογίες.

3.4 Υποβολή δήλωσης εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων

Η ηλεκτρονική αυτή υπηρεσία σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε από στελέχη της Γ.Γ.Π.Σ. και απευθύνεται σε πολίτες που έχουν πιστοποιηθεί από το TAXISnet. Τα έντυπα E1, E2 και E3 συνυποβάλλονται. Προκειμένου να υποβληθεί οριστικά η δήλωση E1, θα πρέπει προηγουμένως να έχει γίνει υποβολή των εντύπων E2 και E3, όταν αυτά απαιτούνται. Σε περίπτωση συζύγων και εφόσον η σύζυγος υποχρεούται στην υποβολή Δήλωσης E3, η υποβολή πρέπει να γίνει με τους κωδικούς (username και password) της ίδιας.

Εφόσον κάποιος έχει πιστοποιηθεί από το TAXISnet του δίνεται η δυνατότητα να εκτυπώσει τις Δηλώσεις E1 και τα Εκκαθαριστικά Σημειώματα Φόρου Εισοδήματος για το τρέχον οικονομικό έτος καθώς και για τα πέντε προηγούμενα έτη, ανεξάρτητα από τον τρόπο υποβολής (Δ.Ο.Υ. ή ηλεκτρονικά). Επίσης, τα έντυπα E2 και E3 που έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά για το τρέχον οικονομικό έτος καθώς και για τα τρία προηγούμενα. Οι εκτυπώσεις των εντύπων E1, E2 και E3 που υποβάλλονται ηλεκτρονικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ακριβή αντίγραφα, όταν συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση του νόμου 1599/1986, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων.

Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν αρχικές εμπρόθεσμες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος, μαζί με τα αναγκαία έντυπα για τον υπολογισμό του φόρου τα οποία προβλέπονται κάθε φορά να συνυποβάλλονται μ' αυτές, με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω ειδικού δικτύου (σύστημα TAXISnet).

Η δυνατότητα αυτή παρέχεται στα φυσικά και νομικά πρόσωπα των οποίων η αρμόδια Δ.Ο.Υ. είναι ενταγμένη στο σύστημα TAXIS. Οι παραπάνω, μετά από αίτηση - εγγραφή τους στο ειδικό δίκτυο (TAXISnet), πιστοποιούνται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων και λαμβάνουν όνομα και κωδικό χρήστη. Η πρόσβαση στο TAXISnet για την υποβολή των ανωτέρω δηλώσεων είναι εφικτή με τη χρήση των κωδικών αυτών. Ο συνδυασμός του ονόματος και του κωδικού χρήστη ταυτοποιεί το συγκεκριμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, αποτελεί απόρρητο προσωπικό στοιχείο και επιτρέπεται μόνο στον ίδιο να τον διαχειρίζεται και να τον μεταβάλλει, έτσι ώστε μόνο το πρόσωπο αυτό ή άλλο της επιλογής του να είναι σε γνώση αυτού και να έχει τη δυνατότητα χρήσης του. Στις περιπτώσεις που προβλέπεται η υπογραφή των δηλώσεων αυτών και από φυσικό πρόσωπο λογιστή-φοροτεχνικό, πρόσθετα συμπληρώνονται τα στοιχεία πιστοποίησης αυτού. Εάν ο λογιστής - φοροτεχνικός υπογράφει ως εκπρόσωπος γραφείου παροχής λογιστικών και φοροτεχνικών υπηρεσιών, επιπλέον πληκτρολογούνται τα στοιχεία πιστοποίησης του γραφείου.

Στην περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής δηλώσεων, δεν διαφοροποιούνται οι γενικά καθοριζόμενες από τις σχετικές διατάξεις ημερομηνίες υποβολής τους. Ως ημερομηνία υποβολής της δήλωσης θεωρείται η ημερομηνία αποδοχής και επιτυχούς καταχώρισης αυτής στο σύστημα TAXISnet, με αυτόματη απόδοση στον αποστολέα, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μοναδικού αριθμού καταχώρισης δήλωσης.

Η εμφάνιση στην οθόνη της δήλωσης συσχετισμένης με το μοναδικό αριθμό καταχώρισης και η ημερομηνία υποβολής της ή η εκτύπωσή της μέσω του συστήματος TAXISnet, αποτελούν για το φυσικό και

το νομικό πρόσωπο την πληροφορία ή το αντίγραφο υποβολής της, αντίστοιχα. Η ηλεκτρονική μορφή της δήλωσης διαβιβάζεται κρυπτογραφημένη και ταυτοποιείται μονοσήμαντα με το όνομα και τον κωδικό χρήστη. Η αρμόδια Δ.Ο.Υ. έχει τη δυνατότητα εκτύπωσης των δηλώσεων, καθώς και πρόσβαση στα λοιπά στοιχεία που παραλήφθηκαν μέσω του συστήματος TAXISnet και μπορεί να τις διαχειριστεί όπως τις δηλώσεις που παρέλαβε μηχανογραφικά τοπικά στη Δ.Ο.Υ. μέσω του TAXIS ή χειρόγραφα.

Υποβολή δικαιολογητικών εγγράφων της δήλωσης.
Ειδικά για τις δηλώσεις που υποβάλλονται ηλεκτρονικά, τα δικαιολογητικά έγγραφα που προβλέπονται κάθε φορά από τη σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών υποβάλλονται σε χρόνο μεταγενέστερο και ξεχωριστά από αυτές.

3.5 Φ.Π.Α

3.5.1 Υποβολή-Απόδοση περιοδικής δήλωσης Φ.Π.Α.

Η περιοδική δήλωση Φ.Π.Α. υποβάλλεται από τα μηχανογραφημένα λογιστήρια μετά τη λήξη της φορολογικής περιόδου η οποία ορίζεται ως εξής:¹⁶

Περιοδική δήλωση ΦΠΑ-επιχειρήσεις με Γ' κατηγορίας βιβλία του Κ.Β.Σ.:

Οι επιχειρήσεις με Γ' κατηγορίας βιβλία του Κ.Β.Σ. υποβάλλουν κάθε μήνα περιοδική δήλωση Φ.Π.Α. για τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν τον προηγούμενο μήνα. Οι αρχικές εμπρόθεσμες περιοδικές δηλώσεις με χρεωστικό υπόλοιπο, με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου (μέσω του ειδικού δικτύου TAXISnet) υποβάλλονται μέχρι την εικοστή έκτη (26η) ημέρα του επόμενου μήνα που ακολουθεί τη λήξη της φορολογικής περιόδου στην οποία αφορά η δήλωση, ανεξαρτήτως του τελευταίου ψηφίου ΑΦΜ. Η ίδια ημερομηνία θεωρείται ως καταληκτική για τις πληρωμές των οφειλόμενων ποσών μέσω τραπεζών (ΠΟΛ.1060/2006).

Οι αρχικές εμπρόθεσμες περιοδικές δηλώσεις με πιστωτικό ή μηδενικό υπόλοιπο, που υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του ειδικού δικτύου TAXISnet, υποβάλλονται μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα που ακολουθεί τη λήξη της φορολογικής περιόδου στην οποία αφορά η δήλωση, ανεξαρτήτως του τελευταίου ψηφίου ΑΦΜ.

¹⁶ http://www.gsis.gr/forologikos_odigos/xrisimes_plirofories/fpa_vies/fpa_1.html

Για υποβολή στη Δ.Ο.Υ., η περιοδική δήλωση υποβάλλεται από τις 20 του μήνα για τις συναλλαγές του προηγούμενου μήνα ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του ΑΦΜ.

Περιοδική δήλωση ΦΠΑ.-επιχειρήσεις με Β' και Α' κατηγορίας βιβλία του Κ.Β.Σ.:

Οι επιχειρήσεις με Β' και Α' κατηγορίας βιβλία του Κ.Β.Σ. υποβάλλουν περιοδική δήλωση Φ.Π.Α. τους μήνες Ιανουάριο, Απρίλιο, Ιούλιο, Οκτώβριο για τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν το προηγούμενο τρίμηνο.

Οι αρχικές εμπρόθεσμες περιοδικές δηλώσεις με χρεωστικό υπόλοιπο, με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου (μέσω του ειδικού δικτύου TAXISnet) υποβάλλονται μέχρι την εικοστή έκτη (26η) ημέρα του επόμενου μήνα που ακολουθεί τη λήξη της φορολογικής περιόδου στην οποία αφορά η δήλωση, ανεξαρτήτως του τελευταίου ψηφίου ΑΦΜ. Η ίδια ημερομηνία θεωρείται ως καταληκτική για τις πληρωμές των οφειλόμενων ποσών μέσω τραπεζών (ΠΟΛ.1060/2006).

Οι αρχικές εμπρόθεσμες περιοδικές δηλώσεις με πιστωτικό ή μηδενικό υπόλοιπο, που υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του ειδικού δικτύου TAXISnet, υποβάλλονται μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα που ακολουθεί τη λήξη της φορολογικής περιόδου στην οποία αφορά η δήλωση, ανεξαρτήτως του τελευταίου ψηφίου ΑΦΜ. Για υποβολή στη Δ.Ο.Υ., η περιοδική δήλωση υποβάλλεται στις 20 του μήνα για τις συναλλαγές του προηγούμενου τριμήνου ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του ΑΦΜ.

Σε περίπτωση γενικής ή τοπικής αργίας ή τοπικά μη εργάσιμης μέρας οι παραπάνω προθεσμίες μετακυλίνονται κατά μία ημέρα. Στην περίπτωση γενικής αργίας η υποβολή μπορεί να γίνει με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου και στις λοιπές περιπτώσεις αποκλειστικά στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. Ως ημερομηνία υποβολής θεωρείται η ημερομηνία αποδοχής και επιτυχούς καταχώρησης αυτής στο σύστημα TAXISnet, με αυτόματη απόδοση στον αποστολέα-υποκείμενο μοναδικού αριθμού καταχώρησης δήλωσης. Η εμφάνιση στην οθόνη της δήλωσης συσχετισμένης με το μοναδικό αριθμό καταχώρησης και την ημερομηνία υποβολής της ή η εκτύπωσή της μέσω του συστήματος TAXISnet αποτελούν για τον υποκείμενο την πληροφορία ή το αντίγραφο υποβολής της αντίστοιχα. .

Διακοπή εργασιών επιχείρησης - υποβολή περιοδικής και εκκαθαριστικής δήλωσης Φ.Π.Α.:

Σε περίπτωση οριστικής διακοπής εργασιών μιας επιχείρησης σε ημερομηνία πριν από τη λήξη της φορολογικής περιόδου η περιοδική δήλωση υποβάλλεται εντός (20) είκοσι ημερών από την ημερομηνία αυτή.

Κατ'έξαιρση, στην περίπτωση οριστικής παύσης εργασιών λόγω:

- λήξης νομικού προσώπου και ενώσεων προσώπων
- θανάτου του υποκειμένου επιτηδευματία

η περιοδική δήλωση υποβάλλεται εντός 20 ημερών από την εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης οριστικής παύσης.

Επιπλέον, σε περίπτωση διακοπής εργασιών της επιχείρησης η εκκαθαριστική δήλωση Φ.Π.Α. υποβάλλεται:

α. μέσα σε πενήντα πέντε (55) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία διακοπής εργασιών, αν η επιχείρηση τηρούσε βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

β. μέσα εκατόν τριάντα (130) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία διακοπής εργασιών, αν η επιχείρηση τηρούσε βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Σημειώνεται ότι, αν τηρούνται περισσότερες από μια κατηγορίες βιβλίων η φορολογική περίοδος ακολουθεί την ανώτερη κατηγορία βιβλίων. Η προθεσμία υποβολής μετά τη λήξη της φορολογικής περιόδου εξαρτάται από το τελευταίο ψηφίο (ή αν αυτό είναι 0 από τα δύο τελευταία ψηφία) του Αριθμού Φορολογικού Μητρώο (ΑΦΜ) του υπόχρεου.

Η καταβολή των οφειλόμενων ποσών των χρεωστικών περιοδικών δηλώσεων Φ.Π.Α. που υποβάλλονται μέσω του συστήματος TAXISnet, γίνεται σε Τράπεζες που έχουν συμβληθεί, μέσω της ΔΙΑΣ Α.Ε., με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών για να παρέχουν την υπηρεσία αυτή. Πιο συγκεκριμένα, οι υποκείμενοι δίνουν στην Τράπεζα που συνεργάζονται εντολή πληρωμής του ποσού Φ.Π.Α. που προέκυψε από την υποβολή της δήλωσης. Η εντολή αυτή μπορεί να δίνεται με οποιονδήποτε τρόπο διαθέτει η κάθε Τράπεζα στους πελάτες της για τη συγκεκριμένη υπηρεσία. Η εντολή πληρωμής δίνεται οποτεδήποτε εντός της περιόδου υποβολής, με καταληκτική ημερομηνία την 26η του επόμενου μήνα που ακολουθεί τη λήξη της φορολογικής περιόδου στην οποία αφορά η δήλωση.

Επίσης, με βάση την ΠΟΛ. 1054/2 Μαρτίου 2001 ισχύουν τα παρακάτω :

- ▼ Όταν το ποσό της εντολής πληρωμής είναι μικρότερο του οφειλομένου, η δήλωση απορρίπτεται και το ποσό επιστρέφεται μέσω του τραπεζικού συστήματος στο λογαριασμό του υποκειμένου.
- ▼ Όταν το ποσό της εντολής πληρωμής υπερβαίνει το οφειλόμενο, η δήλωση γίνεται δεκτή και επιστρέφεται το επιπλέον ποσό μέσω του τραπεζικού συστήματος στο λογαριασμό του υποκειμένου.
- ▼ Όταν για το ποσό της εντολής πληρωμής δεν έχει υποβληθεί σχετική δήλωση, τότε αυτό επιστρέφεται μέσω του τραπεζικού συστήματος στο λογαριασμό του υποκειμένου.
- ▼ Όταν για τη δήλωση που έχει υποβληθεί μέσω TAXISnet δεν υπάρχει αντίστοιχη πληρωμή, τότε η δήλωση απορρίπτεται.
- ▼ Στην περίπτωση διπλής υποβολής δήλωσης για την ίδια φορολογική περίοδο μέσω taxisnet και μέσω Δ.Ο.Υ., δεκτή γίνεται η υποβληθείσα στην Δ.Ο.Υ. ενώ απορρίπτεται η υποβληθείσα μέσω taxisnet και το ποσό επιστρέφεται μέσω του τραπεζικού συστήματος στο λογαριασμό του υποκειμένου. Σε κάθε περίπτωση απόρριψης της δήλωσης μέσω TAXISnet, η δήλωση πρέπει να υποβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.¹⁷

¹⁷ <https://www.taxisnet.gr/web/default2.html>

3.5.2 Ανακεφαλαιωτικός πίνακας ενδοκοινοτικών παραδόσεων και αποκτήσεων (Listing)-Υποβολή πίνακα

Ανάμεσα στις 25 χώρες- μέλη της Ε.Ε. ο Φ.Π.Α.¹⁸ καταβάλλεται στη χώρα υποδοχής των προϊόντων με τις περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α., όπως και για τα εγχώρια. Οι επιχειρήσεις που έχουν ενδοκοινοτικές συναλλαγές υποχρεούνται αρχικά να καταχωρηθούν στο ειδικό κοινοτικό μητρώο ανταλλαγής πληροφοριών για το Φ.Π.Α./VIES (Vat information exchange system). Ο Ανακεφαλαιωτικός πίνακας (Listing) ενδοκοινοτικών παραδόσεων και αποκτήσεων αγαθών υποβάλλεται ταυτόχρονα με την περιοδική δήλωση του τρίτου μήνα της οικείας τρίμηνης χρονικής περιόδου (ΠΟΛ. 1162 21/5/2002). Τι ενέργειες θα κάνει μια επιχείρηση αν θέλει να πραγματοποιήσει συναλλαγές μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

Θα πρέπει αρχικά να υποβάλλει δήλωση έναρξης πραγματοποίησης ενδοκοινοτικών συναλλαγών, να εγγραφεί στο μητρώο VIES, καθώς και να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές αυτές το πρόθεμα “EL” πριν από τον ΑΦΜ. Τέλος θα πρέπει να υποβάλει για τις συναλλαγές που πραγματοποιεί, δηλώσεις Intrastat και Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Οι υποκείμενοι στο φόρο ανεξάρτητα από την κατηγορία βιβλίων Κ.Β.Σ. που τηρούν, υποβάλλουν τους αρχικούς εμπρόθεσμους Ανακεφαλαιωτικούς Πίνακες Ενδοκοινοτικών Παραδόσεων και

¹⁸ Παν. Παπαδέας: Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων(2003)

Αποκτήσεων, αποκλειστικά και μόνο με την χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω του δικτύου (TAXISNET).¹⁹

Η ηλεκτρονική υποβολή²⁰ των εμπρόθεσμων αρχικών ανακεφαλαιωτικών πινάκων ενδοκοινοτικών παραδόσεων (έντυπο Φ4/TAXIS) και ενδοκοινοτικών αποκτήσεων (έντυπο Φ5/TAXIS) μέσω του ειδικού δικτύου TAXISnet πραγματοποιείται έως την 26η ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη της τρίμηνης ημερολογιακής περιόδου, ανεξαρτήτως των προθεσμιών υποβολής της περιοδικής δήλωσης Φ.Π.Α. σύμφωνα με την ΠΟΛ. 1060/18-4-2006.

Σε ειδικές και μόνο περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας υποβολής των παραπάνω πινάκων μέσω του συστήματος (TAXISnet) δίνεται η δυνατότητα στους υποκείμενους της έντυπης υποβολής, στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., των εμπρόθεσμων αρχικών ανακεφαλαιωτικών πινάκων ενδοκοινοτικών παραδόσεων (έντυπο Φ4/TAXIS) και ενδοκοινοτικών αποκτήσεων (έντυπο Φ5/TAXIS).

Οι υποκείμενοι στο φόρο που πραγματοποιούν ενδοκοινοτικές συναλλαγές, δύνανται να υποβάλλουν τους αρχικούς εμπρόθεσμους Ανακεφαλαιωτικούς Πίνακες Ενδοκοινοτικές Αποκτήσεων και Παραδόσεων και από τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Από την ηλεκτρονική υποβολή των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων μέσω των ΚΕΠ εξαιρούνται:

1. οι εκπρόθεσμοι καθώς και οι διορθωτικοί Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Ενδοκοινοτικών Αποκτήσεων και Παραδόσεων που αφορούν τη διενέργεια πράξεων πριν την 1-7-2003.

¹⁹ www.e-forologia.gr/calendar/task.aspx

²⁰ ΑΥΟ1064796/4576/2064/ΠΟΛ. 1091/10-7-2003

2. Οι εκπρόθεσμοι καθώς και οι διορθωτικοί Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Ενδοκοινοτικών Αποκτήσεων και Παραδόσεων που αφορούν πράξεις οι οποίες διενεργήθηκαν μετά την 1-7-2003.
3. Οι υπόχρεοι στο φόρο των Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιώς και Αγίου Αθανασίου οι οποίες δεν έχουν ενταχθεί στο σύστημα TAXIS, έως της εντάξεώς των σε αυτό.
4. Εφόσον η καταληκτική προθεσμία υποβολής είναι γενική ή τοπική αργία ή τοπικά μη εργάσιμη ημέρα.
5. Οι υποκείμενοι στο φόρο εφόσον έχει ανασταλεί η πιστοποίησή τους από τη Γ.Γ.Π.Σ. (Απόφ.1045138/2005).

3.5.3 Υποβολή στατιστικής δήλωσης (Intrastat)

Η στατιστική δήλωση (INTRASTAT) υποβάλλεται για τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές αποκτήσεις και παραδόσεις που πραγματοποιούνται κάθε μήνα με καταληκτικές ημερομηνίες εκείνες των δηλώσεων Φ.Π.Α. Πότε υποχρεούται μια επιχείρηση να υποβάλλει στατιστική δήλωση intrastat;

Υποχρέωση υποβολής της δήλωσης intrastat, έχει μια επιχείρηση η οποία πραγματοποιεί ενδοκοινοτικές συναλλαγές (αποκτήσεις ή και παραδόσεις αγαθών), σε περίπτωση που το ύψος των συναλλαγών αυτών ξεπερνά ένα όριο, το οποίο ονομάζεται «κατώφλι εξομοίωσης». Το όριο αυτό είναι: α) 55.000,000 ευρώ για τις αποκτήσεις και β) 55.000,00 ευρώ για τις παραδόσεις.

Το ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής δηλώσεων Intrastat λειτουργεί με απόλυτη επιτυχία από τον Ιανουάριο του 2003 και εξυπηρετεί 45.149 εγγεγραμμένες επιχειρήσεις και 4.601 λογιστές / λογιστικά

γραφεία που έχουν υποβάλλει συνολικά 773.748 δηλώσεις. Η χρήση του συστήματος καλύπτει περίπου το 70% του συνόλου των υπόχρεων υποβολής δήλωσης Intrastat. Με βάση αυτά τα δεδομένα, το σύστημα επανασχεδιάστηκε και τροποποιήθηκε ώστε να μπορεί να καλύψει το σύνολο των επιχειρήσεων προσφέροντας παράλληλα ταχύτερο και πλουσιότερο περιβάλλον εργασίας στους χρήστες του. Αναλυτικότερα τα σημαντικότερα νέα χαρακτηριστικά του συστήματος είναι τα εξής:

- ◆ Χρήση πρωτοκόλλου SSL για όλες τις εργασίες που αφορούν έλεγχο ή επεξεργασία προσωπικών στοιχείων.
- ◆ Κατάργηση των popup παραθύρων σε όλα τα επίπεδα της εφαρμογής.
- ◆ Αύξηση του ορίου εγγραφών με χειροκίνητη καταχώρηση σε 1.000 εγγραφές ανά δήλωση.
- ◆ Αύξηση του ορίου εγγραφών με χρήση αρχείου σε 50.000 εγγραφές ανά δήλωση.
- ◆ Προβολή περιεχομένων δηλώσεων μέχρι 1.000 εγγραφές με δυνατότητα εκτύπωσης.
- ◆ Απλούστευση διαχείρισης πελατών για τους λογιστές.
- ◆ Ενσωμάτωση διαδικασιών επιβεβαίωσης για αποφυγή συνήθων παραδρομών από τους χρήστες.

Η στατική δήλωση INTRASTAT υποβάλλεται εντύπως στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ταυτόχρονα με την περιοδική δήλωση Φ.Π.Α., του μήνα πραγματοποίησης της ενδοκοινοτικής συναλλαγής, ή σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα: www.statistics.gr. Οι

βεβαιώσεις ηλεκτρονικής υποβολής είναι διαθέσιμες εντός δύο εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία εμπρόθεσμης λήξης κάθε περιόδου.

3.6 Υποβολή ηλεκτρονικού εντύπου Ε9

Δυνατότητα υποβολής του Ε9 μέσω του internet δίνει το υπουργείο Οικονομικών. Αυτό προβλέπεται σε απόφαση του υφυπουργού Οικονομικών Αντώνη Μπέζα με την οποία καθορίζονται τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση υποβολής της δήλωσης Ε9 με τα στοιχεία των ακινήτων τους. Σε ό,τι αφορά την ηλεκτρονική υποβολή του εντύπου, έχει δημιουργηθεί ειδική φόρμα στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων. Η εφαρμογή ηλεκτρονικής υποβολής Ε9 έχει δημιουργηθεί για να μπορεί κανείς να υποβάλει, μέσω internet, τη Δήλωση Στοιχείων Ακινήτων του (έντυπο Ε9).

Για να μπορέσει κάποιος να χρησιμοποιήσει την εφαρμογή αυτή, θα πρέπει να είναι πιστοποιημένος χρήστης του Taxisnet. Η υποβολή γίνεται με το "ανέβασμα" (upload) ενός αρχείου με τα στοιχεία της δήλωσης, στο σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφορικών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Το αρχείο το οποίο υποβάλλεται πρέπει να έχει δημιουργηθεί μέσω της εφαρμογής συμπλήρωσης Ε9.

Διαδικασία Υποβολής Ε9

1) Εισαγωγή κωδικών πρόσβασης στο σύστημα

Η εισαγωγή κωδικών γίνεται μέσω μιας φόρμας όπου ο χρήστης συμπληρώνει το ΟΝΟΜΑ ΧΡΗΣΤΗ (USERNAME) και τον ΚΩΔΙΚΟ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ (PASSWORD). Το όνομα χρήστη και ο κωδικός είναι

αυτά που έχουν δοθεί στο χρήστη μετά την εγγραφή του στο TAXISnet, όπως ενδεχομένως έχουν τροποποιηθεί από τον χρήστη. **Επισήμανση:** Οι κωδικοί δεν πρέπει να περιέχουν ελληνικούς χαρακτήρες.

2) Κεντρική σελίδα Εφαρμογής

Μέσα από την κεντρική σελίδα της εφαρμογής ο χρήστης μπορεί να κάνει τις παρακάτω ενέργειες:

- Να μεταβεί στη σελίδα υποβληθεισών δηλώσεων
- Να μεταβεί στη σελίδα υποβολής νέας δήλωσης
- Να οριστικοποιήσει τη δήλωσή του εφόσον δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία.

3) Σελίδα υποβληθεισών δηλώσεων

Στη σελίδα αυτή περιέχεται πίνακας με τις δηλώσεις Ε9 που έχει υποβάλει ο χρήστης, από το 2005. Κάθε σειρά του πίνακα αντιστοιχεί σε ένα έτος για το οποίο έχει γίνει υποβολή. Εδώ ο χρήστης μπορεί:

- Να δει το περιεχόμενο της δήλωσης που έχει υποβάλει, πατώντας τους συνδέσμους "Γενικά Στοιχεία " και "Πίνακες 1 και 2". Με τον πρώτο σύνδεσμο εμφανίζεται ένα νέο παράθυρο όπου φαίνεται η πρώτη σελίδα της δήλωσης στη οποία αναγράφονται τα στοιχεία του δηλούντος, συζύγου, τέκνων, αντικλήτου κ.λπ. Με το δεύτερο σύνδεσμο εμφανίζεται ένα νέο παράθυρο όπου φαίνονται οι πίνακες με τα στοιχεία των ακινήτων που έχουν δηλωθεί (Εάν ο συνολικός αριθμός ακινήτων είναι έως 100).

*Δυνατότητα επισκόπησης των δηλώσεων Ε9 του 2005, 2006 και 2007 έχουν μόνον οι χρήστες που υπέβαλαν τη δήλωσή τους ηλεκτρονικά μέσω αρχείου τα έτη αυτά.

- Διαγραφή της δήλωσης γίνεται όταν υπάρχει ο σύνδεσμος "ΔΙΑΓΡΑΦΗ" στη σειρά του πίνακα με τη δήλωση του τρέχοντος έτους. Διαγραφή γίνεται μόνο εάν έχει υποβληθεί δήλωση η οποία δεν έχει οριστικοποιηθεί. Μετά την οριστικοποίηση, η δήλωση δεν μπορεί να διαγραφεί από το σύστημα.

- Να πάρει αποδεικτικό υποβολής. Η επιλογή (σύνδεσμος) για παραλαβή αποδεικτικού είναι διαθέσιμη μόνο μετά την οριστικοποίηση της δήλωσης.

4) Υποβολή αρχείου.

- Επιλέγοντας "Υποβολή Νέας Δήλωσης Ε9" στην κεντρική σελίδα της εφαρμογής, εμφανίζεται η φόρμα αποστολής αρχείου από την οποία ο χρήστης μπορεί να υποβάλει το αρχείο της δήλωσης. Η επιλογή του αρχείου γίνεται πατώντας το κουμπί "Αναζήτηση" οπότε εμφανίζεται ένα παράθυρο μέσα από το οποίο μπορεί κανείς να επιλέξει το αρχείο που θέλει να υποβάλει.

- Μετά την επιλογή του αρχείου ακολουθεί η αποστολή του με το πάτημα του κουμπιού "Υποβολή Αρχείου".

- Με την υποβολή, το αρχείο ελέγχεται από τον server της Γ.Γ.Π.Σ. Σημειώνεται ότι το μέγιστο μέγεθος αρχείου που γίνεται αποδεκτό είναι 3ΜΒ.

- Εάν προκύψουν σφάλματα, δηλαδή εάν το αρχείο δεν είναι σύμφωνο με τις προδιαγραφές της Γ.Γ.Π.Σ., επιστρέφεται μια λίστα με τα λάθη που διαπιστώθηκαν στο αρχείο.

- Εάν δεν προκύψουν σφάλματα κατά τον έλεγχο, επιστρέφεται σελίδα που πληροφορεί για την επιτυχή υποβολή της δήλωσης.

Στην σελίδα αυτή ο χρήστης βλέπει την επισήμανση ότι η δήλωσή του έχει παραληφθεί από τη Γ.Γ.Π.Σ. και δίδονται οδηγίες για την οριστικοποίησή της.

Μέχρι να οριστικοποιηθεί η δήλωση, αυτή φυλάσσεται στο σύστημα και μπορεί ανά πάσα στιγμή (μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης Ε9) να υποβάλει νέα δήλωση η οποία θα αντικαταστήσει την παλιά.

Σύμφωνα με την απόφαση, υποχρέωση για υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων έτους 2008 έχουν:²¹

- ◆ Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που την 1η Ιανουαρίου 2008 έχουν εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας ή οίκησης σε ακίνητα, τα οποία αποκτήθηκαν μέσα στο έτος 2007.
- ◆ Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που την 1η Ιανουαρίου 2008 έχουν οποιαδήποτε μεταβολή στα ακίνητά τους, τα οποία είχαν δηλωθεί στο έντυπο Ε9 τα προηγούμενα έτη (2005, 2006 ή 2007).
- ◆ Ο υπόχρεος - φυσικό πρόσωπο, ο οποίος στη δήλωση Ε9 των ετών 2005, 2006 και 2007 συμπεριέλαβε σύζυγο ή λοιπά

²¹ <http://www.kerdos.gr>

προστατευόμενα μέλη, εφόσον έχουν επέλθει μεταβολές στην οικογενειακή του κατάσταση δηλαδή γάμος, εφόσον η σύζυγος έχει ακίνητα, διάσταση, διαζύγιο, παύση χαρακτηρισμού των τέκνων ως προστατευομένων μελών και θάνατος.

- ◆ Σε περίπτωση που προστατευόμενο μέλος έχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, υποχρεούται το ίδιο και σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων.
- ◆ Τα νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν υποβάλει δήλωση Ε9 τα προηγούμενα έτη και έχουν διακόψει τις εργασίες τους μέχρι 31-12-2007.

Στην απόφαση ορίζεται ότι η δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9) έτους 2008 θα υποβάλλεται είτε μέσω διαδικτύου (εμπρόθεσμη αρχική δήλωση 2008), είτε χειρόγραφα στις οικείες Δ.Ο.Υ. Το έντυπο Ε9 μπορεί να υποβληθεί ηλεκτρονικά, υπό την προϋπόθεση ότι (α) υποβάλλεται ηλεκτρονικά το έντυπο Ε1 και (β) κατά την ηλεκτρονική υποβολή του εντύπου Ε1 έχει σημειωθεί ο κωδικός 617 (πίνακας 2, ένδειξη μεταβολής στοιχείων του εντύπου Ε9). Η υποβολή του Ε9, όταν συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, γίνεται σε μεταγενέστερο χρόνο, ο οποίος ανακοινώνεται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών.

3.7 Συγκεντρωτικές καταστάσεις πελατών-προμηθευτών

Με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ. (Π.Δ. 186/1992) θεσπίσθηκε (από το 1993) η υποχρέωση των επιτηδευματιών και των προσώπων των παρ. 3 και 4 του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ., για την υποβολή, κάθε χρόνο, τριπλότυπων συγκεντρωτικών καταστάσεων

με τις συναλλαγές που πραγματοποίησαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, για την επαγγελματική τους εξυπηρέτηση ή την εκπλήρωση του σκοπού τους. Οι υπόχρεοι υποβάλλουν δύο καταστάσεις, τη συγκεντρωτική κατάσταση "πελατών" και τη συγκεντρωτική κατάσταση "προμηθευτών".

Η υποβολή των εν λόγω καταστάσεων γίνεται για τη, με μηχανογραφική επεξεργασία, διασταύρωση των φορολογικών στοιχείων, εσόδων και δαπανών και τον έλεγχο της καταχώρισής τους στα βιβλία των επιχειρήσεων.²²

Μέσω της εφαρμογής της ηλεκτρονικής υποβολής Συγκεντρωτικών Καταστάσεων Πελατών - Προμηθευτών²³ οι Λογιστές μπορούν να υποβάλλουν το αρχείο με τις Συγκεντρωτικές Καταστάσεις Πελατών - Προμηθευτών. Για να μπορέσει να χρησιμοποιήσει την εφαρμογή αυτή ένας λογιστής, θα πρέπει αφενός να είναι πιστοποιημένος χρήστης του Taxisnet, αφετέρου η επιχείρησή που τον ενδιαφέρει να ήταν ενεργή μέσα στο προηγούμενο ημερολογιακό έτος και όχι σε διαχειριστικό έτος (έτος συναλλαγών, για τις οποίες υποβάλλονται οι Συγκεντρωτικές Καταστάσεις).

Η υποβολή γίνεται με το "ανέβασμα" (upload) ενός αρχείου με τα στοιχεία της δήλωσης, στο σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφορικών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Το αρχείο το οποίο υποβάλλεται πρέπει να έχει δημιουργηθεί βάσει των προδιαγραφών που έχουν τεθεί από το Υπουργείο Οικονομίας

²² www.tee.gr/online/epikaira/2000/2104/pg081.shtml

²³ <https://www.gsis.gr/skpp/afmroot/odigies.gsis>

και Οικονομικών. Υπενθυμίζεται ότι για τις χρήσεις 2006 και μετά, ισχύουν νέες προδιαγραφές για το αρχείο Συγκεντρωτικών Καταστάσεων. Στο πλαίσιο της προσπάθειας για την εξυπηρέτηση του πολίτη και την προαγωγή της φορολογικής δικαιοσύνης και διαφάνειας, η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων ανέπτυξε ένα εύχρηστο πρόγραμμα για την Ηλεκτρονική Συμπλήρωση Συγκεντρωτικών Καταστάσεων Πελατών-Προμηθευτών. Το πρόγραμμα διανέμεται δωρεάν και απευθύνεται στους επιτηδευματίες και τις επιχειρήσεις, απαλλάσσοντάς τους από την υποχρέωση επίσκεψης στη Δ.Ο.Υ., προσφέροντας ταυτόχρονα ευκολία και ταχύτητα. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας γίνεται με την ηλεκτρονική υποβολή του αρχείου, που δημιουργείται μέσα από το παρόν πρόγραμμα, στην ιστοσελίδα www.gsis.gr της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, σε ελάχιστο χρονικό διάστημα.

Ü Υπόχρεοι υποβολής καταστάσεων.

- Οι επιτηδευματίες κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2, παρ.1 του Κ.Β.Σ., δηλαδή οι ασκούντες εμπορική ή βιομηχανική ή βιοτεχνική ή γεωργική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα (γιατροί, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές κ.λπ.) ή οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση, καθώς και οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες.
- Τα πρόσωπα του άρθρου 2, παρ.3 του Κ.Β.Σ., δηλαδή το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. κάθε άλλο νομικό πρόσωπο μη επιτηδευματίας, οι επιτροπές, οι ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι ξένες αποστολές και οι διεθνείς οργανισμοί.

- Τα πρόσωπα του άρθρου 2, παρ.4 του Κ.Β.Σ., δηλαδή οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ (για τις απευθείας πωλήσεις των προϊόντων τους, εφόσον έχουν εκδώσει οι ίδιοι τιμολόγια – Δελτία Αποστολής, με απόφαση του προϊσταμένου Δ.Ο.Υ). Σημειώνεται ότι οι αγρότες του κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α. έχουν τις υποχρεώσεις των επιτηδευματιών. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων περιλαμβάνει και τους επιτηδευματίες, οι οποίοι λόγω ύψους ακαθάριστων εσόδων απαλλάσσονται από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων.

Φορολογικοί αντιπρόσωποι: Έχουν υποχρέωση υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων για τα στοιχεία που εκδίδουν ή λαμβάνουν από και προς εγκατεστημένους στη χώρα μας.

Μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις με βάση το Ν.2166/93: Σε περιπτώσεις μετατροπής ή συγχώνευσης ή εισφοράς κλάδου επιχειρήσεων με τον Ν.2166/93 οι συγκεντρωτικές καταστάσεις υποβάλλονται στο όνομα των εταιριών (μετασχηματιζόμενων) που εξέδωσαν τα φορολογικά στοιχεία από την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού μετασχηματισμού μέχρι του χρόνου που ολοκληρώθηκε ο μετασχηματισμός και άρχισε να εκδίδει στοιχεία με τον δικό της ΑΦΜ η νέα εταιρία (ΠΟΛ 1131/1995).

Ü Χρόνος υποβολής των καταστάσεων.

Ήδη με τις διατάξεις της ΠΟΛ.1291/14.12.2001, ορίσθηκε ως χρόνος υποβολής των συγκεντρωτικών καταστάσεων της παρ. 1 του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ., η 30ή Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται κατά το προηγούμενο

ημερολογιακό έτος, καθώς επίσης και όριο αξίας συναλλαγών (αξία κάθε φορολογικού στοιχείου) που δε συμπεριλαμβάνονται σ' αυτές, τα 300 ευρώ.

Û Αρμόδια αρχή για την υποβολή των καταστάσεων.

Αρμόδια αρχή για την υποβολή των συγκεντρωτικών καταστάσεων είναι η Δ.Ο.Υ. της έδρας ή του υποκαταστήματος, κατά περίπτωση. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ΠΟΛ1146/1995, οι συγκεντρωτικές καταστάσεις μπορούν να υποβληθούν:

- **στη Δ.Ο.Υ. της έδρας:** για το σύνολο των εγκαταστάσεων της επιχείρησης (ενιαία κατάσταση για τις συναλλαγές της έδρας και των υποκαταστημάτων).
- **στη Δ.Ο.Υ. του υποκαταστήματος:** για τις συναλλαγές αυτού (ξεχωριστές καταστάσεις κατά εγκατάσταση, οι οποίες υποβάλλονται είτε στη Δ.Ο.Υ. της έδρας είτε στη Δ.Ο.Υ. που ανήκει το κάθε υποκατάστημα).
- Δεν επιτρέπεται η υποβολή των συγκεντρωτικών καταστάσεων μέσω ταχυδρομείου επί αποδείξει (έγγραφο 113370/1013/12.1.1998).

Û Διαδικασία Υποβολής Συγκεντρωτικών Καταστάσεων Πελατών - Προμηθευτών

1) Εισαγωγή κωδικών πρόσβασης στο σύστημα: Η εισαγωγή κωδικών γίνεται μέσω μιας φόρμας όπου ο χρήστης συμπληρώνει το ΟΝΟΜΑ ΧΡΗΣΤΗ (USERNAME) και τον ΚΩΔΙΚΟ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ (PASSWORD). Το όνομα χρήστη και ο κωδικός είναι αυτά που έχουν δοθεί στο χρήστη μετά την εγγραφή του στο TAXISnet.

2) Κεντρική σελίδα Εφαρμογής: Αμέσως μετά τη σελίδα εισαγωγής κωδικών εμφανίζεται η κεντρική σελίδα της εφαρμογής. Μέσα από αυτή τη σελίδα ο χρήστης μπορεί να κάνει τις παρακάτω ενέργειες:

- Να δει το ιστορικό των υποβολών του πατώντας "Υποβληθείσες Δηλώσεις". Με το πάτημα του κουμπιού αυτού ο χρήστης οδηγείται στη "Σελίδα Υποβληθεισών Δηλώσεων".
- Να υποβάλει νέα δήλωση πατώντας "Υποβολή Νέας Δήλωσης". Με το πάτημα του κουμπιού αυτού ο χρήστης οδηγείται στη "Σελίδα Αποστολής Αρχείου".

3) Σελίδα Αποστολής Αρχείου: Στη σελίδα αυτή ο χρήστης πρέπει να εισάγει τα εξής:

- Τον αριθμό εγκατάστασης (υποκαταστήματος) για την οποία θέλει να υποβάλει καταστάσεις. Εδώ ο χρήστης πρέπει να επιλέξει μέσα από τη λίστα με τις εγκαταστάσεις που εμφανίζεται στην οθόνη. Όταν η επιχείρηση δεν έχει εγκαταστάσεις έχει δηλαδή μόνο έδρα, τότε δεν εμφανίζεται λίστα εγκαταστάσεων αλλά η υπόμνηση προς το χρήστη ότι ο αριθμός εγκατάστασης που περιέχεται στο αρχείο προς υποβολή πρέπει να είναι "Ε".
- Το είδος των καταστάσεων (Πελατών - Προμηθευτών ή Πιστωτικών Υπολοίπων).
- Να επιλέξει το αρχείο προς υποβολή από το δίσκο του υπολογιστή. Τονίζεται ότι το αρχείο πρέπει να είναι συμπιεσμένο σε μορφή ZIP. Επίσης το όνομα του πρωτογενούς (ασυμπίεστου) αρχείου προς υποβολή δεν πρέπει να περιέχει ελληνικούς χαρακτήρες.

Η αποστολή του αρχείου γίνεται πατώντας "Υποβολή Αρχείου".

4) Σελίδα Υποβληθεισών Δηλώσεων : Στη σελίδα αυτή εμφανίζεται πίνακας με τις υποβολές Συγκεντρωτικών Καταστάσεων που έχει κάνει ο χρήστης. Ο πίνακας αυτός έχει τις εξής στήλες:

ΧΡΗΣΗ: Το έτος χρήσης για το οποίο έγινε η δήλωση.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ: Η ημερομηνία υποβολής της δήλωσης.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Ο αριθμός εγκατάστασης της δήλωσης.

ΕΙΔΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ: Το είδος της δήλωσης ("Π.Π." για Καταστάσεις Πελατών - Προμηθευτών, "Π.Υ." για Καταστάσεις Πιστωτικών Υπολοίπων").

ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ: Πατώντας επάνω σε αυτόν το δεσμό εμφανίζεται νέο παράθυρο στο οποίο περιέχεται η απόδειξη υποβολής.

ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ: Πατώντας επάνω σε αυτόν το δεσμό γίνεται διαγραφή ΟΛΩΝ των δηλώσεων που έχουν γίνει για την αντίστοιχη εγκατάσταση.

* Οι χρήστες του συστήματος μπορούν να υποβάλουν όσες φορές θέλουν το αρχείο των Συγκεντρωτικών Καταστάσεων Πελατών - Προμηθευτών μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολών. Η δήλωση που ισχύει είναι η τελευταία χρονικά.

** Σημειώνεται ότι εάν έχει γίνει υποβολή με αριθμό εγκατάστασης Ε, δηλαδή ενιαία δήλωση για όλες τις εγκαταστάσεις της επιχείρησης, τότε δεν μπορεί να γίνει νέα δήλωση για επιμέρους

εγκαταστάσεις (0,1,2,...) παρά μόνο εάν διαγραφεί η δήλωση για την εγκατάσταση Ε. Αντίστοιχα εάν έχει γίνει δήλωση για κάποιες επιμέρους εγκαταστάσεις για να γίνει συνολική δήλωση για όλη την επιχείρηση δηλαδή δήλωση με αριθμό εγκατάστασης Ε, θα πρέπει πρώτα να διαγραφούν οι δηλώσεις των επιμέρους εγκαταστάσεων.

Υπερδωδεκάμηνη χρήση: Υποβάλλονται συγκεντρωτικές καταστάσεις (δύο φορές) για τις συναλλαγές καθενός τμήματος του ημερολογιακού έτους της ίδιας διαχειριστικής περιόδου.

Χρήση διαφορετική του ημερολογιακού έτους: Όταν επιχείρηση έχει διαχειριστική περίοδο (π.χ. 1.7-30.6) ή οποιαδήποτε άλλη, διαφορετική του ημερολογιακού έτους υποχρεούται να υποβάλει συγκεντρωτικές για τμήματα του ημερολογιακού έτους (1.1-31.12) που εμπίπτουν στη διαχειριστική της περίοδο.

Διακοπή και έναρξη νέας ατομικής επιχείρησης το ίδιο έτος: Επειδή ο ΑΦΜ δεν αλλάζει, οι συγκεντρωτικές καταστάσεις (για τις συναλλαγές της παλαιάς και της νέας επιχείρησης) μπορούν να υποβληθούν ενιαία εφόσον υποβάλλονται στην ίδια Δ.Ο.Υ. Εάν όμως η νέα επιχείρηση ανήκει σε άλλη Δ.Ο.Υ. τότε, ή θα υποβληθούν χωριστές καταστάσεις (μία για κάθε Δ.Ο.Υ.) ή θα υποβληθεί ενιαία κατάσταση στη Δ.Ο.Υ. της νέας επιχείρησης αντίγραφο της οποίας θα σταλεί στη Δ.Ο.Υ. της παλαιάς επιχείρησης, για ενημέρωση του φακέλου.

Συγκεντρωτική κατάσταση "πελατών".

Στην κατάσταση αυτή περιλαμβάνεται κάθε συναλλακτική πράξη που αφορά την επαγγελματική εξυπηρέτηση ή την εκπλήρωση του σκοπού του υπόχρεου σε υποβολή (επιτηδευματία, ελεύθερου

επαγγελματία, Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. κ.λπ.), από την οποία αυτός (ο υπόχρεος σε υποβολή) δημιούργησε έσοδο, εισέπραξε ή απέκτησε δικαίωμα εισπραξης και εκδόθηκε σχετικό φορολογικό στοιχείο από τον υπόχρεο ή τον αντισυμβαλλόμενο. Συνεπώς, στην κατάσταση αυτή περιλαμβάνεται κάθε συναλλακτική πράξη που αναφέρεται σε:

1. χονδρική πώληση αγαθών προς επιτηδευματίες και αγρότες, για τις οποίες έχουν εκδοθεί τιμολόγια - Δ.Α. και τιμολόγια.
2. παροχή υπηρεσιών (χονδρικός) για τις οποίες έχουν εκδοθεί τιμολόγια ή αποδείξεις (π.χ. από δικηγόρους, γιατρούς, ξενοδοχεία κ.λπ.) ή εκκαθαρίσεις (για την αμοιβή ή προμήθεια που εμφανίζεται σε αυτές) και
3. εισπραξη αμοιβών, αποζημιώσεων, οικονομικών ενισχύσεων και άλλων δικαιωμάτων, για τα οποία έχουν εκδοθεί φορολογικά στοιχεία.

Συναλλαγές που δεν περιλαμβάνονται.

- Πωλήσεις (λιανικές) αγαθών και υπηρεσιών σε ιδιώτες. Οι λιανικές πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών ακόμη και αν έχουν εκδοθεί τιμολόγια προς τους ιδιώτες δεν περιλαμβάνονται στις συγκεντρωτικές καταστάσεις "πελατών". Σε περίπτωση που έχουν εκδοθεί τέτοια τιμολόγια για λόγους συμφωνίας, ο εκδότης μπορεί να τα αναγράφει στο τέλος της συγκεντρωτικής κατάστασης και διακεκριμένα από τις άλλες συγκεντρωτικές εγγραφές που αφορούν συναλλαγές με το Δημόσιο και λοιπά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα(ΠΟΛ.1163/1994).
- Πωλήσεις στο εξωτερικό και ενδοκοινοτικές παραδόσεις. Διότι παρακολουθούνται είτε μέσω τελωνείων (για συναλλαγές με

τρίτες χώρες) είτε μέσω του συστήματος VIES (για τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές).

- Η είσπραξη τόκων και προμηθειών από τράπεζες.
- Αποδείξεις αυτοπαράδοσης (έγγραφο 1113535/6327/1625 6.2.1998).
- Τα ποσά των εγγυοδοσιών, όταν δε συμπεριλαμβάνονται στη φορολογητέα αξία των πωληθέντων αγαθών.

Συγκεντρωτική κατάσταση "προμηθευτών".

Στην κατάσταση αυτή περιλαμβάνεται κάθε συναλλακτική πράξη που αφορά την επαγγελματική εξυπηρέτηση ή την εκπλήρωση του σκοπού του υπόχρεου προς υποβολή, για την οποία αυτός "κατέβαλε" ή δημιούργησε υποχρέωση καταβολής και έλαβε φορολογικό στοιχείο για την αγορά ή δαπάνη ή εξέδωσε φορολογικό στοιχείο (π.χ. τιμολόγιο αγοράς ή απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης). Συνεπώς, στην κατάσταση αυτή περιλαμβάνεται κάθε συναλλακτική πράξη (συναλλαγή) που αναφέρεται σε:

- αγορά αγαθών γενικώς, δηλαδή για αγορές εμπορευσίμων, παγίων και αναλώσιμων αγαθών (ΠΟΛ1163/1994) για τις οποίες έχουν ληφθεί τιμολόγια ή τιμολόγια – Δελτία Αποστολής εκδοθέντα από τους προμηθευτές ή έχουν εκδοθεί τιμολόγια αγοράς, σε περίπτωση αγορών από αγρότες
- λήψη υπηρεσιών, δηλαδή για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στον υπόχρεο από επιτηδευματίες (στους οποίους περιλαμβάνονται οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι τηρούντες πρόσθετα βιβλία), για τις οποίες έχουν ληφθεί τιμολόγια

παροχής υπηρεσιών ή αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, εκκαθαρίσεις και φορτωτικές κατά περίπτωση που εκδόθηκαν από τους προμηθευτές

- καταβολή αμοιβών προς επιτηδευματίες και αποζημιώσεις οικονομικών ενισχύσεων ή άλλων δικαιωμάτων, καθώς και σε καταβολή αμοιβών προς φυσικά πρόσωπα μη επιτηδευματίες, περιστασιακώς απασχολούμενους για τις οποίες εκδόθηκαν αποδείξεις δαπανών άρθρου 15 του Κ.Β.Σ.

Στοιχεία των συγκεντρωτικών καταστάσεων.

Κατά το άρθρο 20, παρ.3 του Κ.Β.Σ. οι συγκεντρωτικές καταστάσεις περιέχουν τα πλήρη στοιχεία:

1) Του υπόχρεου προς υποβολή, δηλαδή τον ΑΦΜ εντύπως ή με σφραγίδα, το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο ή την επωνυμία, το επάγγελμα και την ταχυδρομική διεύθυνση, την αρμόδια Δ.Ο.Υ. και το έτος το οποίο αφορούν.

2) Των συναλλασσομένων (πελατών, προμηθευτών κ.λπ.) δηλαδή το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία, το επάγγελμα, τη διεύθυνση και τον ΑΦΜ των συναλλασσομένων με τον υπόχρεο, κατά αλφαβητική σειρά επώνυμου ή επωνυμίας, τον συνολικό αριθμό των τιμολογίων ή άλλων φορολογικών στοιχείων και την καθαρή αξία (προ Φ.Π.Α.) του εσόδου ή της δαπάνης.

3) Αναγραφή του συνολικού αριθμού στοιχείων. Στις συγκεντρωτικές καταστάσεις για κάθε πρόσωπο (συναλλασσόμενο) που καταχωρείται σε αυτές πρέπει να αναγράφεται το σύνολο των εκδοθέντων ή ληφθέντων αντιστοίχως, φορολογικών στοιχείων

δηλαδή το σύνολο των χρεωστικών και πιστωτικών στοιχείων που αναφέρονται στο ίδιο πρόσωπο (συναλλασσόμενο).

4)Καθαρή αξία εσόδου ή δαπάνης. Η καθαρή αξία εσόδου ή δαπάνης αναφέρεται στη συνολική, ανά αντισυμβαλλόμενο, αξία (προ Φ.Π.Α.) η οποία προσδιορίζεται από τη διαφορά μεταξύ των χρεωστικών και πιστωτικών φορολογικών στοιχείων.

5)Αγορές αγαθών και λήψεις υπηρεσιών από Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. κ.λπ. Στην τελευταία γραμμή των καταστάσεων καταχωρείται συγκεντρωτικώς η συνολική καθαρή αξία των τιμολογίων αγοράς και λήψης υπηρεσιών από τα πρόσωπα της παρ.3 του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ., καθώς και των στοιχείων καταβολής αμοιβών και αποζημιώσεων προς τα ίδια πρόσωπα.

3.8 Δήλωση φόρου μισθωτών υπηρεσιών

Υπόχρεοι υποβολής Δήλωσης Φόρου Μισθωτών Υπηρεσιών

Υπόχρεοι υποβολής Δήλωσης Φ.Μ.Υ. είναι όσοι απασχολούν υπαλλήλους, μόνιμους ή έκτακτους εργάτες, οικιακές βοηθούς, κηπουρούς κ.λπ. Η προσωρινή δήλωση Φ.Μ.Υ υποβάλλεται κατά

περίπτωση κάθε μήνα ή δίμηνο ή εξάμηνο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. του εργοδότη. Στο τέλος του έτους, και μέχρι το μήνα Μάρτιο του επόμενου έτους, όσοι υπέβαλαν προσωρινές δηλώσεις πρέπει να υποβάλουν και οριστική δήλωση Φ.Μ.Υ.

Στοιχεία που χρειάζονται

Για τη συμπλήρωση της προσωρινής δήλωσης χρειάζονται τα πλήρη στοιχεία και ο ΑΦΜ του υπόχρεου. Ωστόσο, για τη συμπλήρωση της οριστικής δήλωσης χρειάζονται τα πλήρη στοιχεία των εργαζομένων, τα σύνολα αποδοχών, φόρων κ.λπ. Τα έντυπα που πρέπει να συμπληρωθούν παραλαμβάνονται από τη Δ.Ο.Υ. Με την υποβολή της δήλωσης Φ.Μ.Υ ο υπόχρεος παραλαμβάνει από τη Δ.Ο.Υ., κατά περίπτωση:

- διπλότυπο για την καταβολή του φόρου και ένα αντίγραφο της δήλωσης.
- δύο αντίγραφα της δήλωσης χωρίς διπλότυπο

Επιπλέον, όσοι επιχειρηματίες διατηρούν και υποκαταστήματα πρέπει να γνωρίζουν ότι από 1/1/2000 οι προσωρινές δηλώσεις Φ.Μ.Υ υποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ. που είναι αρμόδια για την έδρα της επιχείρησής τους.

Ηλεκτρονική υποβολή Φ.Μ.Υ.

Η Υπηρεσία απευθύνεται: **α)** Σε κάθε επιχείρηση που απασχολεί μισθωτούς και έχει εκ του νόμου την υποχρέωση υποβολής Οριστικής Δήλωσης Φ.Μ.Υ. (Ε7). **β)** Σε κάθε Δημόσια Υπηρεσία ή Ν.Π.Δ.Δ. που απασχολεί μισθωτούς και δεν έχει εκ του νόμου την

υποχρέωση υποβολής Οριστικής Δήλωσης Φ.Μ.Υ. (Ε7), αλλά υποβάλλει το Β' Αντίτυπο των Βεβαιώσεων Αποδοχών.

Της ηλεκτρονικής υποβολής προηγείται η δημιουργία του αρχείου της Οριστικής Δήλωσης, με τη χρήση των σχετικών προγραμμάτων της Γ.Γ.Π.Σ.

Για να χρησιμοποιήσει την Υπηρεσία ένας πολίτης ή μία επιχείρηση, εάν υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης Ε7, πρέπει πρώτα να εγγραφεί στις Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες της Γ.Γ.Π.Σ. για να αποκτήσει σχετικούς κωδικούς πρόσβασης. Υπενθυμίζεται ότι οι οριστικές δηλώσεις Φ.Μ.Υ. καθώς και το περιεχόμενο του δευτέρου αντιτύπου βεβαίωσης αποδοχών ή συντάξεων μπορούν να υποβάλλονται και μέσω των ΚΕΠ, προσκομιζόμενα σ' αυτά σε χειρόγραφο – έντυπη ή μαγνητική μορφή (δισκέτα - CD ή DVD). Στην περίπτωση της χειρόγραφης – έντυπης μορφής, ο συνολικός αριθμός εγγραφών (δικαιούχων μισθωτών) δε θα πρέπει να ξεπερνά τις πέντε (5) καταχωρήσεις.

4.1 Ανασκόπηση και εντοπισμός αδυναμιών του συστήματος

Στις μέρες μας είναι πολύ εύκολο να αναλογιστεί κανείς λόγους για την αναγκαιότητα εισαγωγής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη Δημόσια Διοίκηση, πέραν του ότι είναι διεθνώς διαδεδομένο κάτι τέτοιο, καθώς οι υπηρεσίες της:

1. Μειώνουν τη φυσική παρουσία των πολιτών στις διοικητικές υπηρεσίες.
2. Μειώνουν το απαιτούμενο κόστος και χρόνο προς διεκπεραίωση υποθέσεων.
3. Παρέχουν ξεκάθαρες λύσεις στις ανάγκες των πολιτών προκειμένου να αυξηθεί η εμπιστοσύνη τους σε αξιοκρατικές και διαφανείς υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης.
4. Αυξάνουν την αποδοτικότητα της ίδιας της Δημόσιας Διοίκησης.

Ταυτόχρονα, οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government) προσφέρουν στους πολίτες και στις επιχειρήσεις νέους τρόπους επικοινωνίας με την κυβέρνηση, πράγμα ιδιαίτερα σημαντικό για όλους. Πως εξασφαλίζεται λοιπόν η ευρεία αποδοχή των υπηρεσιών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης;

Εξασφαλίζοντας την αξιοπιστία και ευρεία κλιμάκωσή τους. Αυτό δε, επιτυγχάνεται μέσω της διαρκούς ανάπτυξης και άρτιας λειτουργίας υπηρεσιών και συστημάτων πληροφορικής. Στην προσπάθεια αυτή οι κύριες συνιστώσες που πρέπει να διασφαλίσει η πολιτεία είναι η ασφάλεια των δεδομένων, η επαρκής τεχνολογική παιδεία των πολιτών και των επιχειρήσεων καθώς και το απαιτούμενο επίπεδο εμπιστοσύνης αυτών. Απώτερος σκοπός των

ανωτέρω είναι η ευρύτερη υποστήριξη και συνεπώς χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών αξιοποιώντας στο έπακρον τις δυνατότητες που αυτές παρέχουν.

4.2 Η ασφάλεια των δεδομένων και η σημασία της

Όλοι γνωρίζουμε ότι τα δεδομένα είναι ένας πολύτιμος πόρος, που θα πρέπει να προστατεύονται από επιθέσεις, τόσο από το εξωτερικό όσο και από το εσωτερικό ενός οργανισμού. Η ασφάλεια των δεδομένων αποτελεί πλέον ζωτικό παράγοντα επιτυχίας. Πολλοί οργανισμοί τη θεωρούν ένα από τα πέντε κορυφαία ζητήματα που οφείλουν να αντιμετωπίσουν. Για αυτό το λόγο, μετά την 1η Ιανουαρίου 2000, πολλά Κέντρα Πληροφορικής έχουν θέσει το θέμα της ασφάλειας των δεδομένων ως μέγιστης προτεραιότητας ζήτημα.

Προσωπικά δεδομένα αποκαλούνται όλες οι πληροφορίες που σχετίζονται με ένα άτομο. Μερικά από τα συνηθέστερα προσωπικά δεδομένα είναι το επώνυμο, ο τόπος κατοικίας, το πολιτικό φρόνημα κ.α. Πολλά από αυτά είναι ευαίσθητα, δηλαδή μπορούν να σκιαγραφήσουν καλύτερα την εικόνα της προσωπικότητας του ατόμου και, γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, απαγορεύεται αυστηρά η επεξεργασία τους εκτός από πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις.

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συλλέγονται με τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς, και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία βάσει των σκοπών αυτών. Πρέπει να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα χρειάζονται κάθε φορά για τους σκοπούς της επεξεργασίας. Επιπλέον, πρέπει να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο στη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται, κατά την κρίση της

Αρχής, για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής τους και της επεξεργασίας τους. Τέλος, πρέπει να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή τη σύσταση και τη λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας, δηλώνοντας με τη γνωστοποίηση τόσο την ταυτότητά του όσο και το είδος των δεδομένων, το σκοπό, το χρονικό διάστημα της επεξεργασίας, αλλά και τους αποδέκτες στους οποίους θα ανακοινωθούν τα προσωπικά δεδομένα. Επίσης, οφείλει να εξασφαλίζει την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση, ή πρόσβαση σε κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προβάλλει οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων που το αφορούν.

Στη διοίκηση της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, που είναι αρμόδια για την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών, οι οποίες ως επί το πλείστον, αφορούν συναλλαγές οικονομικών στοιχείων, ένα γεγονός άξιο αναφοράς έλαβε χώρα σχετικά με τα προσωπικά δεδομένα.

Σε αυτό το πλαίσιο, ένας πολίτης, ο οποίος θέλησε να χρησιμοποιήσει τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες για θέματα φορολογίας, γράφτηκε ως χρήστης του συστήματος TAXISnet. Όμως αυτό που έκανε λάθος ήταν το ότι πραγματοποίησε την εγγραφή του με λανθασμένο e-mail, λόγω του ότι δε θυμόταν σωστά την προσωπική του διεύθυνση.

Για παράδειγμα, η εγγραφή του έγινε ως kostas1@yahoo.com αντί για kostas2@yahoo.com. Το TAXISnet ορθά ενεργοποίησε τη διαδικασία εγγραφής του φορολογούμενου, αποστέλλοντάς του ένα username και ένα password. Το έστειλε όμως προφανώς στη λάθος διεύθυνση που είχε δηλώσει. Ο χρήστης της διεύθυνσης αυτής ως αποδέκτης του username και του password, έμεινε έκπληκτος από το γεγονός ότι έλαβε τα στοιχεία άλλου φορολογούμενου και το θεώρησε ως αποτυχία του ηλεκτρονικού συστήματος. Συνεπώς, με αφορμή το παραπάνω αναφέρθηκαν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Δεν υπάρχει ασφάλεια στα στοιχεία των φορολογουμένων.
- Οι χρήστες του Internet μπορούν να έχουν πρόσβαση σε όλα τα οικονομικά δεδομένα και τις συναλλαγές των πολιτών.
- Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης δεν είναι αξιόπιστες και ασφαλείς. Πρέπει λοιπόν να χρησιμοποιούνται;

4.3 Προτάσεις βελτίωσης της προστασίας των δεδομένων

Όπως είναι ήδη γνωστό, υπάρχει ένας αριθμός από σύγχρονες τάσεις στην ασφάλεια δεδομένων, οι οποίες εύκολα μπορούν να αναγνωριστούν. Τέτοιες τάσεις είναι οι παρακάτω:

1. Υιοθέτηση διεθνών βέλτιστων πρακτικών (best practices), που προκύπτουν από τη συνδυασμένη εμπειρία εταιριών, που ήδη δραστηριοποιούνται στο χώρο της ασφάλειας δεδομένων.
2. Πιστοποίηση μέτρων ασφάλειας δεδομένων (certification of data security measures), που χρησιμοποιούνται ειδικά από δημόσιους φορείς.
3. Ενημέρωση των χρηστών (awareness of users).

4. Συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση των στατιστικών μεγεθών που αφορούν στην ασφάλεια των δεδομένων (continuous measurement of data security).

Οι ανωτέρω πρακτικές αποσκοπούν στη διασφάλιση της λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων. Όμως η ασφάλεια των δεδομένων είναι μόνο μία εκδοχή της ασφάλειας και συχνά συνδυάζεται στο μυαλό μας με την έννοια της εμπιστοσύνης. Η ασφάλεια μας δίνει τη δυνατότητα να εμπιστευόμαστε τους ανθρώπους, τις υπηρεσίες και τα συστήματα. Ο τελικός αντικειμενικός σκοπός είναι η επίτευξη εμπιστοσύνης· όταν διασφαλιστεί το απαιτούμενο επίπεδο εμπιστοσύνης, οι πολίτες και οι επιχειρήσεις μπορούν να είναι βέβαιοι πως οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης είναι σε θέση να τους παρέχουν τις υπηρεσίες που τους υπόσχονται.

4.4 Η έλλειψη τεχνολογικής κατάρτισης και οι επιπτώσεις της

Οι νέες τεχνολογίες και συγκεκριμένα το διαδίκτυο μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην επίλυση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αποφυγή της πολύωρης αναμονής στην εφορία μέσω της χρήσης του TAXISnet για την ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α. Οι δυνατότητες των νέων τεχνολογιών για γρήγορη και άμεση πρόσβαση σε υπηρεσίες, μπορούν να αποδειχθούν σωτήριες για μεγάλες ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν σήμερα προβλήματα πρόσβασης όπως κάτοικοι της περιφέρειας, άνθρωποι με δυσκολία στις μετακινήσεις (ηλικιωμένοι, ανάπηροι).

Δυστυχώς, για μια ακόμη χρονιά, τα αποτελέσματα των ερευνών για τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην Ελλάδα επιβεβαιώνουν την

απομάκρυνση της χώρας από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και την ενίσχυση του ψηφιακού χάσματος στην ελληνική κοινωνία. Το 2007, η Ελλάδα παραμένει πολύ πίσω στην κατοχή ηλεκτρονικών υπολογιστών (H/Y) σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (42%). Ως προς τη χρήση του διαδικτύου, η Ελλάδα σε σχέση με την Ευρώπη των 25 χωρών βρίσκεται μόλις στην 20η θέση.

Σε μία Ευρώπη που οδεύει προς ένα αναπτυξιακό σχήμα δύο ταχυτήτων, η Ελλάδα μοιάζει ανίκανη να ακολουθήσει τις εξελίξεις. Το μικρό ποσοστό χρήσης του e-mail – βασικού εργαλείου συναλλαγής μέσω Ίντερνετ – οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η χρήση του διαδικτύου είναι ευκαιριακή, γίνεται περισσότερο για διασκέδαση και δεν έχει ακόμη επικρατήσει σαν ένας εναλλακτικός τρόπος συναλλαγής και επιχειρηματικότητας. Αυτόν τον ισχυρισμό ενισχύει και η πλειοψηφούσα περιστασιακή (όχι καθημερινή) χρήση των H/Y και του Ίντερνέτ.

Ενδείξεις για διεύρυνση του ψηφιακού χάσματος.

Ο αποκλεισμός του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού από τη χρήση των νέων τεχνολογιών, επιβεβαιώνεται από τις στατιστικές. Τα χαρακτηριστικά του ψηφιακού χάσματος είναι γεωγραφικά, ηλικιακά και οικονομικά.

- Άνιση γεωγραφική διαστρωμάτωση για τη χρήση H/Y (αστικές περιοχές 32,9%, ημιαστικές περιοχές 18,6%, αγροτικές περιοχές 15,6%) και τη χρήση διαδικτύου.
- Πλήρης αποξένωση της τρίτης ηλικίας από τις νέες τεχνολογίες με μηδενικά ποσοστά χρήσης H/Y και διαδικτύου στις ηλικίες άνω των 55 ετών.

- Ταξική διαστρωμάτωση χρήσης Η/Υ και διαδικτύου· οι απόφοιτοι δημοτικού παρουσιάζουν μηδενικά ποσοστά χρήσης. Παρομοίως, οι οικογένειες με χαμηλό εισόδημα παρουσιάζουν μηδενικά ποσοστά στην πρόθεση αγοράς Η/Υ και πρόσβασης στο διαδίκτυο. Το ανησυχητικό είναι ότι από χρόνο σε χρόνο υπάρχουν ενδείξεις για περαιτέρω διεύρυνση του ψηφιακού χάσματος.

Χάνεται λοιπόν και το τελευταίο άλλοθι αυτών που παρατηρούσαν μοιρολατρικά το ψηφιακό χάσμα και εναπόθεταν τις ελπίδες βελτίωσης των ποσοστών στην αυξημένη εξοικείωση της νέας γενιάς με τις νέες τεχνολογίες.

Αποδεικνύεται ότι χωρίς καίρια μέτρα δεν μπορεί να καλυφθεί από μόνο του το τεχνολογικό έλλειμμα. Βάσει των παραπάνω ιδιαίτερα αρνητικών δεδομένων, φαίνεται τουλάχιστον άκαιρο να τίθενται θέματα ευρύτερης χρήσης των τεχνολογιών για στόχους όπως η ηλεκτρονική δημοκρατία.

Ο ρόλος της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Η προσπάθεια για την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην Ελλάδα συντονίζεται από την Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ) και μάλιστα τα διαθέσιμα κονδύλια είναι πολύ σημαντικά. Η Κοινωνία της Πληροφορίας δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη υποδομών, την επιμόρφωση και τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρήσεων για τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη υποδομών, ελάχιστα μεγάλα έργα έχουν ξεκινήσει και αυτά που είναι σε εξέλιξη προχωρούν με ιδιαίτερα χαμηλούς ρυθμούς.

Ο άξονας «Εξυπηρέτηση του Πολίτη», για τον εκσυγχρονισμό των δημοσίων υπηρεσιών, εμφανίζει απορροφητικότητα 7% ενώ ο άξονας «Επικοινωνία», που αφορά την ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων, εμφανίζει απορροφητικότητα 1%. Ακόμη και για πετυχημένα έργα όπως το TAXISnet, σημειώνεται ολιγωρία ως προς τη βελτίωση τους. Πρόσφατα ακυρώθηκε η διαδικασία ανάθεσης της αναβάθμισης του TAXISnet χωρίς να υπάρχει νέα προκήρυξη στον ορίζοντα.

Αναφορικά με την επιμόρφωση, η απορρόφηση είναι μεγαλύτερη αν και παραμένει κάτω του 50%. Ωστόσο, η προσπάθεια επιμόρφωσης δεν φέρνει αποτελέσματα. Αντί για αύξηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών, οι έρευνες παρουσιάζουν μείωση στα ποσοστά χρήσης. Τα παραπάνω εξηγούν και την πολύ μεγάλη υστέρηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην απορρόφηση των κονδυλίων: 24,8% για 2007.

Ποιος ευθύνεται για τη σημερινή κατάσταση;

Το πρόβλημα δεν είναι πάντα η έλλειψη υποδομής. Υπάρχει καταρχήν πρόβλημα πολιτικού σχεδιασμού. Η κυβερνητική αλλαγή και η απραξία των προηγουμένων ετών οδήγησαν σε σημαντικές καθυστερήσεις στις κατακυρώσεις έργων. Η μόνη δράση της σημερινής κυβέρνησης αφορά την υλοποίηση προεκλογικής δέσμευσης για παροχή φθηνότερου Ιντερνέτ σε 450.000 φοιτητές και σε πανεπιστημιακούς. Πρόκειται όμως για παροχή προς μια πληθυσμιακή ομάδα που χαίρει ήδη δωρεάν σύνδεσης μέσω των πανεπιστημίων και παρουσιάζει ιδιαίτερα αυξημένα ποσοστά χρήσης των νέων τεχνολογιών. Επιπλέον, διαπιστώνεται σημαντικό έλλειμμα πληροφόρησης σχετικά με τη

συμβολή των νέων τεχνολογιών στη βελτίωση της καθημερινής ζωής και των δραστηριοτήτων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι κυριότεροι λόγοι μη-χρήσης Η/Υ είναι η πεποίθηση μεγάλης μερίδας του πληθυσμού ότι δεν τον χρειάζονται (22,1%), κάποιοι δεν έχουν ασχοληθεί ποτέ (27,3%) ενώ πολλοί δηλώνουν ότι δεν τους ενδιαφέρει (38,6%). Παρόμοιοι είναι οι λόγοι μη-χρήσης του Ιντερνέτ.

Τα παραπάνω ποσοστά αναδεικνύουν επίσης την έλλειψη κινήτρων για τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Η φορολογική έκπτωση για την αγορά υπολογιστή καταργήθηκε πριν από δύο χρόνια. Δεν είναι τυχαίο ότι την ίδια χρονιά τα ποσοστά χρήσης υπολογιστών άρχισαν να φθίνουν. Η σημερινή κυβέρνηση, ακολουθώντας παρόμοια τακτική, μειώνει την έκπτωση φόρου – σχεδόν μηδενίζοντάς την – που απολαμβάνουν όσοι υπέβαλαν ηλεκτρονικά τη δήλωσή τους. Με αυτόν τον τρόπο, χάνεται ένα από τα ελάχιστα κίνητρα χρήσης και άρα εξοικείωσης των πολιτών με τις νέες τεχνολογίες.

4.5 Η πρόταση της Γ.Γ.Π.Σ. για την επίλυση της τεχνολογικής ανεπάρκειας

Είναι άξιον απορίας το γεγονός ότι πολίτες και επιχειρήσεις στη χώρα μας, σε πρωτόγνωρο βαθμό, θεωρούν ότι η αυτοματοποίηση και η μηχανογράφηση των διαδικασιών της Δημόσιας Διοίκησης θα συμβάλουν καθοριστικά στη διαφάνεια και βελτίωση της αποδοτικότητας της. Γιατί; Λόγω της τεχνολογική παιδείας ή της συχνής επαφής των πολιτών με αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού; Μάλλον όχι. Μάλλον ο πολίτης είναι συχνά απογοητευμένος από τις υφιστάμενες υπηρεσίες του δημοσίου, με

αποτέλεσμα να έχει ακραίες προσδοκίες από τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες.

Είναι κάτι σαν το φαινόμενο της τραμπάλας, όταν τοποθετούνται μαζί απογοήτευση και προσδοκίες. Οι προσδοκίες τινάζονται τότε στο ψηλότερο όριο. Είναι όμως αυτό δίκαιο και τελικά ενθαρρυντικό για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες; Όχι. Πρέπει λοιπόν να αποκτηθεί και τέτοιας υφής τεχνολογική συνείδηση - δηλαδή των λογικών, εφικτών προσδοκιών - όχι μόνο να γίνουμε καλοί χρήστες του internet. Πρέπει να υποστηριχθούν ολόψυχα και πέρα από κάθε αμφιβολία οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες.

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων(Γ.Γ.Π.Σ.) του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών έχει σχεδιάσει, υλοποιήσει και λειτουργεί πληροφοριακά συστήματα και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης επί εικοσιτετραώρου και επταήμερης βάσης. Παρέχει τις περισσότερες έως σήμερα διαθέσιμες ηλεκτρονικές υπηρεσίες στους πολίτες, τις επιχειρήσεις και λοιπούς κυβερνητικούς φορείς (Government to Government). Αποτελεί τη μοναδική αντίστοιχη Γενική Γραμματεία στη Δημόσια Διοίκηση.

Παρέχοντας απευθείας έναν αυξανόμενο αριθμό ηλεκτρονικών υπηρεσιών, διευκολύνει τις συναλλαγές των πολιτών και των επιχειρήσεων με τις εφορίες, τα τελωνεία και συνολικά το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Επεξεργάζεται τα οικονομικά στοιχεία και τροφοδοτεί την κυβέρνηση με τα απαραίτητα δημοσιονομικά μεγέθη για το σχεδιασμό και την παρακολούθηση της οικονομικής πολιτικής.

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων διαθέτει υψηλού επιπέδου τεχνική υποδομή, όσον αφορά τον υπολογιστικό και τον

δικτυακό εξοπλισμό, καθώς και το απαραίτητο - και περισσότερο πολύτιμο - ανθρώπινο δυναμικό, για να επιτυγχάνει τους στόχους της. Αποδίδεται μεγάλη σημασία στο γεγονός ότι πολλοί πολίτες έχουν πραγματοποιήσει την πρώτη τους επαφή με το Internet μέσω των υπηρεσιών της.

Κατά τα τελευταία χρόνια καταγράφηκαν τα εξής ποσοτικά στοιχεία:

- Εγγεγραμμένοι χρήστες υπηρεσίας Φ.Ε: 854.266
- Εγγεγραμμένοι χρήστες υπηρεσίας Φ.Π.Α : 694.507
- Εγγεγραμμένοι χρήστες λοιπών υπηρεσιών: 1.014.350
- Από την έναρξη λειτουργίας του TAXISnet έχουν υποβληθεί συνολικά 3.749.955 Περιοδικές Δηλώσεις Φ.Π.Α.
- Η υπηρεσία TAXISphone, εξυπηρετεί 8.000 περίπου φορείς. Κάθε μήνα ικανοποιούνται περίπου 50.000 αιτήσεις χορήγησης Φορολογικής Ενημερότητας και 5.000 αιτήσεις χορήγησης Εκκαθαριστικού Σημειώματος, ενώ 400-500 πολίτες κάθε μήνα, λαμβάνουν έντυπα από την ηλεκτρονική βάση εντύπων της Γ.Γ.Π.Σ.
- Οι ηλεκτρονικά υποβληθείσες δηλώσεις Φόρου Εισοδήματος για το οικ. έτος 2007 ανήλθαν στις 250.000, με αύξηση περίπου 40% από τον προηγούμενο χρόνο.

Στα χρόνια που θα ακολουθήσουν, η Γ.Γ.Π.Σ. σκοπεύει να αποτελέσει σημαντικό κέντρο ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για όλους τους πολίτες που επιθυμούν να αξιοποιήσουν την τεχνολογία των υπολογιστών και επικοινωνιών. Αξιοποιώντας νέα σχήματα

οργάνωσης, τεχνικές ικανότητες, εξειδίκευση και υποδομές που πρέπει να συνδυάζονται με την βελτίωση των συμβατικών μεθοδολογιών του δημόσιου τομέα, θα παραχθούν νέες φόρμες, νέες μέθοδοι, για μεγαλύτερη ανάπτυξη και ισχυροποίηση των ιδεών και στόχων της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Ελλάδα. Οι στρατηγικές κατευθύνσεις που έχει θέσει και επιδιώκει να επιτύχει άμεσα η Γ.Γ.Π.Σ είναι οι εξής:

1.Η υλοποίηση της ηλεκτρονικής εφορίας και του ηλεκτρονικού τελωνείου μέσω νέας τεχνολογικής πλατφόρμας.

2.Η άμεση αναβάθμιση των ΟΠΣ TAXIS και ICIS.

3.Η προαγωγή της φορολογικής δικαιοσύνης - μέσω της ηλεκτρονικής υποβολής και καταχώρησης των φορολογικών δεδομένων, της δυνατότητας διασταύρωσης φορολογικών στοιχείων και της υποστήριξης του έργου των ελεγκτικών υπηρεσιών.

4.Η μετεξέλιξη του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σε πρότυπο τεχνολογικό Υπουργείο.

5.Η παροχή υπηρεσιών κέντρου δεδομένων και τεχνογνωσίας.

Προκειμένου να υλοποιηθούν οι αντικειμενικοί αυτοί στόχοι, θα πρέπει να εργαστεί συστηματικά και απερίσπαστα για τη δημιουργία ενός πλαισίου κοινών προσδοκιών και υψηλού επιπέδου συνεργασίας μεταξύ πολιτών, επιχειρήσεων και Δημόσιας Διοίκησης.

4.6 Τα κίνητρα της Γ.Γ.Π.Σ. για την ευρύτερη υποστήριξη των ηλεκτρονικών υπηρεσιών

Η Γ.Γ.Π.Σ. έχει μια πρόσθετη ιδιαιτερότητα. Βρίσκεται πλέον στη δεύτερη γενιά ανάπτυξης της πληροφορικής στο Δημόσιο τομέα. Έχει την ευθύνη της παραγωγικής λειτουργίας συστημάτων πληροφορικής, της συντήρησης και αναβάθμισής τους αλλά ταυτόχρονα και της ανάπτυξης νέων συστημάτων, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τη διαλειτουργικότητα με τα υπόλοιπα πληροφορικά συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης. Η συμβολή της Γ.Γ.Π.Σ. είναι συνεπώς καθοριστική για την επίτευξη φορολογικής δικαιοσύνης και διαφάνειας όσο και για την επιτυχή ένταξη της χώρας στην Κοινωνία της Πληροφορίας, παρέχοντας και αναδεικνύοντας ευρέως τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Το γεγονός ότι η Γ.Γ.Π.Σ. βρίσκεται πλέον στη δεύτερη γενιά ανάπτυξης της πληροφορικής, της δίνει τη δυνατότητα – και την υποχρεώνει – να βλέπει τα πράγματα περισσότερο μακροπρόθεσμα.

Οι στρατηγικοί στόχοι και τα κομβικά ζητήματα για την ανάπτυξη τη πληροφορικής και την ευρύτερη αποδοχή των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, είναι οι εξής:

1. Να αποφασιστούν κοινές τεχνολογικές επιλογές, αρχιτεκτονικές και πλατφόρμες, όπως για τις διαδικτυακές εφαρμογές, λειτουργικά συστήματα, βάσεις δεδομένων, δίκτυα κ.τ.λ.
2. Να επιλυθούν τα ζητήματα διαλειτουργικότητας μεταξύ των φορέων του δημοσίου.

3. Να επιλυθούν μέσω κοινού θεσμικού πλαισίου τα ζητήματα τεχνικής υποστήριξης και παραγωγικής λειτουργίας των πληροφορικών συστημάτων του δημοσίου. Κάθε υπουργείο αναπτύσσει τα δικά του πληροφορικά συστήματα. Θα πρέπει να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας και τεχνολογική εξειδίκευση μέσω κεντριοποιημένων λύσεων.

4. Να προμηθευτεί το δημόσιο μαζικά ένα σύνολο τεχνολογικών προϊόντων, σε επίπεδο λογισμικού αλλά και υλικού, ως αποτέλεσμα επιμέρους ανεξάρτητων προμηθειών με καλούς όρους καθώς και να ληφθεί μέριμνα να μη μένουν αυτά χωρίς συντήρηση.

Για την αντιμετώπιση όλων των ανωτέρω θεμάτων, είναι αναγκαίο να υπάρχουν κοινές κατευθύνσεις για τον καθορισμό και την ανάπτυξη της πληροφορικής στη χώρα. Η κυβέρνηση έχει ήδη ανταποκριθεί άμεσα στην ανωτέρω ανάγκη, συγκροτώντας την αντίστοιχη επιτροπή πληροφορικής. Στους προβληματισμούς αυτούς, ιδιαίτερα ενθαρρυντική στην προσπάθεια που καταβάλλεται είναι η υποστήριξη του ιδιωτικού τομέα. Οι θεσμικοί φορείς είναι πάντα υποστηρικτές σε κάθε διαδικασία λήψης αποφάσεων που συνάδει με αυτό που ονομάζεται κοινή λογική. Και σε πολλά πράγματα δεν χρειάζεται τίποτα περισσότερο από εντιμότητα, υπευθυνότητα και κοινή λογική.

Το γεγονός ότι η Γ.Γ.Π.Σ. βρίσκεται πλέον στη δεύτερη γενιά ανάπτυξης της πληροφορικής την υποχρεώνει να ασχοληθεί με μια συγκεκριμένη ιδιαιτερότητα: το φαινόμενο του παζλ. Και ειδικότερα, η ευθύνη παραγωγικής λειτουργίας συστημάτων πληροφορικής, συντήρησης και αναβάθμισής τους αλλά ταυτόχρονα και της ανάπτυξης νέων συστημάτων, με σκοπό την παροχή

υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τη διαλειτουργικότητα, δεν αποτελεί αντικείμενο ενός ή ολίγων έργων πληροφορικής που χρηματοδοτούνται από ένα συγκεκριμένο φορέα με καθορισμένη επιλεξιμότητα.

Αντίθετα, πρέπει να αποτελέσουν το προϊόν συνδυασμού: Αναπτυξιακών προσπαθειών εντός της ίδιας της Γ.Γ.Π.Σ., έργων ανάπτυξης Πληροφοριακών Συστημάτων χρηματοδοτούμενων από το Γ' ΚΠΣ, έργων συντήρησης και ανάπτυξης χρηματοδοτούμενων από τον τακτικό προϋπολογισμό, προσπαθειών αξιοποίησης εξοπλισμού από λοιπές πηγές, όπως η περίπτωση του «Αθήνα 2004». Τα έργα αυτά έχουν εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά, πλαίσιο χρηματοδότησης, διαδικασίες αξιολόγησης και χρήσης του υπό προμήθεια εξοπλισμού. Δεν υπάρχει όμως άλλη δυνατότητα παρά να επιτευχθεί το να συνδυαστούν ανεξάρτητα κομμάτια ώστε καθένα να υλοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και να ταιριάξουν πλήρως μεταξύ τους ώστε να παραχθεί ένα ομοιογενές αποτέλεσμα.

Αυτή η προσπάθεια, δεν είναι εύκολη, αντιθέτως είναι πολύ τολμηρή. Και όμως, το φαινόμενο του παζλ που σήμερα αντιμετωπίζεται, θα κλιμακωθεί ευρέως στο Δημόσιο σε λίγο καιρό. Θα πρέπει και για το θέμα αυτό να ληφθεί εγκαίρως μέριμνα, σε επίπεδο τεχνολογικής στρατηγικής. Όσο για το ίδιο το φαινόμενο του παζλ, δεν είναι καθόλου ασύνηθες αλλά ούτε πρωτόγνωρο. Τούτο γιατί, πρόκειται για εθνική στρατηγική στους τομείς της πληροφορικής και επικοινωνιών, και είναι γνωστό ότι στη χώρα μας για να επιτευχθεί ένα σημαντικό αποτέλεσμα, ακόμα και τεχνολογικό, θα πρέπει να δημιουργηθούν και να συνδυαστούν πολλά ανεξάρτητα κομμάτια. Μερικά από αυτά είναι: τεχνολογική επάρκεια, επάρκεια οικονομικών πόρων, αποδεκτό χρονοδιάγραμμα,

διάθεση για προσφορά των εργαζομένων, διοικητική στήριξη και πειστικότητα.

Για να είναι αποτελεσματικά τα παραπάνω, πρέπει να υπάρχει ως προϋπόθεση η εμπιστοσύνη, ως αναγκαίο συστατικό η επιδοκιμασία και αντίστοιχα η αποδοκιμασία και κυρίως, να κλιμακώνεται σε όλα, χαμηλά και ψηλά, κλιμάκια της Δημόσιας Διοίκησης. Η Γ.Γ.Π.Σ. οφείλει να κινηθεί γοργά μπροστά, προς όφελος της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αλλά και της Δημόσιας Διοίκησης συνολικά, για τη διευκόλυνση του έλληνα πολίτη. Για τη χώρα μας υπάρχει μόνο μια προοπτική: να υπερκεραστούν οι παραδοσιακές αδυναμίες, στο πλαίσιο μιας εθνικής προσπάθειας. Η πολιτεία, ο ιδιωτικός τομέας, οι κοινωνικοί φορείς, το επιστημονικό δυναμικό της χώρας είναι συνεργάτες και συνυπεύθυνοι.

Στην πορεία προς το κοινό όραμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας, ο καθένας στο χώρο ευθύνης του, οφείλει να δημιουργήσει αποτελεσματικά και αυτοδύναμα το δικό του κομμάτι στο παζλ με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, με ευθύνη και ονοματεπώνυμο. Αυτός είναι ο ασφαλής τρόπος για να κατακτηθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών και να διασφαλιστεί η αποδοχή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των υπηρεσιών της.

Βιβλιογραφία

- Άγγελος Τσαγκλακάνος, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις University Studio Press 1994, σελ. 88-90
- Κ.Κάντζος, Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, 2002
- Καραγιώργος Θεοφάνης, Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γερμανός 2006, σελ. 13 - 14
- Παπαδόπουλος Δημήτριος, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γερμανός 2006, σελ. 17-18
- Μιλτιάδης Κ. Λεοντάρης, Λογιστής-Φοροτεχνικός, Εκδόσεις Πάμισσος, Αθήνα 1999,σελ. 88 - 91
- Μαρκάζος Κώστας, Ο ρόλος του λογιστικού επαγγέλματος στο οικονομικό περιβάλλον, οι εξωτερικοί παράγοντες αλληλεπίδρασης, θέματα επαγγελματικής δεοντολογίας, 2006, σελ. 22-24
- Γκινόγλου Δ.-Ταχυνάκης Π.: Λογιστικά Πληροφοριακά Συστήματα, Μηχανογραφημένη Λογιστική, Εκδόσεις Rossili, σελ. 252-254
- Φαναριώτης Παναγιώτης, Οργάνωση και Διεύθυνση Λογιστηρίου, Εκδόσεις Σταμούλης 2000, σελ. 122-123
- Στεφάνου Κ. Μηχανογράφηση εμπορικής διαχείρισης & λογιστική, Εκδόσεις University Studio Press 1996, σελ. 68-71

- Παναγιώτης Παπαδέας, Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων (2003)
- ΑΥΟ.1064796/4576/2064/ΠΟΛ. 1091/10-7-2003

Ιστοσελίδες

- www.epixeirisi.gr
- <https://www.taxisnet.gr/web/default.html>
- http://www.gsis.gr/forologikos_odigos/xrisimes_plirofories/fpa_vies/fpa_1.html
- <https://www.taxisnet.gr/web/default2.html>
- www.gsis.gr/ggps/drastiriotites/drastiriotites_taxis.html
- <http://www.taxheaven.gr/logistis.shtml>
- www.gsis.gr/ggps/drastiriotites/drastiriotites_taxis.html
- www.businesswoman.gr/article.php
- <https://www.gsis.gr/skpp/afmroot/odigies.gsis>
- <http://www.kerdos.gr/>
- www.tee.gr/online/epikaira/2000/2104/pg081.shtml
- www.e-forologia.gr/calendar/task
- <http://eurostat.statistics.gr/intrastat>